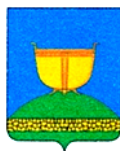

**СОВЕТ ВЫСОКОГОРСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

Кооперативная ул., 5, пос. ж/д станция Высокая Гора
Высокогорский район, Республика Татарстан, 422700

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БИЕКТАУ МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОН СОВЕТЫ**

Кооперативная ур., 5, Биектау т/ю станциясе поселогы,
Биектау районы, Татарстан Республикасы, 422700

Тел.: +7 (84365) 2-30-50, факс: 2-30-86, e-mail: biektau@tatar.ru, www.vysokaya-gora.tatarstan.ru

РЕШЕНИЕ
«19» октября 2020 г.

КАРАР
№ 18

**Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен
Генераль планын раслау турында**

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 24 статьясындагы 13 өлеше, 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон, Биектау муниципаль районы Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен Генераль планы проекты буенча гавами тыңлаулар беркетмәләрен һәм гавами тыңлаулар нәтижәләре турында бәяләмәләрне исәпкә алып, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советы,

КАРАР БИРДЕ:

1. «Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеген» муниципаль берәмлегенен кушымта итеп бирелгән Генераль планын расларга.

2. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Башкарма комитетына территориаль планлаштыруның Федераль дәүләт мәгълүмат системасының рәсми сайтында Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен Генераль планын урнаштыруны тәмин итәргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының рәсми сайтында <http://vysokaya-gora.tatarstan.ru> һәм Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат рәсми порталында <http://pravo.tatarstan.ru> урнаштыру юлы белән бастырып чыгарырга (халыкка житкерергә).

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан (игълан ителгән) көнненән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Советының жирлекләренен жирле үзидарә органнары белән үзара хезмәттәшлеге, законлылык һәм хокук тәртибе буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Совет рәисе,
Муниципаль район Башлыгы

Р.Г.Кәлимуллин

**АКЦИОНЕРНОЕ
ОБЩЕСТВО
«РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
КАДАСТРОВЫЙ ЦЕНТР
«ЗЕМЛЯ»
(АО «РКЦ «Земля»)**

Республиканский кадастровый центр
РФ, Республика Татарстан;
420059, г. Казань, ул. Оренбургский тракт,
д. 8а;
Тел. (843) 277-57-17, факс (843) 570-19-01
www.rkczemlya.ru, e-mail:
info@rkczemlya.ru
ИНН/КПП 1659042075/165901001
ОГРН 1021603463595

*Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Алат авыл җирлегенең
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ*

ТЕРРИТОРИАЛЬ ПЛАНЛАШТЫРУ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

1 ТОМ

Казан 2019

№ т/б	Исеме	Искәрмә
1	1 том. Раслана торган өлеш: Аңлатма язуы. Территориаль планлаштыру турында нигезләмә.	
2	2 том. Раслана торган өлеш: График материаллар.	
2.1	Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы	М 1:10000
2.2	Жирлек составына керүче торак пунктлар чикләренең (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы	М 1:10000
2.3	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	М 1:10000
3	3 том. Нигезләү материаллары: Аңлатма язуы.	
4	4 том. Нигезләү материаллары: График материаллар.	
4.1	Растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары хәзерге торыш	М 1:10000
4.2	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары хәзерге торыш	М 1:10000
4.3	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары проект	М 1:10000
4.4	ГО һәм ГТХ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары	М 1:10000

ВЗАМ. ИНВ. №	
ПОДПИСЬ И ДАТА	
ИНВ. №	

Изм.	Кол.уч	Лист	№Док	Подпись	Дата	СТАДИЯ	БИТ	БИТ
					2019	ГП		ГП

**РТ Биектау муниципаль районы
Алат авыл жирлегенә
Генераль планы**

Проектның составы

--

№ т/б	Исеме	Искәрмә
1	1 том. Раслана торган өлеш: Аңлатма язуы. Территориаль планлаштыру турында нигезләмә	
2	2 том. Раслана торган өлеш: График материаллар	
2.1	Жирлекнең жирле әһәмиятгәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы	М 1:10000
2.2	Жирлек составына керүче торак пунктлар чикләренең (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы	М 1:10000
2.3	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	М 1:10000

ИНВ.№ ПОДЛ.	ПОДПИСЬ И ДАТА	ВЗАМ. ИНВ. №									
			Изм.	Кол.уч	Лист	№Док	Подпись	Дата	РТ Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеге Генераль планы		
							СТАДИЯ	ЛИСТ			
						2019	ГП		ГП		
							Томның эчтәлеге				

ЭЧТӨЛӨК

КЕРЕСИ**Ошибка! Закладка не определена.**

1. Алат авыл жирлегенен генераль планы проекты өстендө эшлөү этаптары..... **Ошибка! Закладка не определена.**

2. Жирлекнен урнаштыру өчен планлаштырыла торган жирле эһәмияттәге объектлары ...10

3. Функциональ зоналарның параметрлары, шулай ук аларда урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль эһәмияттәге объектлар, региональ эһәмияттәге объектлар, жирле эһәмияттәге объектлар турында, линия объектларыннан тыш, белешмәләр **Ошибка! Закладка не определена.**

КЕРЕШ

Әлеге проект Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеген Советының 2012 елның 13 декабрдәге 65 нче номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен Генераль планына алмашка эшләнә.

Проектның заказчысы - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Алатавыл жирлеген Башкарма комитеты.

Проектны эшләүче – «Земля» Республика кадастр үзәге» АЖ.

Эшнен максаты түбәндәгеләр:

1. Жирлекнең социаль-икътисадый, табигый-климатик, экологик торышын, аның ресурс потенциалын комплекслы бәяләү нигезендә жирлек территориясен үстерүне шәһәр төзелешен планлаштыруның озак сроклы стратегиясен һәм этапларын билгеләү;

2. Авыл жирлеген территориясен һәм аның торак пунктларын архитектур-планлаштырып оештыруның һәм функциональ зоналаштыруның оптималь чишелешен сайлау;

3. Федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге объектларның территорияләрен аерып, социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектларны, капитал төзелешнен башка объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары чикләрен билгеләү;

4. Актуаль кадастр картасы нигезендә торак пунктларның чикләрен билгеләү.

Проект аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлы срокларына эшләнә:

Проектны генераль планга гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2029 елга кадәр.

Планның генераль планына үзгәрешләр кертү проектының барлык төп проект чишелешләре планлаштырылган хисап срогы - 2039 елга кадәр.

Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен генераль планы проектын эшләгәндә түбәндәге материаллар файдаланылды:

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 09 июлендәге 559 номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы,

Биектау муниципаль районы Советының 2016 елның 28 декабрдәге 117 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү),

Биектау муниципаль районы Советының 2014 елның 31 мартындагы 340 нчы номерлы Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы, шулай ук Татарстан Республикасы профильле министрлыклары, Биектау муниципаль районы администрациясе һәм аның составына керүче Алат авыл жирлеген тарафыннан бирелгән рәсми белешмәләр.

Генераль план проекты Биектау муниципаль районының 2010 елда «Земля» республика кадастр үзеге» ААЖ эзерлэгән 1:10000 масштабндагы картографик материал нигезендә башкарылды. Әлеге картографик материал генераль план проекты эшләү датасына (2019 ел) актуальләштерелгән.

Проект Биектау муниципаль районы хакимияте, Алат авыл жирлегенә Башлыгының актив катнашында эшләнгән.

Рөхсәт документациясе:

2018 елның 27 апрелендәге 0073.05-2010-1659042075-И-026 номерлы инженерлык эзләнүләре өлкәсендә үзен-үзе жайга салучы оешма «ВолгаКамИзыскания» ассоциациясе тарафыннан бирелгән капитал төзелеш объектларының иминлегенә йогынты ясый торган билгеле бер төргә яисә эш төрләренә рөхсәт турында танкылык. 2018 елның 12 июлендәге 36 нчы номерлы үз-үзен жайга салучы оешма эгъзалары реестрыннан өзөмтә;

«Федераль куркынычсызлык хезмәтенә Татарстан Республикасы буенча идарәсенә ГТ№ 0074716 номерлы лицензиясе», 2015 елның 21 июлендәге төркү номеры 2066 (дәүләт серен тәшкит итүче белешмәләренә кулланып эшләр башкаруга), 2022 елның 27 июненә кадәр озайтылды;

Генераль планда жирлек үсешенә төп параметрлары билгеләнгән: халыкның перспектив саны, торак төзелеш күләмнәре, территорияне торак-граждан төзелеш өчен кирәкле территорияләр, транспорт комплексы һәм инженерлык инфраструктурасы үсешенә төп юнәлешләре. Торак, житештерү, ижтимагый-эшлекле, рекреацион, авыл хужалыгы һәм башка зоналар бүлеп, территорияләренә функциональ зоналаштыру башкарылды.

Генераль планның планлаштыру чигелешләре аннан соңгы дәрәжәләрдәге проект документациясен, шулай ук жирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле программаларны эшләү өчен нигез булып тора.

1. Алат авыл жирлегенең генераль планы проектын эшләүнең этаплары

I этап – аналитик

- территориядән хәзерге вакытта файдалануга анализ;
- табигать шартларын (инженерлык-геология процессын, климатны, табигать ресурсларын) анализлау;
- әйләнә-тирә мохитнең торышын анализлау;
- халык саны динамикасына, аның демографик структурасына анализ;
- социаль-иқътисадый хәлне (житештерү комплексын, инженерлык-транспорт инфраструктурасын, социаль инфраструктураны) анализлау

II этап – операциян

- территорияләрне төзү өчен планлаштыру һәм шәһәр яны чикләүләрен ачыклау;
- халык санын һәм аның структурасын фаразлау;
- житештерү, халыкны эш белән тәэмин итү, инфраструктураны үстерү динамикасы фаразлары;
- авыл жирлегенең һәм торак пунктларның пространстволы үсешен фаразлау;
- системалы функцияләрнең, элементләрнең, үзәкләрнең структурасы, табигый комплексларның фаразлары.

III этап – проектлау

- үсешнең территориаль-планлаштыру һәм структур схемасын - авыл жирлегенең һәм торак пунктларның транспорт һәм планлаштыру каркасы моделен эшләү;
- территорияләрнең функциональ структурасы.

2. Жирлекнең урнаштыру өчен планлаштырыла торган жирле әһәмияттәге объектлары

Төрө	Картадагы №	Билгеләнеше һәм исеме	Урнашкан урыны	Функциональ зонасы	Майданы (кв.м.)	ЗОУИТ Характеристикалары (м)	Төп характеристикалары
Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаж гражданнарның торак хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары	-	Шәхси торак төзелеше	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Кече Алат ав.	Шәхси торак йортлар төзелеше зонасы	25116,89	-	-
Социаль яклауга һәм ярдәмгә мохтаж гражданнарның торак хокукларын тәэмин итү максатларында гамәлгә ашырыла торган торак төзелеше объектлары	-	Шәхси торак төзелеше	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Урта Алат ав.	Шәхси торак йортлар төзелеше зонасы	25717,95	-	-
Элемтә объектлары, сәүдә объектлары, базар комплекслары, (территорияләрендә) жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы жәмәгать туклануы, көнкүреш һәм коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре урнашкан объектлар	-	Жәмәгать туклануы предприятиеләре (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Урта Алат ав.	-	28 урын	-	-
Элемтә объектлары, сәүдә объектлары, базар комплекслары, (территорияләрендә) жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы жәмәгать туклануы, көнкүреш һәм коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре урнашкан объектлар	-	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Алат ав.	-	5 эш урыны	-	-
Жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы спорт объектлары, (территорияләрендә) жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы	-	Яссылыклы корылмалар (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Кече Алат ав.	-	204,7 кв.м.идән.	-	-

физкультура-спорт оешмалары урнашкан объектлар							
Элемтә объектлары, сәүдә объектлары, базар комплекслары, (территорияләрендә) жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы жәмәгать туклануы, көнкүреш һәм коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре урнашкан объектлар	-	Почта элемтәсе бүлеге (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Алат ав.	-	1 объект	-	-
Элемтә объектлары, сәүдә объектлары, базар комплекслары, (территорияләрендә) жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагындагы жәмәгать туклануы, көнкүреш һәм коммуналь хезмәт күрсәтү предприятиеләре урнашкан объектлар	-	Саклык банкы бүлеге (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген, Алат ав.	-	1 объект	-	-
Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, су жибәрү объектлары: жирлек чикләрендә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне оештыру, су жибәрүне, халыкны ягулык белән тәмин итүне законнар белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру өчен кирәкле объектлар	-	Су белән тәмин итү объектлары (коймалар, сү жыю су төеннәрен, су белән тәмин итү чыганагын исәпкә алу приборлары, санитар саклау зоналарын урнаштыру)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген	-	-	-	-
Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, су жибәрү объектлары: жирлек чикләрендә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне оештыру, су жибәрүне, халыкны ягулык белән тәмин итүне законнар белән билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә оештыру өчен кирәкле объектлар	-	Су белән тәмин итү объектлары (торак төзелеше объектларында су чыгымнарын исәпкә алу приборларын урнаштыру)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеген	-	-	-	-

19 ст. 2 өлешенең 1 - 3 пунктларында күрсәтелмәгән объектлар	-	Территорияне инженер ягыннан төзекләндерү (өске агымны оештыру)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеге	-	-	-	-
Янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә жирлекнең жирле үзидарә органнары вәкаләтләре нигезендә жирлек чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектлар	5.10	Янгын пирсы (яңа төзелеш)	Татарстан Республикасы, Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеге, Алат ав. көньяк-көнбатыштарак	Инженерлык инфраструктурасы зонасы	144	-	1 майданчык

* Артезиан скважиналарының урнашу урыны, саны, су кудыру башняларының күләмен һәм биеклеген исәпләү алдагы стадияләрдә ачыклана.

3. Функциональ зоналарның параметрлары, шулай ук аларда урнаштыру өчен планлаштырыла торган федераль әһәмияттәге объектлар, региональ әһәмияттәге объектлар, жирле әһәмияттәге объектлар турында, линия объектларыннан тыш, белешмәләр

Билгеләнеше һәм исеме	Максималь рөхсәт ителә торган төзелеш коэффициенты	Төзелешнең максималь һәм уртача катлылыгы	Зонаның гомуми майданы	Функциональ зонаның сан һәм сыйфат үзенчәлекләрен характерлаучы башка параметрлар
Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектлары				
Шәхси торак йортлар төзелеше зонасы, торак зоналары				
Торак төзелеше объектлары	0,3	Жир өстендәге өч каттан биек булмаган	50834,84	-
Инженерлык инфраструктурасы зонасы				
жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итүгә бәйле башка объектлар	-	-	-	-
Гражданнар оборонасы, жирлек халкын һәм территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру өчен кирәкле объектлар	-	-	144	-
Муниципаль районның жирле әһәмияттәге объектлары				
Житештерү зонасы				
(территориясендә) эшчәнлеге муниципаль районның жирле үзидарә органнары карамагындагы бердәм житештерү-технологик процесс	-	-	906023,50	

кысаларында гамэлгэ ашырыла торган сэнэгать, агросэнэгать предприятиеләре яисә берничә предприятие урнашкан объектлар				
Авыл хужалыгы предприятиеләренең житештерү зоналары				
(территориясендә) эшчәнлеге муниципаль районның жирле үзидарә органнары карамагындагы бердәм житештерү-технологик процесс кысаларында гамэлгэ ашырыла торган сэнэгать, агросэнэгать предприятиеләре яисә берничә предприятие урнашкан объектлар	-	-	78822,13	
Региональ әһәмияттәге объектлар				
-	-	-	-	-
Федераль әһәмияттәге объектлар				
-	-	-	-	-

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО
«РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
КАДАСТРОВЫЙ ЦЕНТР
«ЗЕМЛЯ»
(АО «РКЦ «Земля»)

Республиканский
кадастровый
центр

РФ, Республика Татарстан;
420059, г. Казань, ул. Оренбургский тракт, д. 8а;
Тел. (843) 277-57-17, факс (843) 570-19-01
www.rkczemlya.ru, e-mail: info@rkczemlya.ru
ИНН/КПП 1659042075/165901001
ОГРН 1021603463595

Татарстан Республикасы
Биектау муниципаль районы
Алат авыл җирлегенең
ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ

ГЕНЕРАЛЬ ПЛАНЫ НИГЕЗЛӘУ МАТЕРИАЛЛАРЫ
3 ТОМ

Казан 2019

№ т/б	Исеме	Искәрмә
1	1 том. Раслана торган өлеш: Аңлатма язуы. Территориаль планлаштыру турында нигезләмә.	
2	2 том. Раслана торган өлеш: График материаллар	
2.1	Жирлекнең жирле әһәмиятгәге объектларын планлаштырып урнаштыру картасы	М 1:10000
2.2	Жирлек составына керүче торак пунктлар чикләренең (шул исәптән төзелә торган торак пунктларның чикләре) картасы	М 1:10000
2.3	Жирлекнең функциональ зоналары картасы	М 1:10000
3	3 том. Нигезләү материаллары: Аңлату язуы	
4	4 том. Нигезләү материаллары: График материаллар	
4.1	Растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары хәзерге торыш	М 1:10000
4.2	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары гамәлдәге торыш	М 1:10000
4.3	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары проект	М 1:10000
4.4	ГО һәм ГТХ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары	М 1:10000

ИНВ.№ ПОЛН	ПОДПИСЬ И ДАТА	ВЗАМ. ИНВ. №								
			Изм.	Кол.уч	Лист	№Док	Подпись	Дата		
					2019					

РТ Биектау муниципаль район Алат авыл жирлегә Генераль планы	СТАДИЯ	ЛИСТ	ЛИСТОВ
	ГП		
Проектның составы			

№ т/б	Исеме					Искәрмә					
1	3 том. Нигезләү материаллары: Аңлату язуы										
2	4 том. Нигезләү материаллары: График материаллар										
2.1	Растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары хәзерге торыш					М 1:10000					
2.2	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары гамәлдәге торыш					М 1:10000					
2.3	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары проект					М 1:10000					
2.4	ГО һәм ГТХ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары					М 1:10000					
ИНВ №	ПОДПИСЬ И ДАТА					ВЗАМ. ИИИР №					
	Изм.	Кол.уч	Лист	№Док	Подпись	Дата	РТ Биектау муниципаль район Алат авыл жирлегә Генераль планы		СТАДИЯ	ЛИСТ	ЛИСТОВ
						2019			ГП		

						Томның эчтәлеге	

№ п/п	Наименование	Примечание
1	3 том. Нигезләү материаллары: Аңлату язуы	
2	4 том. Нигезләү материаллары: График материаллар	
2.1	Растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары хәзерге торыш	М 1:10000
2.2	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары гамәлдәге торыш	М 1:10000
2.3	ЗОУИТ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары проект	М 1:10000
2.4	ГО һәм ГТХ растр форматындагы карталар рәвешендә нигезләү материаллары	М 1:10000

ИНВ. №	ПОДПИСЬ И ДАТА	ВЗАМ. ИНВ. №

Изм.	Кол.уч	Лист	№Док	Подпись	Дата	РТ Биектау муниципаль район	СТАДИЯ	ЛИСТ	ЛИСТОВ
					2019	Алат авыл жирлеге	ГП		
						Генераль планы			

					Томның эчтәлеге	

Кабул ителгән кыскартылмалар исемлеге

АЗС	автомобильләргә ягулык салу станциясе
АЖ	акционерлык жәмгыяте
ВОЗ	су саклау зонасы
ВЛ	югары вольтлы линияләр
ГОСТ	дәүләт стандарты
ГРП	газ көйләү пункты
ГСМ	ягулык-майлау материаллары
ав.	авыл
ав-р.	авыллар
ТКХ	торак-коммуналь хужалыгы
ЗВ	пычратучы матдәләр
ССЗ	санитар саклау зонасы
МК	Министрлар Кабинеты
МЭТ	мөгезле эре терлек
ЛЭП	электр тапшыру линиясе
МЭПР	Экология һәм табигать ресурслары министрлыгы
т.п.	торак пункт
НРБ	радиация куркынычсызлыгы нормалары
ОКС	капиталь төзелеш объекты
ООПТ	аеруча саклаулы табигый территория
ПЗА	атмосфера пычрануы потенциалы
ПП	табигать һәйкәле
ел.	елга
Ел-р.	елгалар
ТР	Татарстан Республикасы
РФ	Россия Федерациясе
СанПиН	санитария кагыйдәләре һәм нормалары
ССЗ	санитар-саклау зоналары
МС	Министрлар Советы
ЖҮС	жирле үзидарә Советы
СНиП	төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре
СП	кагыйдәләр жыелмасы
ст.	статья
СТО	техник хезмәт күрсәтү станциясе
тәү.	тәүлек
АХП	авыл хужалыгы предприятиесе
т	тонна
һ.б.ш.	һәм башка шулай
УГМС	Гидрометеоорология һәм әйләнә-тирә мохитне күзәтү
	идарәсе
ФДБУ	Федераль Дәүләт Бюджет Учреждениесе
ФЗ	Федераль закон
ЭМИ	электромагнит нурланыш

ЭЧТӨЛӨК

<u>Эчтөлөк</u>	20
<u>КЕРЕШ</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>1. Алат авыл жирлегенен гомуми социаль-икътисады саясете</u> Ошибка! Закладка не определена.	
<u>1.1. Икътисады-географик урыны. Алат авыл жирлегенен Биектау муниципаль районуның таралып утыру системасында урыны</u>	26
<u>1.2 Территориаль планлаштыруның расланган документларыннан белешмелер</u>	27
<u>1.2.1. Россия Федерациясен территориаль планлаштыру документларыннан, Россия Федерациясенен ике һәм күбрәк субъектын территориаль планлаштыру документларыннан, Россия Федерациясе субъектын территориаль планлаштыру документларыннан белешмелер</u>	27
<u>1.2.2. Муниципаль районны территориаль планлаштыру документыннан белешмелер</u>	28
<u>1.3. Жирлекнең жирле эһәмияттәге объектларын төзү гамәлгә ашырылып тормышка ашырыла торган муниципаль берәмлекнең комплекслы социаль-икътисады үсеш программалары һәм планнары белешмеләре</u>	29
<u>1.4. Федераль эһәмияттәге тарихи жирлекләр һәм региональ эһәмияттәге тарихи жирлекләр территорияләренең расланган саклау предметлары һәм чикләре турында белешмеләр</u>	29
<u>1.5. Территориянең социаль-икътисады потенциалы</u>	30
<u>1.5.1. Демографик потенциал</u>	30
<u>1.5.2. Торак фонды</u>	31
<u>1.5.3 Социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары</u>	34
<u>1.5.4. Тарихи-мәдәни мирас</u>	27
<u>1.5.5. Житештерү территорияләре</u>	27
<u>1.5.6. Агросәнәгать комплексы</u>	29
<u>1.5.7. Туристтик-рекреацион потенциал. Жирле халыкның ялын оештыру</u>	31
<u>1.5.8. Автомобиль юллары һәм транспорт</u>	34
<u>1.6. Алат авыл жирлегенен социаль-икътисады үсешенә SWOT-анализ</u>	37
<u>2. Әйләнә-тирә мохитне саклау</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>2.1. Санитар-саклау зоналары</u>	41
<u>2.2. Автомобиль юлларының юл бие полосалары</u>	54
<u>2.3. Электр тапшыру линияләренең сак зоналары</u>	Ошибка! Закладка не определена.
<u>2.4. Линияләренң һәм элементә корылмаларының сак зоналары</u>	57
<u>2.5. Сак зоналары һәм магистраль торбаүткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар</u>	59
<u>2.6. Газ бүлү челтәрләренең минималь ераклыгы һәм саклау зоналары</u>	59
<u>2.7. Су саклау зоналары</u>	61
<u>2.8. Эчә торган су белән тәэмин итү чыганақларын санитар саклау зоналары</u>	64
<u>2.9. Урманнар</u>	68
<u>2.10. Хайваннар дөньясы объектларын саклау</u>	69
<u>2.11. Файдалы казылмаларны чыгару зонасы</u>	73

2.12. Махсус сакланучы табигать территориялэре	76
2.13. Аэродром яны территориялэре	76
2.14. Мэдэни мирас объектларының сак зоналары	76
2.15. Аеруча кыйммэтле продуктив жирлэр	78
2.16. Табигать-экология каркасы системасы	80
2.17. Зиратлар	88
3. Инженер-техник инфраструктура	91
3.1. Су белэн тээмин итү	91
3.2. Канализация	98
3.3. Территорияне санитар чистарту	105
3.4. Жылылык белэн тээмин итү	109
3.5. Газ белэн тээмин итү	111
3.6. Электр белэн тээмин итү	114
3.7. Аз көчле ток челтэрлэре	120
4. Территорияне инженер эзерлэу	121
5. Табигый һәм техноген характердагы гадэттэн тыш хэллэрне кисәтү чаралары, гражданнар оборонасы чаралары исемлеге	128
5.1. Гражданнар оборонасы чаралары исемлеге	128
5.2. Табигый һәм техноген характердагы гадэттэн тыш хэллэрне кисәтү чаралары исемлеге	131
5.3. Табигый характердагы гадэттэн тыш хэллэр чыганақлары исемлеге	132
5.4. Биологик-социаль характердагы гадэттэн тыш хэллэр чыганақлары исемлеге	137
5.5. Техноген характердагы гадэттэн тыш хэллэр чыганақлары исемлеге	137
5.6. ГАДЭТТЭН ТЫШ ХЭЛ ТУРЫНДА ХЭБЭР ИТҮ	147
5.7. Табигый һәм техноген гадэттэн тыш хэл вакытында эвакуация	149
5.8. Янғын куркынычсызлығын тээмин итү чаралары исемлеге	150
5.9. Гомуми тәкъдимнәр (НӨТИЖЭЛЭР)	153
6. Жирлек, шәһәр округы составына керә торган торак пунктлар чикләренә кертелә торган яисә аларның чикләреннән төшөрөп калдырыла торган жир кишәрлеклэре исемлеге	153
ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛЭР	155
Файдаланган әдәбият һәм норматив документлар исемлеге	159
1 нче кушымта	Ошибка! Закладка не определена.
2 нче кушымта	Ошибка! Закладка не определена.
3нче кушымта	Ошибка! Закладка не определена.

КЕРЕШ

Әлеге проект Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеге Советының 2012 елның 13 декабрдәге 65 нче номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен Генераль планына алмашка эшләнә.

Проектның заказчысы - Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Алатавыл жирлеге Башкарма комитеты.

Проектны эшләүче – «Земля» Республика кадастр үзәге» АЖ.

Эшнен максаты түбәндәгеләр:

1. Жирлекнең социаль-иқътисадый, табигый-климатик, экологик торышын, аның ресурс потенциалын комплекслы бәяләү нигезендә жирлек территориясен үстерүне шәһәр төзелешен планлаштыруның озак сроклы стратегиясен һәм этапларын билгеләү;

2. Авыл жирлеге территориясен һәм аның торак пунктларын архитектур-планлаштырып оештыруның һәм функциональ зоналаштыруның оптималь чишелешен сайлау;

3. Федераль, региональ һәм жирле әһәмияттәге объектларның территорияләрен аерып, социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектларны, капитал төзелешнең башка объектларын планлаштырып урнаштыру зоналары цикләрен билгеләү;

4. Актуаль кадастр картасы нигезендә торак пунктларның цикләрен билгеләү.

Генераль план жирлекнең бөтен территориясенә карата үтәлде.

Генераль планын әзерләгән вакытка шәһәр төзелешен проектлауның билгеләнгән тәртиптә расланган жирле нормативлары юк.

Проект аны гамәлгә ашыруның түбәндәге вакытлы срокларына эшләнә:

Проектны генераль планга гамәлгә ашыру буенча беренче чираттагы чаралар билгеләнгән беренче чират - 2029 елга кадәр.

Планның генераль планына үзгәрешләр кертү проектынның барлык төп проект чишелешләре планлаштырылган хисап срогы - 2039 елга кадәр.

Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенен генераль планы проектын эшләгәндә әлеге материаллар файдаланылды: Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 09 июлендәге 559 номерлы Карары белән расланган Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы (2018 елның 09 июлендә кертелгән үзгәрешләр белән), 2014 елның 31 мартындагы 340 нчы номерлы Карар белән расланган Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы, Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территорияль планлаштыру схемасы (2016 елның 28 декабрдәге 117 номерлы үзгәрешләр белән), шулай ук Татарстан Республикасы профильле министрлыклары, Биектау муниципаль районы администрациясе һәм аның составына керүче Алат авыл жирлеге тарафыннан бирелгән рәсми күрсәткечләр.

Генераль план проектын Биектау муниципаль районының 2010 елда «Земля» республика кадастр үзәге» ААЖ әзерләгән 1:10000 масштабындагы картографик

материал нигезендә башкарылды. Әлеге картографик материал генераль план проектын эшләү датасына (2019 ел) актуальләштерелгән.

Жир төзелеше эшләрен уздыру өчен кулланыла торган күчәмсез мөлкәтнең дәүләт кадастры белешмәләре исемлегә

№ т/б	ГКН белешмәләре	Кадастр номеры	ГКН өземтәсе номеры	ГКН өземтәсе датасы	Кад.исәп органы исеме
1	2	3	4	5	6
1	Территориянең кадастр планы	16:10:000000	16/ИСХ/19-1231008	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
2	Территориянең кадастр планы	16:10:040401	16/ИСХ/19-1231027	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
3	Территориянең кадастр планы	16:10:040403	16/ИСХ/19-1231029	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
4	Территориянең кадастр планы	16:16:000000	16/ИСХ/19-1231034	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
5	Территориянең кадастр планы	16:16:020601	16/ИСХ/19-1231035	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
6	Территориянең кадастр планы	16:16:020605	16/ИСХ/19-1231026	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
7	Территориянең кадастр планы	16:16:091401	16/ИСХ/19-1231028	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
8	Территориянең кадастр планы	16:16:091403	16/ИСХ/19-1231030	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
9	Территориянең кадастр планы	16:16:110502	16/ИСХ/19-1231038	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан

					Республикасы буенча филиалы
10	Территориянең кадастр планы	16:16:111003	16/ИСХ/19-1231043	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
11	Территориянең кадастр планы	16:16:111004	16/ИСХ/19-1231042	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
12	Территориянең кадастр планы	16:16:200501	16/ИСХ/19-1231045	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
13	Территориянең кадастр планы	16:16:200502	16/ИСХ/19-1231054	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
14	Территориянең кадастр планы	16:16:200503	16/ИСХ/19-1231056	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы
15	Территориянең кадастр планы	16:16:200505	16/ИСХ/19-1231052	11.12.2019	«Росреестр ФКП» ФДБУ Татарстан Республикасы буенча филиалы

Проект Биектау муниципаль районы хакимияте, Алат авыл жирлегенә Башлыгының актив катнашында эшлэнгэн.

Рөхсэт документациясе:

2018 елның 27 апрелендәге 0073.05-2010-1659042075-И-026 номерлы инженерлык эшләнүләре өлкәсендә үзен-үзе жайга салучы оешма «ВолгаКамИзыскания» ассоциациясе тарафыннан бирелгэн капитал төзелеш объектларының иминлегенә йогынты ясый торган билгеле бер төргә яисә эш төрләрненә рөхсэт турында таныклык. 2018 елның 12 июлендәге 36 нчы номерлы үз-үзен жайга салучы оешма эгъзалары реестрыннан өзөмтә; «Федераль куркынычсызлык хезмәтенен Татарстан Республикасы буенча идарәсенен ГТ№ 0074716 номерлы лицензиясе», 2015 елның 21 июлендәге теркәү номеры 2066 (дәүләт серен тәшкит итүче белешмәләрен кулланып эшләр башкаруга), 2022 елның 27 июненә кадәр озайтылды;

Генераль планда жирлек үсешенен төп параметрлары билгелэнгэн: халыкның перспектив саны, торак төзелеш күләмнәре, территорияне торак-граждан төзелеш өчен кирәкле территорияләр, транспорт комплексы һәм инженерлык инфраструктурасы үсешенен төп юнәлешләре. Торак, житештерү, ижтимагый-эшлекле, рекреацион, авыл хужалыгы һәм башка зоналар бүлеп, территорияләрен функциональ зоналаштыру башкарылды.

Генераль планның планлаштыру чишелешләре аннан соңгы дәрәжәләрдәге проект документациясен, шулай ук жирлекнең уңышлы эшләве өчен кирәкле программаларны эшләү өчен нигез булып тора.

1. Алат авыл жирлегенең гомуми социаль-икътисадый сәясәте

1.1. Икътисадый-географик урыны. Алат авыл жирлегенең Биектау муниципаль районының таралып утыру системасында урыны

Алат авыл жирлеге 2005 елның 31 гыйнвары 20-ТРЗ номерлы «Биектау муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» Татарстан Республикасы Законы нигезендә төзелгән.

Алат авыл жирлеге Татарстан Республикасының төньяк-көнбатыш өлешендә, Биектау муниципаль районының төньяк өлешендә урнашкан.

Биектау районы Казан агломерациясе составына керә. Казан агломерациясе махсулашуның төп тармаклары - эшкәртү сәнәгәте тармаклары комплекслары һәм хезмәт күрсәтүләр өлкәсе, ягъни хәрби-сәнәгать комплексында тупланган квалификацияле кадрлардан һәм эре потенциалдан файдаланучы тармаклар. Сәнәгать житештерүе структурасы машина төзелеше һәм металл эшкәртү, химия һәм нефть химиясе сәнәгәте, төзелеш материаллары сәнәгәте, электр энергетикасы, азык-төлек һәм жиңел сәнәгать, агач эшкәртү, полиграфия сәнәгәте белән тәкъдим ителә.

Алат авыл жирлеге составына керәләр: Алат авылы – административ үзәк, Кече Алат авыл, Потаниха авылы һәм Урта Алат авылы – гади торак пунктлар.

Алат авыл жирлегенең гомуми мәйданы 5314,91 га тәшкил итә. Жирлек территориясендә 623 кеше яши, шулардан 219 кеше - Алат ав., 66 кеше - Кече Алат ав., 12 кеше - Потаниха ав. һәм 326 кеше - Урта Алат ав. Халыкның уртача тыгызлыгы 1 кв. км 11,7 кеше тәшкил итә.

Алат авыл жирлегендә түбәндәге ижтимагый объектлар бар: балалар мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе, гомуми белем бирү мәктәбе, фельдшер-акушерлык пункты, авыл мәдәният йорты, китапханә һәм сәүдә объектлары.

Алат авыл жирлегенең агросәнәгать комплексы торак пунктлар янындагы эшләүче һәм эшләмәүче фермалардан гыйбарәт.

Бүгенге көндә Алат авыл жирлегенең Татарстан Республикасының башка жирлекләре һәм районнары белән транспорт элементәсе муниципальара әһәмияттәге региональ автомобиль юллары һәм жирле әһәмияттәге юллар аша гамәлгә ашырыла.

Биектау муниципаль районының транспорт-географик әһәмияте яқын киләчәктә республика һәм Россия Федерациясе эчендә йөк ташу агымнары арту нәтижәсендә гомумән район һәм республика транспорт инфраструктурасын булдыру һәм алга таба үстерү исәбенә әкрәләп артчак.

Алат авыл жирлеге һәм Биектау районы, республиканың төньягын һәм көньягын, көнбатышын һәм көнчыгышын тоташтыручы юлларда урнашып, отышлы икътисадый-географик урын били, ул ресурс (урман, жир ресурслары, руда булмаган файдалы казылмалар белән житәрлек тәэмин ителгән) һәм транзит территориясеннән гыйбарәт.

Таралып утыру системасы

Алат авыл жирлегенә территорияль оешмасы Татарстан Республикасы Казан агломерациясенә керә торган Биектау муниципаль районының таралып урнашу системасының бер өлеше булып тора.

Биектау муниципаль районы «Татарстан Республикасы территорияль үсеше схемасы»нда халык урнашу системаларын үстерү потенциалына үткәрелгән анализ нигезендә халык урнашу системасын үстерү потенциалының уртача күрсәткече булган районнар төркеменә керә.

Алат авыл жирлегеннән эре шәһәрләргә һәм бистәләргә кадәр аралар

1.1.1 таблица

№ т/б	Исеме	Ара, км.
1	Биектау ав.	37
2	Казан ш.	54
3	Чистай ш.	179
4	Ижевск ш.	427
5	Яр Чаллы ш.	282
6	Түбән Кама ш.	279
7	Арча ш.	55
8	Малмыж ш.	127

1.2 Территорияль планлаштыруның расланган документларыннан белешмәләр

1.2.1. Россия Федерациясен территорияль планлаштыру документларыннан, Россия Федерациясенә ике һәм күбрәк субъектын территорияль планлаштыру документларыннан, Россия Федерациясе субъектын территорияль планлаштыру документларыннан белешмәләр

Россия Федерациясен территорияль планлаштыру схемасы нигезендә Алат авыл жирлеге территориясендә чаралар юк.

Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү стратегиясен гамәлгә ашыру чаралары планы нигезендә Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеге территориясендә 2030 елга кадәр тәкъдим ителә:

- «Таралып утыру Реновациясе» проекты;
- «Казан агломерациясе инженерлык инфраструктурасын үстерү һәм модернизацияләү» проекты;
- «Казанның шәһәр яны зонасы» проекты;
- «Сәнәгать зоналары редевелопменты» проекты;
- «Казан агломерациясе транспорт инфраструктурасын үстерү» проекты;
- проектны Казан һәм Әлмәт икътисадый зоналарында тиражлау (торак пунктларны үзәкләштерелгән каты коммуналь калдыкларны жыю системасы белән 100 процент колачлау. Каты коммуналь калдыкларның утильләштерелә (эшкәртелә) һәм зарарсызландырыла торган өлешен 50 процентка житкерү).

Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы нигезендә Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлеге территориясендә планлаштырыла:

- «Әдәби һәм музыкаль Казан арты» туристлык маршрутын оештыру;
- «Архитектур Казан арты» туристлык маршрутын оештыру.

1.2.2. Муниципаль районны территориаль планлаштыру документыннан белешмэләр

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы нигезендә (үзгәрешләр кертү) Алат авыл жирлеге территориясендә түбәндәге чаралар тәкъдим ителә:

- Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы составында балалар бакчасы яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы составында балалар бакчасы яңа төзелеше;
- Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы составында гомуми белем бирү мәктәбе яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы составында гомуми белем бирү мәктәбе яңа төзелеше;
- Алат ав. мәгариф, мәдәният оешмалары каршында балаларга өстәмә белем бирү оешмаларын ачу;
- Алат ав. кушып салынган һәм җайлаштырылган «Алат ТГБМ» МББУ бинасын сүтү;
- Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы спорт залының яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы спорт залының яңа төзелеше;
- Алат спиртзаводы-Потаниха автомобиль юлының яңа төзелеше (асфальт-бетон өслек салу);
- Потаниха ав. килү автомобиль юлының яңа төзелеше (асфальт-бетон өслек салу);
- Урта Алат ав. килү автомобиль юлының яңа төзелеше (асфальт-бетон өслек салу);
- Кече Алат - Алат автомобиль юлының яңа төзелеше (асфальт-бетон өслек ясау);
- Алат ав. су белән тәэмин итү челтәрләрен реконструкцияләү;
- Кече Алат ав., Потаниха ав., Урта Алат ав. су белән тәэмин итү челтәрләре төзү;
- Алат ав., Кече Алат ав., Урта Алат ав. скважина төзү;
- Алат ав., Кече Алат ав., Потаниха ав. су кудыру башнясы төзү;
- Алат ав. су йомшарту станциясе төзү;
- Урта Алат ав. су белән тәэмин итү чыганагын оештыру;
- Алат ав., Кече Алат ав., Потаниха ав. инженерлык тибында септиклар, чүп күмү чокырлары төзү;
- Урта Алат ав. биологик чистарту корылмалары төзү;
- Урта Алат ав. канализация насос станциясен (КНС) төзү;
- Урта Алат ав. суүткәргеч челтәрен төзү;
- Алат ав., Кече Алат ав., Урта Алат ав. чүп контейнерлары / контейнер майданчыклары төзү;
- Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы өчен БМК төзү;
- Урта Алат ав. «Мәктәп - балалар бакчасы» комплексы өчен БМК төзү;

- Алат ав. СК өчен БМК төзү
- Алат ав. трансформатор подстанциясе (ТП) төзү;
- ВЛ 10 кВ электр тапшыру линиясенә яңа төзелеше.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенә территориясен территорияль планлаштыру схемасы нигезендә түбәндәге чаралар тәкъдим ителә:

- Алат ав. ФАП яңа төзелеше;
- Алат ав. клуб яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. китапханә яңа төзелеше;
- Алат ав. яссылыклы корылмалар яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. кибет яңа төзелеше;
- тарихи-мәдәни маршрут оештыру (Биектау районының тарихи урыннары буенча - Биектау т/юл станциясе, Семиозерка, Каймар, Өбрә, Өлдермеш, Чыршы, Ташсу, Айбаш, Кече Солабаш, Алат, Ямаширмә, Камай);
- эрозиягә каршы көрәш;
- Ашыт елгасы үзәннән турайту, дренаж.

1.3. Жирлекнең жирле әһәмияттәге объектларын төзү гамәлгә ашырылып тормышка ашырыла торган муниципаль берәмлекнең комплекслы социаль-иқтисадый үсеш программалары һәм планнары белешмәләре

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенә коммуналь инфраструктурасы системаларын комплекслы үстерү программалары (2016 елның 04 апрелендәге 20 номерлы карары).

Программаның төп чаралары:

- Алат ав. яқынча 1,2 км озынлыкта, Потаниха ав. яқынча 1,0 км озынлыкта гамәлдәге чөлтәрләргә торбаларның характеристикаларын үзгәртеп реконструкцияләү;
- Алат ав., кулланучыларны исәпкә алып, Крайняя ур., Луговая ур., Первомайская ур., Ахманов ур. буйлап яқынча 1,7 км озынлыкта яңа суүткәргеч һәм су кудыру башнясы төзү;
- Потаниха ав. – су кудыру башнясы белән 1,5 км озынлыкта яңа суүткәргеч төзү;
- Урта Алат ав. – су кудыру башнясы белән 4,1 км озынлыкта яңа суүткәргеч төзү.

1.4. Федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләргә һәм региональ әһәмияттәге тарихи жирлекләргә территорияләренә расланган саклау предметлары һәм чикләре турында белешмәләргә

Россия Мәдәният министрлығы һәм Россия Төбәк министрлығының 2010 елның 29 июлендәге 418/339 номерлы боерыгы нигезендә Алат авыл жирлегенә территориясендә федераль әһәмияттәге тарихи жирлекләргә юк.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2015 елның 26 мартындагы 188 номерлы Карары нигезендә Алат авыл жирлегенә

1.5. Территориянең социаль-иқтисады потенциалы

1.5.1. Демографик потенциал

Демографик фактор территорияне хужалык яғыннан үзләштерү һәм жәмгыятьне иқтисады үстерү дәрәжәсенә иң зур йогынты ясый.

Алат авыл жирлеге Башкарма комитеты биргән мәғлүматлар буенча, 2019 ел башына халык саны 623 кеше тәшкил иткән.

Демографик фактор территорияне хужалык яғыннан үзләштерү һәм жәмгыятьне иқтисады үстерү дәрәжәсенә иң зур йогынты ясый.

Алат авыл жирлегенең демографик структурасы торак пунктлар киселешендә 1.5.1.1 таблицада күрсәтелгән.

1.5.1.1 таблица

2019 ел башына Алат авыл жирлеге халкының демографик структурасы һәм хәрәкәте

Күрсәткечләр	Алат ав.	Кече Алат ав.	Урта Алат ав.	Потаниха ав.	Алат авыл жирлеге буенча барлығы
Халык саны, барлығы	219	66	326	12	623
Балалар яшендә:	35	9	30	0	74
1 яшькәчә	0	0	3	0	3
1-6 яшь	15	3	14	0	32
7-15 яшь	20	6	13	0	39
Эшкә яраклы яшьтә:	132	35	200	2	369
16-17 яшь	6	3	7		13
18 яшьтән пенсия яшенәчә	56	15	135	0	140
18 яшьтән пенсия яшенәчә	70	17	58	2	216
Эшкә яраклы яшьтән	52	22	96	10	159
Хатын-кызның пенсия	30	13	45	4	101
Ирләрнең пенсия яше	22	9	51	6	58
Халыкның табигый	2	-2	4	0	4
Табигый	-2	-1	-1	0	-4
Туды	1	0	3	0	4
Үлдә	3	1	4	0	8
Механик	4	-1	5	0	8
Килдә	4	0	5	0	9
Китте	0	1	0	0	1

* Таблица Алат авыл жирлеге администрациясе мәғлүматлары буенча төзелгән

Таблицадан күренгәнчә, жирлекнең иң зур торак пункты - Урта Алат ав., анда халыкның күпчелек өлеше яши - 52,3%.

Игътибар итәргә кирәк, Алат авыл жирлегендә хезмәткә сәләтле яшьтәге халык саны (369 кеше) хезмәткә яраксыз яшьтәге халык саныннан югарырак (159 кеше), бу тәгаен уңай тенденция булып тора.

Шулай итеп, гамәлдәге торак пунктларның яшь структурасы хезмәткә сәләтле яшътәге халыкның шактый өлеше, хезмәткә сәләтле яшътән өлкәнрәк төркемнең шактый аз өлеше һәм хезмәткә сәләтле яшътән кечерәк төркемнен югары булмаган дәрәжәсе белән характерлана.

Югарыда китерелгән мәгълүматлардан күренгәнчә, 2019 ел башына жирлектә туучылар саныннан үлүчеләр өстенлек итә, халыкның миграция үсеше уңай әһәмияткә ия, Алат авыл жирлегендә килүчеләр саны халыкның китүеннән күбрәк, шуңа бәйле рәвештә халыкның гомуми үсеше уңай әһәмияткә ия.

Халык санын фаразлау

Демографик сәясәтне, шул исәптән республика муниципаль районнарына һәм республика әһәмиятендәге шәһәрләргә карата халык санын фаразлауны Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы билгели.

Алат авыл жирлеге составындагы һәр торак пунктның саны һәм төп яшь төркемнәре фаразы генераль план кысаларында түбәндәгеләр нигезендә үтәлдә:

- халыкның саны һәм яшь структурасы турында белешмәләр;

- 2019 ел башына бер ел эчендә туган, үлгән, килгән һәм киткәннәр саны турында;

- узган (2008-2018 еллар) елларда халыкның саны һәм яшь структурасы турында Алат авыл жирлеге Башкарма комитеты биргән белешмәләр.

Өлеге демографик фаразга ярашлы рәвештә, Алат авыл жирлегенен генераль планын тормышка ашыруның беренче чиратына (2029 ел) 661 кеше тәшкил итәчәк, исәп-хисап срогына (2039 ел). - 690 кеше.

1.5.1.2.таблица

Алат авыл жирлегендә халык саны фаразы, кеше

Халык саны фаразы (2019-2039 еллар)

Территориянең исеме	2019	2029	2039
Алат авыл жирлеге – барлығы, шул исәптән:	623	661	690
Алат ав.	219	214	208
Кече Алат ав.	66	85	105
Потаниха ав.	12	12	12
Урта Алат ав.	326	350	365

1.5.2 Торак фонды

19 елның 01 гыйнварына Алат авыл жирлеге торак фонды күләме гомуми мәйданның 20,10 мең кв.м. тәшкил итте, шул исәптән:

- Алат ав. – 7,30 мең кв.м.;

- Кече Алат – 2,80 мең кв.м.;

- Урта Алат – 7,00 мең кв.м.;

- Потаниха ав. – 3,00 мең кв.м.;

Хәзерге вакытта Алат авыл жирлеге торак фонды шәхси төзелештән гыйбарәт.

Торак инфраструктурасы торышын характерлаучы күрсәткечләрнең берсе - халыкның торак белән тәэмин ителеш күрсәткече (бер кешегә гомуми майданның квадрат метры). Алат авыл жирлеге буенча 2019 ел башына бер кешегә гомуми торак майданының 32,26 кв.м. туры килә (мәгълүматлар Алат авыл жирлеге администрациясе тарафыннан бирелгән), шул исәптән:

- Алат ав. – 34,43 кв.м/кеш.;
- Кече Алат ав. – 37,84 кв.м/кеш.;
- Урта Алат – 21,60 кв.м/кеш.;
- Потаниха ав. – 250 кв.м/кеш.(белешмәләр дачникларны исәпкә алып).

Торак инфраструктурасы үсеше

Торак зоналарын оештыру, гамәлдәге торак фондын реконструкцияләү һәм яңа торак төзелеше майданчыкларын урнаштыру буенча тәкъдимнәр эзерләү Генераль планының өстенлекле бурычларының берсе. Проект тәкъдимнәре шәһәр төзелеше анализы нәтижәләренә таяна: торак фондының техник халәте һәм төзелеш характеристикалары, торак төзелеше динамикасы һәм структурасы, территориянең экологик торышы.

Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы нигезендә, 2029 елга гомуми торак майданы белән тәэмин ителешнең исәп-хисап күрсәткече - 49,98 кв.м/кеше. Генераль план чаралары белән 2039 елга хисап срогына гомуми торак майданы белән тәэмин ителеш күрсәткече кабул ителә - 52,0 кв.м/кеше.

Алат ав. торак төзелеше тузган торак йортларны сүтү, шулай ук торак пункт эчендә урнашкан төзелештә буш территорияләрдә йортлар төзү исәбенә гамәлгә ашырылачак.

Кече Алат ав. торак төзелеше тузган торак йортларны сүтү, шулай ук торак пунктның көньяк-көнбатыш өлешендә ирекле территорияләрдә йортлар төзү хисабына тормышка ашырылачак.

Урта Алат ав. торак төзелеше тузган торак йортларны сүтү, шулай ук торак пунктның көньяк өлешендә буш территорияләрдә йортлар төзү исәбенә гамәлгә ашырылачак.

Торак йортның уртача майданы 150 кв. м. итеп кабул ителә.

Генераль планы тормышка ашыруның беренче чиратына (2029 елга) торак төзелеше яңа торак төзелешенә 15,53 мең кв. м. кертергә кирәк, шуның:

- Алат ав. – якинча 3,33 мең кв.м (22 йорт);
- Кече Алат ав. – якинча 1,75 мең кв.м (12 йорт);
- Урта Алат ав. – якинча 10,45 мең кв.м (70 йорт).

Генераль планы тормышка ашыруның хисап срогына (2029-2039 еллар) торак төзелеше яңа торак төзелешенә 3,12 мең кв. м. кертергә кирәк, шуның:

- Алат ав. – якинча 0,42 мең кв.м (3 йорт);
- Кече Алат ав. – якинча 1,21 мең кв.м (8 йорт);
- Урта Алат ав. – якинча 1,49 мең кв.м (10 йорт).

Алат авыл жирлегендә торак инфраструктурасын үстерү чаралары 1.5.2.2 таблицада күрсәтелгән.

1.5.2.1.таблица

Алат авыл жирлеге торак инфраструктурасы үсеше

Территориянең исеме	Гамәлдәге торышы	Беренче чират (2019 – 2029 еллар)		Хисап срогы (2029 – 2039 еллар)	
	Торакның гомуми майданы (мең кв.м.)	Торакның гомуми майданы (мең кв.м.)	Яңа торак төзелеше чорда, мең кв.м.	Торакның гомуми майданы (мең кв.м.)	Яңа торак төзелеше чорда, тыс.кв.м.
Алат авыл жирлеге-барлығы, шул исәптән:	20,10	35,63	15,53	38,75	3,12
Алат ав.	7,30	10,63	3,33	11,05	0,42
Кече Алат ав.	2,80	4,55	1,75	5,76	1,21
Потаниха ав.	3,00	3,00	-	3,00	-
Урта Алат ав.	7,00	17,45	10,45	18,94	1,49

1.5.2.2. таблица

Алат авыл жирлегендә торак инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Торак пункт	Объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Егәрлеге		Тормышка ашыру срогы		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2019-2029 ел-р)	Хисап срогы (2029-2039 ел-р)	
ЖИРЛЕ ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР (ЖИРЛЕК)									
1	Алат ав.	торак фонд	яңа төзелеш	мең кв.м.	-	3,33	+		Алат АЖ Генераль планы
						0,42		+	
2	Кече Алат ав.	торак фонд	яңа төзелеш	мең кв.м.	-	1,75	+		Алат АЖ Генераль планы
						1,21		+	
3	Урта Алат ав.	торак фонд	яңа төзелеш	мең кв.м.	-	10,45	+		Алат АЖ Генераль планы
						1,49		+	

1.5. Социаль һәм мәдәни-көн күреш хезмәт күрсәтү объектлары Мәгариф һәм фән объектлары

Мәктәпкәчә белем бирү оешмасы

Хәзерге вакытта Алат авыл жирлегендә Алат ав. проект куәте 20 урынлык «Радуга» балалар бакчасы бар. Мәктәпкәчә балалар учреждениесенә йөрүче балалар саны 8 кеше тәшкил итә. Димәк, балалар бакчасы проект сыйдырышлыгының 40%ына тулган. Балалар бакчасында урыннар белән халыкның тәмин ителеше норматив ихтыяжның 74,1%ын тәшкил итә. Балалар бакчасы авария хәлендә.

Урта Алат ав., Кече Алат ав. һәм Потаниха ав. торак пунктлары балалар бакчасы урнашкан Алат ав. 1 км дан артык ераклыкта.

Гомуми белем бирү оешмасы

Хәзерге вакытта Алат ав. проект куәте 100 урынлы Алат гомуми белем бирү мәктәбе урнашкан. Укучылар саны 23 кеше, мәктәп тулылыгы 23% тәшкил итә. Мәктәп бинасы авария хәлендә.

Нормативлар буенча, урта белем 7-17 яшьлек балаларның 100%ын колачларга тиеш. Шуннан чыгып, гомуми белем бирү мәктәпләренә куәтләренә авыл жирлегенә гамәлдәге норматив ихтыяжы 55 укучы тәшкил итә. Гомуми белем мәктәбендә урыннар белән норматив ихтыяж 181,8% тәмин ителгән.

Шәһәр төзелешен проектлауның гамәлдәге төбәк нормативлары буенча (ТР МК 27.12.2013 1071 номерлы «Татарстан Республикасы шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативларын раслау турында» (09.08.2017 редакциясендә) Карары) авыл жирлегендә мәктәпкәчә учреждениеләр өчен жәяү килә алу мөмкинлеге радиусы 500 метрдан артмаска тиеш, I баскыч укучылары өчен белем алуучылар өчен гомуми белем учреждениеләренә жәяү килә алырлык радиусы - жәяү йөри торган 2 километрдан артык түгел, транспорт белән барып житү мөмкинлеге 15 минуттан (бер якка) да артмый, II һәм III баскыч укучылары өчен - жәяү йөри торган 4 километрдан һәм транспорт белән барып житү мөмкинлеге 30 минуттан артмаска (бер якка) тиеш. II - III баскыч укучыларына хезмәт күрсәтүнең чик радиусы 15 километрдан артмаска тиеш.

Өстәмә белем бирү оешмалары

Мәктәптән тыш өстәмә белем бирүне үстерү балаларның һәм үсмерләренә дәрестән тыш вакытта рухи, интеллектуаль һәм физик үсеш өчен шартлар тудыруга, аларның мәнфәгатьләрен кайгырту һәм өстәмә белем алуга ихтыяжы диагностикалау нигезендә укудан буш вакытта ижади сәләтләрен ачу һәм үстерү өчен юнәлдерелгән.

Хәзерге вакытта Алат гомуми белем бирү мәктәбендә балалар ижаты түгәрәкләре юк.

Сәламәтлек саклау объектлары

Сәламәтлек саклау системасында мөһим сектор булып амбулатор-поликлиника хезмәте тора, аның торышына бөтен тармак эшчәнлегенә

нәтижелелеге һәм сыйфаты, шулай ук күп медик-социаль проблемаларны хәл итү бәйле.

Амбулатор-поликлиника хезмәте системасына поликлиникалар, фельдшер-акушерлык пунктлары, гомуми практика табиблары керә. Амбулатор-поликлиника учреждениеләреннән Алат авыл җирлегендә Алат ав. сменага 12 килү проект куәтенә ия фельдшер-акушерлык пункты эшли.

Бүгенге көндә амбулатор-поликлиника учреждениеләре белән халыкның тәмин ителеше норматив ихтыяждан 109,1% тәшкит итә. ФАП бинасы искергән, капитал ремонт таләп ителә.

Мәдәният һәм сәнгать объектлары

Алат авыл җирлегендә мәдәният учреждениеләреннән Урта Алат ав. авыл мәдәният йорты һәм Алат ав. китапханә эшли.

Урта Алат авылында авыл мәдәният йортының сыйдырышлылыгы 200 урын тәшкит итә. 1000 нән 3000 кешегә кадәр булган җирлек өчен мәдәни-ял итү учреждениесенә куәте 1000 кешегә 300 урын тәшкит итәргә тиеш. Алат авыл җирлегендә яшәүчеләрнең клуб учреждениеләре белән гамәлдәге тәмин ителеше норматив дәрәжәдән 107,0 % тәшкит итә.

Алат авыл җирлеге китапханәләренә норматив ихтыяж 5,0 мең экз. тәшкит итә. Хәзерге вакытта Алат ав. җирлегендә 10310 экз. куәтле китапханә эшли. Халыкны китапханәләр белән тәмин ителеш норматив ихтыяжның 206,9%ын тәшкит итә. Китапханә бинасы авария хәлендә дип бәяләнә.

Физкультура һәм массакүләм спорт объектлары

Спорт заллары. Алат авыл җирлегендә Алат авылы гомуми белем бирү мәктәбендә урнашкан 32 кв.м мәйданлы спорт залы бар. Җирлек 14,7% тәмин ителгән. Мәктәпнең спорт залы авария хәлендә.

Яссылыклы корылмалар. Алат авыл җирлегенә Урта Алат ав. гомуми мәйданы 710 кв.м булган яссылыклы корылмалар бар, бу җирлекнең 58,5%ка ихтыяжын тәмин итә.

Йөзү бассейнары. Биектау муниципаль районының башка авыл җирлекләрендәге кебек үк, Алат авыл җирлегендә дә йөзү бассейнары юк. Йөзү бассейнары район хезмәт күрсәтү дәрәжәсенә ия булу сәбәпле, тәмин ителеш тулаем район буенча исәпләнә.

Башка хезмәт күрсәтү объектлары

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары

Хәзерге вакытта Алат авыл җирлегендә Алат ав. һәм Урта Алат ав. 120 кв. м. гомуми сәүдә мәйданы булган өч кибет эшләп килә. Потаниха ав. кибетләр юк, Кече Алат ав. эшләмәүче кибет бар. Авыл җирлеге буенча тулаем сәүдә предприятиеләре белән халыкның тәмин ителеше 64,2 % тәшкит итә.

Алат авыл җирлегендә жәмәгать туклануы предприятиеләре юк.

Халыкка хокукый, финанс, консультатив һәм башка шундый хезмәтләр күрсәтүче житештермәүче объектлар

Алат авыл җирлегендә банк бүлекчәләре һәм почта элементәсе бүлекчәсе юк.

Коммуналь-көнкүрөш хезмәте күрсәтүнең һәм шәхси хезмәтләр күрсәтүнең житештермәүче объектлары

Бүгөнгә көндә авыл жирлегендә көнкүрөш (ателье, аяк киеме ремонтлау, чәчтарашханә) һәм коммуналь (мунча) хезмәт күрсәтү предприятиеләре юк.

Алат авыл жирлегендә гамәлдәге өч зират бар:

- Потаниха ав. көньяк-көнбатыштарак 1,38 га майданлы зират, тулылығы 50% тәшкил итә. Зиратның буш территорияләре 0,69 га тәшкил итә;

- Алат ав. төньяк-көнбатышында 1,53 га майданлы зират, 50% тулган. Зиратның буш территорияләре 0,77 га тәшкил итә;

- Урта Алат ав. төньяк-көнбатыштарак 5,20 га майданлы зират, 50% тулган. Зиратның буш территорияләре 2,60 га тәшкил итә.

Ирекле территорияләрнең гомуми майданы 4,06 га тәшкил итә.

Административ биналар

Алат авыл жирлеге территориясенә 1 полиция участок уполномоченные хезмәт күрсәтә, бу хокук тәртибен саклау объектларында авыл жирлегендә яшәүчеләрнең норматив ихтыяжларына тулысынча жавап бирә.

Алат авыл жирлегенең хезмәт күрсәтү объектларында яшәүчеләрнең гамәлдәге демографик структурасы нигезендә, шулай ук Россия Федерациясе Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалыгы министрлыгының 2016 елның 30 декабрендәге 1034/пр номерлы боерыгы белән тәкъдим ителгән нормативлар нигезендә (СП 42.13330 “СНиП 2.07.01-89* «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» раслау турында) исәпләнде.

Хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 1.5.3.1 таблицада бирелгән.

Алат авыл жирлегенең социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкүреш хезмәт күрсәтү объектлары белән тәэмин ителешен анализлау

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Норма	Норматив база	Барлығы норма буенча	Башлангыч елга гамәлдәге торыш	Тәэмин ителеш, %
Мәгариф һәм фән объектлары						
Балалар мәктәпкәчә учреждениеләре	урын	1-6 яшьлек балаларның 85%	СП 42.13330	27	20	74,1
Гомуми белем мәктәпләре	урын	7-17 яшьлек балаларның 100%	ТР МК №1071 карар	55	100	181,8
Мәктәптән тыш учреждениеләр	урын	Укучылардан 120%	ТР МК №1071 карар	66	-	
Сәламәтлек саклау объектлары						
Хастаханәләр	койка	1000 кешегә 13,47 койка	СП 42.13330	8	-	0,0
Амбулатор-поликлиника учреждениесе	килү/см.	1000 кешегә 18,15 сменага килү	ТР МК №1071 карар	11	12	109,1
Физик культура һәм массакүләм спорт объектлары						
Гомуми файдал. спорт заллары	кв.м. идән	1000 кешегә 350 кв.м.	ТР МК №1071 карар	218,1	32	14,7
Яссылыклы корымалар	кв.м.	1000 кешегә 1949,4 кв.м.	СП 42.13330	1214,5	710	58,5
Бассейннар	кв.м. су көзге.	1000 кешегә 75 кв.м.	ТР МК №1071 карар	46,7	-	0,0
Мәдәният һәм сәнгать объектлары						
Клублар, Мәдән. йортлары	урын	1000 кешегә 300 урын	СП 42.13330	187	200	107,0
Китапханәләр	мең том	1000 кешегә 8 мең том	ТР МК №1071 карар	4984	10310	206,9
Башка хезмәт күрсәтү объектлары						
Кибетләр	Сәү. мэй.кв.м.	1000 кешегә 300 кв.м.	СП 42.13330	186,9	120	64,2
Туклану предприятиеләре	урын	1000 кешегә 40 урын	СП 42.13330	25	-	0,0
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	1000 кешегә 7 эш урыны	СП 42.13330	4	-	0,0
Элемтә бүлекләре	объект	0,5-6,0 мең яшәүчегә 1 объект	ТР МК №1071 карар	1	-	0,0
Банк бүлекләре, филиалы	объект	1000 яшәүчегә 0,5 объект	ТР МК №1071 карар	1	-	0,0
Полиция	кеше	3-3,5 мең кешегә 1 уч.	СП 42.13330	1	1	100
Зиратлар	га	1000 кешегә 0,24 га	СП 42.13330	0,15	4,06	2706,7

Халыкка хезмэт күрсәтү системасын үстерү

Алат авыл жирлеген генераль планының төп максатларының берсе, фаразланган характеристикаларны һәм социаль нормаларны исәпләп, халыкның хезмэт күрсәтү учреждениеләренә ихтыяжларын канәгатьләндерү, шулай ук барлык халыкка хезмэт күрсәтү объектларыннан файдалану мөмкинлегенә тигез шартларын тәмин итү.

Жирлек территориясендә урнаштыруга тәкъдим ителә торган социаль-мәдәни хезмэт күрсәтү объектлары әлеге объектларның даими халыкка гына түгел, ә икенче тарап төзүче халыкка да хезмэт күрсәтәчәген исәпкә алып каралган.

Хезмэт күрсәтү объектларының кирәкле куәтләрен исәпләү гамәлдәге нормативлар нигезендә 1.5.3.2.таблицада бирелгән

Мәгариф һәм фән объектлары Мәктәпкәчә белем бирү оешмасы

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кергү) һәм Генераль план тарафыннан беренче чиратка түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- Алат ав. 20 урынлы “Мәктәп-балалар бакчасы” комплексы составында балалар бакчасының яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. 20 урынлы “Мәктәп-балалар бакчасы” комплексы составында балалар бакчасының яңа төзелеше.

Гомуми белем бирү оешмасы

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кергү) һәм Генераль план тарафыннан беренче чиратка түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- “Алат ТГБМ” МБГБУ сүтү;
- Алат ав. 60 урынлык “Мәктәп-балалар бакчасы” комплексы составында гомуми белем бирү мәктәбенең яңа төзелеше;
- Урта Алат ав. 20 урынлык “Мәктәп-балалар бакчасы” комплексы составында гомуми белем бирү мәктәбенең яңа төзелеше.

Өстәмә белем бирү оешмалары

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру (үзгәрешләр кергү) схемасы һәм Генераль план белән беренче чиратка Алат ав. гомуми белем бирү мәктәбе һәм авыл мәдәният йорты каршында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру тәкъдим ителә.

Сәламәтлек саклау объектлары

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм Генераль план белән беренче чиратка Алат ав. сменага 12 килүгә ФАП яңа төзелеше тәкъдим ителә.

Мәдәният һәм сәнгать объектлары

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм Генераль план белән беренче чиратка Алат ав. 50

урынга исәпләнгән авыл мәдәният йорты, Урта Алат ав. китапханә төзү тәкъдим ителә.

Физик культура һәм массакүләм спорт объектлары

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы (үзгәрешләр кертү) һәм Генераль план белән беренче чиратка тәкъдим ителә:

- «Алат ТГБМ» МБГБУ кушып төзелгән һәм жайлаштырылган бинасын сүтү;
- Алат ав. «Мәктәп-балалар бакчасы» комплексы спорт залы яңа төзелешен;
- Урта Алат ав. «Мәктәп-балалар бакчасы» комплексы спорт залы яңа төзелешен.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм Генераль план белән беренче чиратка Алат ав. яссылыклы корылмалары төзү тәкъдим ителә.

Генераль план белән беренче чиратка Кече Алат ав. яссылыклы корылмалар төзү тәкъдим ителә.

Башка объектлар

Коммуналь-көн күреш хезмәте күрсәтүнең һәм шәхси хезмәтләр күрсәтүнең житештермәүче объектлары

Генераль план белән беренче чиратка Алат ав. көн күреш хезмәте күрсәтү предприятиеләрнең (парикмахерскийлар, ательелар, матурлык салоннары, аяк киemen ремонтлау, техниканы ремонтлау, фото хезмәте күрсәтүләр һ.б.) яңа төзелеше тәкъдим ителә.

Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары

Генераль план белән беренче чиратка Урта Алат ав. кафе яңа төзелеше тәкъдим ителә.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы һәм Генераль план белән беренче чиратта 87 кв.м гомуми майданлы яңа кибетләр төзү тәкъдим ителә.

Халыкка хокукый, финанс, консультатив һәм башка шундый хезмәтләр күрсәтү буенча житештермәүче объектлар

Генераль план белән беренче чиратка банк бүлеген һәм Алат ав. почта элемтәсе бүлеген төзү тәкъдим ителә.

Зиратлар

Генераль план белән инешнең су саклау зонасында урнашкан Урта Алат ав. төньяк-көнбатыштарак зират өлешен ябу тәкъдим ителә.

Алат авыл жирлегенең социаль-мәдәни һәм коммуналь-көнкуреш хезмәт күрсәтү объектларының кирәкле куәтен исәпләү

Исеме	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге торышы	Норма	Авыл жирлегенә өчен ихтыяж		Гамәлдәге саклана торган	Кирәкле яңа төзелеш		2039 елга тәэмин ителеш (хезмәт күрсәтү объектларын төзү чараларын гамәлгә ашыруны исәпкә алып)%
				1 чират (2029 ел)	Хисап срогы (2039 ел)		1 чират (2019 ел-2029 ел)	Хисап срогы (2029 ел.-2039 ел)	
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары	урын	20	1-6 яшьлек балаларның 85%	40	40	-	40	-	100,0
Гомуми белем бирү оешмалары	урын	100	7-17 яшьлек балаларның 100%	80	80	-	80	-	100,0
Балаларга өстәмә белем бирү оешмалары	урын	-	укучылардан 120%	96	96	-	96	-	100,0
Хастаханәләр	койка	-	1000 кешегә 13,47 койка	9	9	-	9	-	0,0*
Дәвалау-профилактика медицина оешмалары	килү./см.	12	1000 кешегә 18,15 килү сменага	12	12	-	12	-	100,0
Спорт заллары	зал идәне	32	1000 кешегә 350 кв.м.	231,4	241,5	-	231,4	10,1	100,0
Яссылыклы корымалар	кв.м.	710	1000 кешегә 1949,4 кв.м.	1288,6	1345,1	710	578,6	56,5	100,0
Бассейннар	су көзгесе кв.м	-	1000 кешегә 75 кв.м.	49,6	51,8	-	49,6	2,2	0,0*
Клублар, Мәдәният йортлары	урын	200	1000 кешегә 300 урын	198	207	200		7	120,8***
Китапханәләр	тыс.экз.	10310	1000 кешегә 8 мең.экз.	5288	5520	-	5288	232	100,0
Кибетләр	сәүдә залы	120	1000 кешегә 300 кв.м	198,3	207,0	120	78,3	8,7	100,0
Жәмәгать туклануы предприятиеләре	урын	-	1000 кешегә 40 урын	26	28	-	26	2	100,0
Көнкуреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	эш урыны	-	1000 кешегә 7 эш урыны	5	5	-	5	-	100,0
Элемтә бүлеге	объект	-	0,5-6,0 мең яшәүчегә 1 объект	1	1	-	1	-	100,0
Полиция	кеше	1	3-3,5 мең кешегә 1 участковый	1	1	1	-	-	100,0
Банкбүлекләре, филиалы	объект	-	1000 кешегә 0,5 объект	1	1	-	1	-	100,0
Зират	га	4,06	1000 кешегә 0,24 га	0,16	0,17	4,06	-	-	2388**

*хастаханәләр һәм бассейннар район хезмәт күрсәтү дәрәжәсенә ия булганга, аларны муниципаль районның район үзәгендә урнаштыру күздә тотылма. Больница учреждениеләре һәм бассейннар белән тәэмин ителеш район халкынан тулаем алганда исәпләнелә

** объектларның гамәлдәге куәте хисап чорына караганда артыграк булуы белән бәйле тәэмин ителеш күрсәткече 100%тан артык

***тәэмин ителеш күрсәткече 100%тан артык, объектларның гамәлдәге куәте куллану вакытына караганда артып китүе белән бәйле, чөнки Биктау МР ТПСынан(үзгәрешләр кергү) 50 урынлык клуб төзелеше исәпкә алынган.

Алат авыл жирлегендә хезмәт күрсәтү өлкәсен үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
ЖИРЛЕ (РАЙОННОГО) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
Мәктәпкәчә белем бирү оешмалары									
1	Алат ав.	"Мәктәп - балалар бакчасы" комплексы составында балалар бакчасы	яңа төзелеш	урын	-	20	+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
2	Урта Алат ав.	"Мәктәп - балалар бакчасы" комплексы составында балалар бакчасы	яңа төзелеш	урын	-	20	+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
Гомуми белем бирү оешмалары									
1	Алат ав.	«ТР БМР Алат ТГБМ» МБГБУ	сүтү	урын	100		+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
2	Алат ав.	"Мәктәп - балалар бакчасы" комплексы составында гомуми белем мәктәбе	яңа төзелеш	урын	-	60	+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
3	Урта Алат ав.	"Мәктәп - балалар бакчасы" комплексы составында гомуми белем мәктәбе	яңа төзелеш	урын	-	20	+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
Өстәмә белем бирү оешмалары									
1	Алат ав.	гомуми белем бирү мәктәбе һәм АМЙ каршында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру	оештыру чарасы	урын	-	96	+		БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кертү), Алат АЖ Генераль планы
Сәламәтлек саклау объектлары									
1	Алат ав.	Фельдшер-акушерлык пункты	яңа төзелеш	сменага килү	-	12	+		БиектауМР ТПС, Алат АЖ Генераль планы

№ т/б	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
ЖИРЛЕ ӘҤӘМИЯТТӨГЕ (ЖИРЛЕК) ЧАРАЛАР									
Мәдәният һәм сәнгать объектлары									
1	Алат ав.	Авыл клубы	яңа төзелеш	урын	-	50		+	БиектауМР ТПС, Алат АЖ Генераль планы
2	Урта Алат ав.	Китапханә	яңа төзелеш	экземпляр	-	5520		+	БиектауМР ТПС, Алат АЖ Генераль планы
Физик культура һәм массакүләм спорт объектлары									
1	Алат ав.	«ТР БМР Алат ТГБМ» МБГБУ кушып төзелгән һәм жайлаштырылган бина	искергәнне сүтү	идән мәйданы кв. м	32			+	БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кергү), Алат АЖ Генераль планы
2	Алат ав.	спортзал ком плекса «Школа – детский сад»	яңа төзелеш	Идән мәйдан ы кв. м		162		+	БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кергү), Алат АЖ Генераль планы
3	Урта Алат ав.	спортзал ком плекса «Школа – детский сад»	яңа төзелеш	идән мәйданы кв. м		80		+	БиектауМР ТПС (үзгәрешләр кергү), Алат АЖ Генераль планы
4	Алат ав.	яссылыклы корылма	яңа төзелеш	кв.м	-	430,4		+	БиектауМР ТПС, Алат АЖ Генераль планы
5	Кече Алат	яссылыклы корылма	яңа төзелеш	кв.м	-	204,7		+	Алат АЖ Генераль планы
Хезмәт күрсәтүнең башка объектлары									
Сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары									
2	Урта Алат ав.	Кафе	яңа төзелеш	утыр.урын	-	28		+	Алат АЖ Генераль планы
3	Урта Алат ав.	Кибет	яңа төзелеш	сәүдә мәйд.кв.м.	-	87		+	БиектауМР ТПС, Алат АЖ Генераль планы
Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиесе									
1	Алат ав.	Көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре	яңа төзелеш	эш урыны	-	5		+	Алат АЖ Генераль планы
Халыкка хокукый, финанс, консультатив һәм башка шундый хезмәтләр күрсәтү буенча житештермәүче объектлар									
1	Алат ав.	Почта элементәсе бүлеге	яңа төзелеш	объект		1		+	Алат АЖ Генераль планы

№ т/б	Торак пункт	Объект исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
2	Алат ав.	Банк бүлгә	яңа төзелеш	объект		1	+		Алат АЖ Генераль планы
Зиратлар									
1	Урта Алат ав. төньяк-көнбатыштарак	Зират	Инешнең су саклау зонасында урнашкан зират өлешен ябу	га	5.20	4.76	+		Алат АЖ Генераль планы

1.5.4. Тарихи-мәдәни мирас

Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитеты белешмәләре буенча (2016 елның 24 гыйнварындагы 01-02/360 номерлы хат) Алат авыл җирлеге территориясендә ачыкланган мәдәни мирас объектлары урнашкан:

- Биектау муниципаль районы, Алат авыл җирлеге, Алат ав. адресы буенча урнашкан «Успенская чиркәве, 1712 ел, 1897 - 1898 еллар»;

- Биектау муниципаль районы, Алат авыл җирлеге, Потаниха ав. адресы буенча урнашкан «Иоанн Предтеча башы киселү хөрмәтенә чиркәү, 1738 ел, 1766 ел».

1.5.5. Житештерү территорияләре

Алат авыл җирлегендә житештерү территорияләре Потаниха ав. янындагы Потаниха карьерынан (төзелеш ташлары) гыйбарәт.

Сәнәгать житештерүен үстерү

Алат авыл җирлегенең Генераль планы белән «Тулпар+» ЖЧЖ известякларын чыгару карьерына һәм «Биектау карьер идарәсе» ЖЧЖ торф чыгару өчен карьерга яңа территорияләр тәкъдим ителә.

1.5.5.1 таблица

Алат авыл жирлегендә сәнәгать житештерүен үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Торак пункт	Объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чара буенча чыганак
					Гамәлдәге	Проектта	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
<i>ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҤӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР</i>									
1	Алат авыл жирлеге	Известняклар чыгару өчен карьер «Тулпар+» ЖЧЖ	Карьер өчен яңа территорияләр	га.	-	24,77	+		Алат АЖ Генераль планы
2	Алат авыл жирлеге	Торф чыгару өчен карьер «Биектау карьер идарәсе» ЖЧЖ	Карьер өчен яңа территорияләр	га.	-	65,84	+		Алат АЖ Генераль планы

1.5.6. Агросәнәгать комплексы

Агросәнәгать комплексы азык-төлек продуктлары житештерү һәм алар белән халыкны тәмин итү, авыл хужалыгы өчен житештерү чаралары житештерү һәм авыл хужалыгына хезмәт күрсәтү белән шөгыльләнүче макроикътисад тармаклары жыелмасыннан гыйбарәт.

Агросәнәгать комплексының мөһим тармаклары булып үсемлекчелек һәм терлекчелек тармаклары санала.

Алат авыл жирлегә территориясендә түбәндәге гамәлдәге агросәнәгать объектлары урнашкан:

- Урта Алат ав. умарталык;
- Потаниха ав. көнбатыштарак умарталык;
- Урта Алат ав. 100 башка исәпләнгән мөгезле эре терлек фермасы.

Алат авыл жирлегә территориясендә түбәндәге гамәлдән чыккан объектлар урнашкан:

- Кече Алат ав. төньяк-көнбатыштарак склад;
- Кече Алат ав. төньяк-көнбатыштарак сыер абзары;
- Кече Алат ав. төньяк-көнбатыштарак мөгезле эре терлек фермасы;
- Алат ав. төньяк-көнбатыштарак машина-трактор паркы;
- Алат ав. төньяк-көнбатыштарак ферма.

Агросәнәгать комплексын үстерү

Алат авыл жирлегә Генераль планы белән түбәндәгеләр тәкъдим ителә:

- Кече Алат ав. янында эшләмәүче склад территориясен рекультивацияләү һәм яңадан эшләтү;

- Кече Алат ав. янындагы эшләмәүче сыер абзары территориясен рекультивацияләү һәм яңадан эшләтү;

- Кече Алат ав. төньяк-көнбатыштарак эшләмәүче мөгезле эре терлек фермасының бер өлешен рекультивацияләү;

- Алат ав. төньяк-көнбатыштарак эшләмәүче ферманың бер өлешен рекультивацияләү, эшләмәүче ферманың бер өлешен IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе өчен күчерү;

- Алат ав. төньяк-көнбатыштарак эшләмәүче машина-трактор паркы (МТП) өлешен рекультивацияләү, эшләмәүче машина-трактор паркы (МТП) өлешен V класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе өчен яңадан эшләтү;

- Урта Алат ав. көнчыгыштарак 100 башка мөгезле эре терлекләр фермасы житештерүен оптимальләштерү;

- Алат ав. төньяк-көнбатыштарак IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе.

Алат авыл жирлегендә агросәнәгать комплексын үстерү чаралары исемлегә 1.5.6.1 таблицада бирелгән.

Алат авыл жирлегендә агросәнәгать комплексын үстөрү чаралары исемлеге

№ т/б	Торак пункт	Объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәм леге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чара буенча чыганак
					Гамәлдәге	Проектта	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
<i>ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҺӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР</i>									
1	Кече Алат ав. янында	Склад (эшләмәүче)	Эшләмәүче склад территориясен рекультивацияләү һәм янадан эшләтү	-	0,04	-	+	+	Алат АЖ Генераль планы
2	Кече Алат ав. янында	Сыер абзары (эшләмәүче)	Эшләмәүче сыер абзары территориясен рекультивацияләү һәм янадан эшләтү	-	0,12	-	+	+	Алат АЖ Генераль планы
3	Кече Алат ав. янында	МЭТ фермасы (эшләмәүче)	Эшләмәүче мөгезле эре терлек фермасының бер өлешен рекультивацияләү	-	5,47	-	+	+	Алат АЖ Генераль планы
4	Алат ав.төньяк-көнбатыштарак	МЭТ фермасы (эшләмәүче)	1. Эшләмәүче ферма өлешен рекультивацияләү 2. эшләмәүче ферманың бер өлешен IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе өчен күчерү	-	8,41	5,94	+	+	Алат АЖ Генераль планы
5	Алат ав.төньяк-көнбатыштарак	Машина-трактор паркы (МТП) (эшләмәүче)	1. эшләмәүче машина-трактор паркы (МТП) өлешен рекультивацияләү 2. эшләмәүче машина-трактор паркы (МТП) өлешен V класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе өчен янадан эшләтү	-	2,64	1,60	+	+	Алат АЖ Генераль планы
6	Урта Алат ав. көнчыгыштарак	100 башка МЭТ фермасы	Житештерүен оптимальләштерү	-	-	-	+	+	Алат АЖ Генераль планы
7	Алат ав.төньяк-көнбатыштарак	Авыл хужалыгы предприятиел әренәң житештерү зонасы	IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе	-	-	0,34	+	+	Алат АЖ Генераль планы

1.5.7. Туристтик-рекреацион потенциал. Жирле халыкның ялын оештыру

Туристлык индустриясендә жәлеп ителгән объектларның һәм ресурсларның булуы һәм территорияль урнашуы Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы кысаларында бәяләнгән территориянең туристик-рекреацион потенциалын формалаштыра.

Территориянең туристик-рекреацион потенциалын бәяләүгә факторларның шактый өлеше йогынты ясый, шул исәптән урманлы территорияләр, су объектлары булу, тирәлекне пычратуның эре чыганаклары булмау, махсус сакланучы табигать территорияләре булу, тарихи-мәдәни объектлар булу.

Алат авыл жирлегенең ял итү ресурслары жирле халык тарафыннан ял итү өчен кулланыла торган саклагыч урманнардан (урман жимешләре, жиләк, декоратив үсемлекләр, дару үләннәре жыю һәм әзерләү) гыйбарәт. Шундый ук табигый-рекреацион үзлекләргә ия булган агач-куаклыклы үсемлекләр белән капланган авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр майданнары, болын һәм көтүлекләр шулай ук бар.

Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасы нигезендә дини (зиярәт кылу) объектларынан Потаниха ав. янында Иоанн Предтеча Башы Киселү хөрмәтенә чиркәү, Алат ав. Успенский чиркәве бар.

Шулай ук Кече Алат ав. янындагы буа да халыкның ял итү урыны булып тора. Ял итү урыннары санкцияләнмәгән дип санала һәм хәзерге вакытта төзекләндерелмәгән.

Туристтик-рекреацион системаны үстерү. Жирле халыкның ял итү урыннарын оештыру

Биектау муниципаль районының һәм республиканың туристик-рекреация системасын үстерү гомумән район туристик-рекреация зоналары чикләрендә дә, республиканың туристик-рекреация зоналары арасында да тыгыз, үзара бәйләнештә торган багланышлар булдырмыйча мөмкин түгел. Районга килү туризмын үстерүне тәмин итү өчен төбәкара, республика һәм жирле маршрутларны үстерергә кирәк.

Алат авыл жирлеге территориясе буйлап «Әдәби һәм музыкаль Казан арты», «Архитектур Казан арты» төбәк әһәмиятендәге туристик маршрутлар узачак.

Биектау районында озак вакытлы һәм кыска вакытлы ял итү объектлары чөлтәре балалар, дөвалау-савыктыру лагерьлары, тау чаңгысы үзәге, спорт авиациясе үзәге белән күрсәтелгән. Алат авыл жирлеге чикләрендә дини (зиярәт кылу) объектлар - Успенье чиркәве һәм Иоанн Предтеча Башы Киселү хөрмәтенә чиркәү урнашкан.

Генераль план, Татарстан Республикасын территорияль планлаштыру схемасы чаралары нигезендә, «Татарстанның энже муенсасы» (Кече Божра) туристик маршруттын оештыру тәкъдим ителә.

Алат авыл жирлегенең генераль планында рекреация территорияләрен үстерү шулай ук яшел утыртмалар системасын оештыру һәм жирле халыкның

ялы зоналары һәм килүчеләр ял итү мәйданчыклары буларак гамәлдәге чишмәләрне төзекләндерү буенча чаралар күрүне күздә тотта.

Кешеләр ялы өчен уңайлы мөмкинлекләр тудыру, авыл торак пунктының йөзен яхшырту өчен кирәкле яшел утыртмалар системасын оештыру чаралары комплексы ике төп этапны күздә тотта: гомуми файдаланудагы яшелләндерүне оештыру һәм чикләнгән файдаланудагы яшелләндерүне оештыру.

Гомуми файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - административ һәм ижтимагый биналар, көндәлек хезмәт күрсәтү үзәкләре янында скверлар булдыру, төп урамда бульвар төзү, урамнарны яшелләндерү, чәчәк түтәлләре һәм газоннар төзү.

Чикләнгән файдаланудагы яшел утыртмаларны оештыру чаралары - күпфатирлы йортларның ишегалларын, мәгариф һәм тәрбия һәм социаль һәм мәдәни-көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары территорияләрен яшелләндерү (бакчалар төзү, жиләк-жимеш һәм декоратив агачлар, куаклар утырту, чәчәклекләр төзү).

Алат авыл жирлегендә рекреация территорияләрен үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Торак пункт, урнашкан урыны	Объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру сроклары		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Өстәмә	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
ТӨБӘК ӘҖӘМИЯТЕНДӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Алат АЖ	«Әдәби һәм музыкаль Казан арты» туристик маршруты	Оештыру чарасы	-	-	-	+		Татарстан Республикасы ТПС
2	Алат АЖ	«Архитектур Казан арты» туристик маршруты	Оештыру чарасы	-	-	-	+		Татарстан Республикасы ТПС
ЖИРЛЕ (РАЙОН) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Алат АЖ	Тарихи-мәдәни маршрутлар (Биектау районының тарихи урыннары буенча - Биектау т/юл станциясе, Семиозерка, Каймар, Өбрә, Әлдермеш, Чыршы, Ташсу, Айбаш, Кече Солабаш, Алат, Ямаширмә, Камай)	Оештыру чарасы	-	-	-	+		Биектау МР ТПС
ЖИРЛЕ (ЖИРЛЕК) ӘҖӘМИЯТТӘГЕ ЧАРАЛАР									
1	Алат АЖ	Яшелләндрәү	Яшел утыртмалар системасын оештыру	-	-	-	+	+	Алат АЖ Генераль планы

1.5.8. Автомобиль юллары һәм транспорт

Башка инфраструктура тармаклары белән беррәттән, транспорт жәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенең төп шартларын тәмин итә, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүдә мөһим инструмент булып тора.

Алат авыл жирлегенең транспорт структурасы Биектау муниципаль районы транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Автомобиль юллары һәм транспорт

Башка инфраструктура тармаклары белән беррәттән, транспорт жәмгыятьнең тормыш эшчәнлегенең төп шартларын тәмин итә, социаль һәм икътисадый максатларга ирешүдә мөһим инструмент булып тора.

Алат авыл жирлегенең транспорт структурасы Биектау муниципаль районы транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт челтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Әлеге бүлектә Алат авыл жирлегенең гамәлдәге гомуми кулланылыштагы автомобиль юллары челтәре карала.

Автомобиль юллары һәм транспорт

Алат авыл жирлегенең гамәлдәге автомобиль юллары региональ әһәмияттәге юллардан гыйбарәт.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юллары түбәндәгеләр:

- Алан Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, асфальт-бетон өслекле IV категорияле автомобиль юлы;
- Алат-Казаклар IV категорияле автомобиль юлы, асфальт-бетон өслекле;
- “Алат-Казаклар” - Потаниха, асфальт-бетон өслекле V категорияле автомобиль юлы;
- Каменка-Дөбяз-Олы Этнә, асфальт-бетон өслекле IV категорияле автомобиль юлы.

Автомобиль юлларын үстерү

Биектау муниципаль районының Алат авыл жирлегенең Генераль планы составында «Алат авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү» бүлеген эшләүнең төп максаты - жирлек икътисадының нәтижелелеген һәм конкуренциягә сәләтлелеген арттыра барып, юл челтәренә таләп ителә торган техник торышын, үткәрү сәләтен, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәмин итеп, автомобиль юлларын үстерү.

Татарстан Республикасы территориясенең транспорт каркасы йогынтысында Биектау муниципаль районының планлаштыру структурасы формалаша һәм шуның нәтижәсе буларак Алат авыл жирлеге территориясенең планлаштыру структурасы төзелә.

Автомобиль транспортын үстерү

Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенең генераль планы составындагы «Алат авыл жирлегенең транспорт инфраструктурасын үстерү» бүлеген эшләүнең төп максаты - автомобиль юлларын халык ихтыяжлары нигезендә үстерүгә юнәлдерелгән чаралар эшләү, жирлек икътисадының нәтижәлелеген һәм конкуренциягә сәләтлелеген арттыру, юл челтәренең таләп ителә торган техник халәтен, үткәрүчәнлеген, куркынычсызлыгын һәм тыгызлыгын тәмин итү.

Биектау муниципаль районы һәм Алат авыл жирлегенең транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү буенча төп бурычлар:

1) Төбәк әһәмиятендәге автомобиль юлларын үстерү

Төбәк юллары Татарстан Республикасы милке булып тора һәм шуңа бәйле рәвештә төп чаралар аларны саклауга, модернизацияләүгә һәм үстерүгә юнәлдерелгән.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының 2016 елның 28 декабрендәге 117 нче территориаль планлаштыру схемасы чаралары (үзгәрешләр кертү) нигезендә, Генераль план белән Алат авыл жирлегенең төньяк өлешендә уза торган «Алан Бәксәр-Ислайтар урман хужалыгы» региональ әһәмияттәге автомобиль юлына капитал ремонт ясау тәкъдим ителә.

2) Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын үстерү

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының 2016 елның 28 декабрендәге 117 нче территориаль планлаштыру схемасы чаралары (үзгәрешләр кертү) нигезендә, Генераль план белән Алат авыл жирлеге территориясендә түбәндәге чаралар каралган:

- «Кече Алат авылына килү» жирле әһәмияттәге юл төзү (асфальт-бетон өслек ясау);

- «Потаниха авылына килү» жирле әһәмияттәге юл төзү (асфальт-бетон өслек ясау);

- «Алат спиртзаводы-Потаниха» жирле әһәмияттәге юл төзү (асфальт-бетон өслек ясау);

- Кече Алат - Алат жирле әһәмияттәге юл төзү (асфальт-бетон өслек ясау).

1.5.8.1 таблица

Транспорт-коммуникация инфраструктурасын үстерү чаралары исемлеге

№ т/б	Урнашкан урыны	Объектның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте		Тормышка ашыру срогы		Чараның чыганагы
					Гамәлдәге	Яңа (өстәмә)	Беренче чират (2019-2029 еллар)	Хисап срогы (2029-2039 еллар)	
<i>ТӨБӘК ӘҖӘМИЯТЕНДӘГЕ АВТОМОБИЛЬ ЮЛЛАРЫ</i>									
1	Алат АЖ	«Алан Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы»	Капиталь ремонт	км	1,70	-	+		Биектау МР ТПС
<i>ЖИРЛЕ ӘҖӘМИЯТТӘГЕ АВТОМОБИЛЬ ЮЛЛАРЫ</i>									
1	Алат АЖ	«Кече Алат авылына килү»	төзү (асфальт-бетон өслек ясау)	км	-	3,43	+		Биектау МР ТПС
2	Алат АЖ	«Потаниха авылына килү»	төзү (асфальт-бетон өслек ясау)	км	-	0,5	+		Биектау МР ТПС
3	Алат АЖ	«Алат спиртзаводы-Потаниха»	төзү (асфальт-бетон өслек ясау)	км.	-	4,15	+		Биектау МР ТПС
4	Алат АЖ	Кече Алат - Алат	төзү (асфальт-бетон өслек ясау)	км	-	1,676	+		Биектау МР ТПС

1.6. Алат авыл жирлегенә социаль-икътисадый үсешенә SWOT- анализ

1.6.1 таблица

Көчле яклары (S)	Мөмкинлекләр(O)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Яңа объектларны үстерү өчен буш мәйданнар булу, шул исәптән торак төзелеше өчен дә; 2. Федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан ераклык; 3. Муниципаль берәмлек территориясендә эре экологик пычрак житештерүләр булмавы. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туризмны үстерү (ял көне туризмы, экотуризм, тематик походлар); 2. Туучылар санын стимуллаштыру һәм үлүчеләр санын киметү; 3. Миграция агымының артуын һәм демографик хәлнең яхшыруын стимуллаштыру; 4. АСКны үстерү; 5. Сәнәгатьнең башка төрләрән үстерү; 6. Хезмәт мигрантларын жәлеп итү; 7. Сәламәт яшәү рәвеше өстенлеген, гаилә иминлеге кыйммәтләрән һәм балалар әһәмиятен жәмәгать аңында күтәрү; 8. Потенциаль инвесторларны жәлеп итү өчен инженерлык инфраструктурасын үстерү; 9. Федераль һәм региональ максатчан программаларга керү мөмкинлеге, шул исәптән Милли проектларны гамәлгә ашыру кысаларында;
Көчсез яклары (W)	Янаучы куркынычлар (Т)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Финанс базасының начар булуы һәм жирлек бюджетының югары дотациялелеге; 2. Квалификацияле хезмәткәрләр булмау; 3. Инвестиция жәлеп итүчәнлеге түбән булу; 4. Үлем саны туу саныннан өстенрәк. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Демографик проблемалар: яшь халыкның китүе; 2. Социаль инфраструктура объектларын житәрлек дәрәжәдә финансламау; 3. Эш урыннарын кыскарту; 4. Башка регионнардан һәм шәһәрләрдән икътисадый яктан көчле көндәшләр булу; 5. Социаль тигезсезлек һәм ярлылык проблемалары арту.

2. Әйләнә-тирә мохитне саклау

Әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге стратегик максатлар булып экологик хәлне савыктыру һәм халыкның һәм территорияләрнең экологик иминлеген тәмин итү, табигать экосистемаларын саклау һәм торгызу, табигатьтән рациональ һәм тотрыклы файдалануны тәмин итү тора.

Алат авыл жирлеген территорияль планлаштыруның әйләнә-тирә мохитне саклау һәм экологик иминлек өлешендә мөһим бурычлары булып түбәндәгеләр тора:

- жирлекнең ландшафт һәм архитектура-пространство үзенчәлеген саклап калу;
- территорияләрдән нәтижәле файдалануны тәмин итү;
- тормыш эшчәнлегенә уңай мохитен булдыру;
- территория һәм әйләнә-тирә мохит куркынычсызлыгын тәмин итү;
- территорияне төзекләндерү һәм яшелләндерүнең комплекслылыгы.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 1 статьясы нигезендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарга саклау, санитар-яклау зоналары, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларын саклау зоналары, су саклау зоналары, эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганакларын саклау зоналары, саклана торган объектлар зоналары, Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган башка зоналар керә.

Алат авыл жирлеге территориясендә территориядән файдалануның махсус шартлары булган түбәндәге зоналар билгеләнә:

- житештерү, авыл хужалыгы объектлары, инженерлык корылмалары, махсус билгеләнгән территорияләр санитар-яклау зоналары;
- автомобиль юлларының юл буе полосалары;
- ЛЭП саклау зоналары;
- линияләрнең һәм элементә корылмаларының сак зоналары;
- газ бүлү челтәрләренә минималь ераклыгы һәм саклау зоналары;
- су саклау зоналары, яр буе яклау зоналары һәм өске су объектларының яр буе полосалары;
- эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары;
- урман фонды жирләре;
- хайваннар дөньясы объектларын саклау;
- файдалы казылмалар чыгару зоналары;
- аэродром яны территорияләре;

- мәдәни мирас объектларын яклау зоналары;
- аеруча кыйммәтле продуктив жирләр.

Генераль план белән комплекслы бәяләү һәм санитар-экологик характеристика нигезендә территорияне экологик-тотрыклы үстерүнең төп юнәлешләре билгеләнә, аларны гамәлгә ашыру өчен түбәндәгеләрне үз эченә алган табигатьне саклау чаралары эшләнә:

- территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оештыруны;
- һава бассейнын саклау;
- су ресурсларын саклау һәм алардан нәтижәле файдалану;
- жир фондын саклау;
- калдыклар белән эшитү системасын үстерү;
- территориягә техноген йөкләнешне киметү буенча инженерлык-техник чаралар;
- физик йогынтылардан яклау;
- территориянең

табигый-
экологик
каркасын
булдыру;
– Хайва
ннар дөнъясын
саклау;
– Халык
ның медик-
экологик
иминлеген
тээмин итү.

Шунысын билгеләп үтәргә кирәк, генераль план чаралары түбәндәгеләрнең таләпләре нигезендә эшләнә:

- Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы;
- Россия Федерациясе Жир кодексы;
- Россия Федерациясе Су кодексы;
- 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль закон;
- 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы «Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында» Федераль закон;
- 1995 елның 14 мартындагы 33-ФЗ номерлы «Махсус сакланучы табигать территорияләре турында» Федераль закон һәм б.

Авыл жирлеге территориясендә капитал төзелеш объектларын урнаштыру, проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кертү, эксплуатацияләү, консервацияләү һәм бетерү 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» Федераль законның 28.1 статьясы таләпләре нигезендә житештерү объектларында мөмкин булган иң яхшы технологияләрне гамәлгә кертүне исәпкә алып, әйләнә-тирә мохит өлкәсендә гамәлдәге законнар нормаларын һәм таләпләрен үтәп гамәлгә ашырылырга тиеш.

Моннан тыш, объектларны проектлаганда, төзегәндә һәм эксплуатацияләгәндә «яшел стандартлар» критерийларын «Ярашлыкны бәяләү. Күчемсез милек объектларына экологик таләпләр» ГОСТ Р 54964-2012 таләпләренә туры китереп үтәү зарур.

Санитария-гигиена һәм табигатьне саклау таләпләрен үтәгәндә проектлана торган объектлар әйләнә-тирә мохит компонентларына һәм Алат авыл жирлеге халкының яшәү шартларына тискәре йогынты ясамаячак.

2.1. Санитар-саклау зоналары

Халыкның куркынычсызлыгын тәэмин итү максатларында һәм 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы “Халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында” Федераль закон нигезендә, яшәү тирәлегенә һәм кеше сәламәтлегенә йогынты ясау чыганаclarы булган объектлар һәм житештерү тирәсендә санитар-яклау зонасы - махсус файдалану режимы булган махсус территория билгеләнә, аның күләме атмосфера һавасына пычрануның йогынтысын (химик, биологик һәм физик) гигиена нормативларында билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр, ә I һәм II класслы куркынычлы предприятиеләр өчен - гигиена нормативларында билгеләнгән күрсәткечләргә кадәр дә, шулай ук халыкның сәламәтлегенә яраклы куркыныч зурлыгына кадәр киметүне дә тәэмин итә. Үзенә функциональ билгеләнеше буенча санитар-саклау зонасы штат режимында объектны эксплуатацияләгәндә халыкның иминлеге дәрәжәсен тәэмин итә торган саклагыч киртә булып тора.

Предприятиеләрнең санитар классификациясенә, аларны оештыруга һәм төзекләндерүгә бәйле рәвештә санитар-саклау зоналары күләменә таләпләр «Санитар-саклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе. Яңа редакция» СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 билгели.

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнгән санитар-саклау зонасының якынча күләме эзлекле рәвештә башкарыла торган санитар-саклау зонасы проекты белән нигезләнәргә тиеш:

I этап - атмосфера һавасының пычрануын һәм атмосфера һавасына физик йогынтыны таратуны исәпләп чыгару (тавыш, вибрация, ЭМН һ.б.) проекты нигезендә башкарылган исәп-хисап (якынча) санитар-саклау зонасы;

II этап – исәп-хисап параметрларын раслау өчен натураль күзәтүләр һәм үлчәүләр нәтижәләре нигезендә эшләнгән билгеләнгән (ахыргы) санитар-яклау зонасы.

Алат авыл жирлегендә урнаштырылган һәм исәп-хисап санитар-саклык зонасына ия 1 объект урнашкан. Калган объектларга исәп-хисап санитар-саклаулар урнаштырылмаган. Шуңа бәйле рәвештә, әйләнә-тирә мохитне пычрату чыганаclarы булган авыл жирлегенә житештерү һәм башка объектлары өчен генераль план белән СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03, СП 42.13330.2016 һәм башка норматив-хокукый документлар нигезендә якынча санитар-яклау зоналары билгеләнгән.

Предприятиеләрнең, производстволарның һәм объектларның санитар классификациясе нигезендә аларның санитар-яклау зоналарының күләмнәре түбәндәгечә:

- беренче класс объектлары – 1000 м;
- икенче класс объектлары – 500 м;
- өченче класс объектлары – 300 м;
- дүртенче класс объектлары – 100 м;
- бишенче класс объектлары – 50 м.

Санитар-саклау зоналарын билгеләү һәм санитар-саклау зоналарын чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалану тәртибенә кагылышлы мәсьәлә буенча, кара РФ Хөкүмәтенәң 03.03.2018 № 222 Карары.

Санитар-яклау зоналары территориясен файдалану регламенты 2.1.1 таблицада күрсәтелгән.

2.1.1 таблица

Санитар-саклау зоналарын файдалану регламентлары

№ т/б	Зона исеме	Күрсәтелгән зонадан файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны жайга сала торган норматив документлар
1	Санитар-саклау зонасы	<p>Урнаштыру рөхсәт ителми:</p> <ul style="list-style-type: none"> – торак төзелеше, аерым торак йортлары, ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж корылмалары территорияләрен, коллектив яисә шәхси дача һәм бакча участкаларын, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормага сала торган башка территорияләргә дә кертеп; – спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре; – дару матдәләре, дару чаралары һәм (яисә) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика 	<p>РФ Баш дөүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары (25.04.2014 ред.) СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-эпидемиологик кагыйдәләрен һәм нормативларның яна «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрен, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» редакциясен гамәлгә кертү турында» (Россия Минюстында 25.01.2008 N 10995 теркәлгән)</p>

		<p>предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары; сәнәгатьнең азык тармаклары объектлары, азык-төлек чималының һәм азык-төлек продуктарының опт складлары объектлары, эчәргә яраклы су эзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч корылмалар комплекслары.</p> <p>Урнаштырырга рөхсәт ителә: авария дежур персоналы өчен торак булмаган биналар, вахта ысулы белән эшләүчеләр өчен биналар, идарә биналары, конструктор бюролары, административ билгеләнештәге биналар, фәнни-тикшеренү лабораторияләре, поликлиникалар, ябык типтагы спорт-савыктыру корылмалары, мунчалар, кер юу корылмалары, сәүдә һәм жәмәгать туклануы объектлары, мотельләр, кунакханәләр, гаражлар, жәмәгать һәм шәхси транспортны саклау өчен майданчыклар һәм корылмалар, янгын деполары, жирле һәм транзит коммуникацияләр, ЛЭП, электр подстанцияләре, нефть һәм газ үткәргечләре, техник су белән тәэмин итү өчен артезиан скважиналары, техник су белән тәэмин итү өчен су суыту корылмалары, техник канализация корылмалары, су белән тәэмин итү станцияләре, су белән тәэмин итү корылмалары, АЗС, СТО.</p>
--	--	--

Авыл жирлегә территориясендә һәм аның янәшәсендәге территорияләрдә урнашкан житештерү һәм башка объектларның санитар-саклау зоналары күләмнәре һәм санитар өзеклекләр турындагы белешмәләр 2.1.2 таблицада күрсәтелгән.

2.1.2 таблица

Алат авыл жирлегендә санитар-саклау зоналарының күләме турында белешмәләр (гамәлдәге торыш)

№ экспликация буенча	Объект	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона, (м)	Норматив документ	ССЗда торак төзелеше майданы, га	ССЗда торак төзелеше өлеше, %
Торак пункт чикләреннән читтә урнашкан территория һәм объектлар					
5.2	Потаниха карьеры (төзелеш ташлары)	Төньяк-көнчыгыш, көнчыгыш, көньяк-көнчыгыш яклардан - 25 м; калган яклардан - сәнәгать майданчыклары территорияләре чигеннән 300 м	Татарстан Республикасы Биектаурайоны Потаниха ав. янында «КАРЬЕР ИДАРӘСЕ - ПЛЮС» ЯАЖ Потаниха карьерасы өчен исәп-хисап санитар-саклау зонасы проекты 2015 елның 19 октябрендәге № 16.11.11.000.Т.001980.10.15	-	-
5.3	Склад (эшләмәүче)	-	-	-	-
5.4	Сыер абзары (эшләмәүче)	-	-	-	-

5.5	МЭТ фермасы (эшлэмәүче)	-	-	-	-
5.6	Машина-трактор паркы (МТП) (эшлэмәүче)	-	-	-	-
5.7	Ферма (эшлэмәүче)	-	-	-	-
5.9	100 башка МЭТ фермасы	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.11	4,20	9,09
5.10	Электр подстанциясе 110 кВ	300	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.10	-	-
-	Урта Алат ав. төньяк- көнбатышка 770 м биотермик чокыр	1000	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.12	7,80	38,20

Агросәнәгать комплексы объектлары. Авыл жирлеге чикләрендә һава бассейны торышына йогынты ясый торган төп стационар объектлар булып агросәнәгать комплексының житештерү объектлары тора. Алат авыл жирлеге территориясендә 100 башка исәпләнгән мөгезле эре терлекләр фермасы урнашкан (ССЗ – 100м).

Авыл жирлеге территориясендә урнашкан терлекчелек фермасы авыл жирлеге территориясендә терлекчелек калдыклары барлыкка килүнең төп чыганагы булып тора. Терлекчелек предприятиеләре белән бәйләп төп проблема – зур күләмдә тирес һәм тирес сыеклыгы барлыкка килү һәм туплану. Органик азотлы кушылмалар таркалганда аммиак барлыкка килә, күкертле органик аксым матдәләре черегәндә, сероводород аерылып чыга. Өчү ферментатив процесслары альдегидлар, спиртлар, катлаулы эфирлар, май кислоталары ясалып белән бергә бара. Яман исләр аксымлы матдәләрнең черүе һәм пептоннар кебек кушылмалар белән аңлатыла. Әлеге фермалардан барлыкка килгән тирес аларның территорияләрендә вакытлыча жыела һәм алга таба органик ашлама сыйфатында сөрү кырларына чыгарыла.

Алат авыл жирлегендә авыл хужалыгы житештерүе калдыкларын утильләштерү мәсьәләсе гомумән хәл ителмәгән. Авыл жирлеге территориясендә терлекчелек калдыкларын жыю урыны юк.

Моннан тыш, терлекчелек предприятиеләре атмосфера һавасын микроорганизмнар белән пычрату чыганагы булып тора. СанПиН 2.2.1/2.1.1-1200-03 нигезендә, карала торган территориядә урнашкан ферма якинча санитар-саклау зонасы 100 метрлы IV класслы куркыныч объектларга керә. Урта Алат авылының торақ территорияләре күрсәтелгән зонага элгә.

Атмосфера һавасы әйләнә-тирә мохитнең тереклек өчен әһәмиятле төп элементларының берсе булып тора. Анда элгүче катнашмалар күчерелә, тарала, юыла. Ахыр чиктә, туфрақ, үсемлекләр, жир өсте һәм жир асты сулары һава тирәлегенә элгкән күп кенә нәрсәләргә алалар. Атмосфераның пычрануы хужалық эшчәнлегә барышында төрле матдәләр элгү нәтижәсендә килеп чыга.

Атмосфера һавасы, азот, кислород, углекислый газ кебек мөһим компонентлардан тыш, төрле микъдарда һәм башка бик күп матдэләрне үз эченә ала. Беренчеләре атмосфера һавасының табигый өлешен тәшкил итә, икенчеләре аны пычрата.

Стационар чыганақлардан һәм автотранспорттан эләгә торған пычраткыч матдэләр зур концентрацияләрдә халыкның сәламәтлеге торышына тискәре йогынты ясарга сәләтле.

Автотранспорт чараларын кулланганда ягулыкның яну продуктларының атмосфера һавасына йогынтысы турында аерым әйтергә кирәк. IV категория Каменка-Дубъяз-Олы Этнә, Алат-Казаклар һәм Дөбъяз - Алан-Бәксәр - Олы Битаман - Бикнарат, Алан-Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, V категория “Алат-Казаклар”- Потаниха автомобиль юллары чыганақлары. Күчмә чыганақлардан атмосферага эләгә торған төп пычраткыч матдэләр түбәндәгеләр: канцероген тәэсиргә ия булган 1,3-бутадиен, формальдегид, бензол, шулай ук акролеин һәм азот диоксиды.

Шулай ук авыл жирлеге территориясендә агросәнәгать комплексының эшләмәүче объектлары - Кече Алат авылы янындагы склад һәм сыер абзары, Алат авылы янындагы ферма һәм машина-трактор паркы (МТП), Кече Алат авылынан 480 метр ераклыктагы мөгезле эре терлек фермасы урнашкан.

Югарыда билгеләп үтелгәнчә, Алат авыл жирлегендә урнашкан кайбер объектлардан СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 билгеләгән таләпләрне бозып, санитар-яклау зоналары торак төзелешенә кадәр ара сакланмаган (2.1.2 таблица).

Житештерү инфраструктурасы объектлары. Алат авыл жирлеге территориясендә авыл жирлегенә атмосфера һавасын пычратуның төп чыганақларыннан берсе булган Потаниха карьеры (төзелеш ташлары) урнашкан

Карьерны эшкәртү ачык юл белән башкарыла. Һава бассейнына төп чыгарылмалар неорганик тузан, азот оксиды, углерод оксиды, керосин, корым, күкертле ангидрид сыйфатында автотранспорт хәрәкәтен эшләтеп жибергәндә, ваклау жайланмаларын эксплуатацияләгәндә, токымнарны бушатканда һәм төягәндә башкарыла.

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1.1200-03 нигезендә карбонат токымнарының карьерлары яқынча 300 метр озынлыктагы санитар-саклау зонасы күләмле III класслы куркыныч объектларга карый. Потаниха карьеры өчен исәп-хисап санитар-саклау зонасы проекты эшләнде. (Таблица 2.1.2).

Үләксә базлары. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе һәм “Биектау РДВБ” ДБУ мәгълүматлары буенча

Алат авыл җирлеге территориясендә Кече Алат авылыннан төньяк-көнбатышта 770 м га биотермик чокыр урнашкан.

Биотермик чокырлар һәм аларның санитар-яклау зоналары территорияләрен файдалану режимы (1000 м) биологик калдыкларны җыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча Ветеринария-санитария кагыйдәләре һәм СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 белән билгеләнә (2.1.3 таблица).

2.1.3 таблица

Үләксә базларының санитар-саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Күрсәтелгән зонадан файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны җайга сала торган норматив документлар
Биотермик чокыр	<p>Урнаштыруга рөхсәт ителми:</p> <ul style="list-style-type: none"> –торак төзелеше, аерым торак йортларны, ландшафт-рекреация зоналарын, ял итү зоналарын, курортлар, шифаханәләр һәм ял йортлары территорияләрен, бакчачылык ширкәтләре һәм коттедж корылмалары территорияләрен, коллектив яисә шәхси дача һәм бакча участкаларын, шулай ук яшәү тирәлеге сыйфатын нормага сала торган башка территорияләргә дә кертеп; –спорт корылмалары, балалар майданчыклары, мәгариф һәм балалар учреждениеләре, гомуми файдаланудагы дөвалау-профилактика һәм савыктыру учреждениеләре; – дару матдәләре, дару чаралары һәм (яисә) дару формалары житештерү объектлары, фармацевтика предприятиеләре өчен чимал һәм ярымпродуктлар складлары; сәнәгатьнең азык тармаклары объектлары, азык-төлек чималының һәм азык-төлек продуктларының опт складлары объектлары, эчәргә яраклы су эзерләү һәм саклау өчен суүткәргеч 	<p>РФ Баш дәүләт санитария табибының 25.09.2007 № 74 карары (25.04.2014 ред.) СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 санитар-эпидемиологик кагыйдәләргә һәм нормативларның яңа «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләргә, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» редакциясен гамәлгә кертү турында» (Россия Минюстында 25.01.2008 N 10995 теркәлгән)</p>

	корылымалар комплекслары	
	<p>5.4. Санитар-яклау зонасының күләме үлэт базыннан (биотермик чокырдан) алып:</p> <ul style="list-style-type: none"> - торак, жәмәгать биналары, терлекчелек фермаларына (комплекслары) кадәр - 1000 м; - терлекләр куу һәм көтүлеклэргә кадәр - 200 м; - автомобиль, тимер юллар, аларның категориясенә карап, - 50 - 300 м 	<p>«Биологик калдыкларны жыю, утильләштерү һәм юкка чыгару буенча ветеринария-санитария кагыйдэлэре» (04.12.1995 N 13-7-2/469 РФ Авыл хуж. Азык-төлек министрлыгы раслаган) (16.08.2007 ред.) (РФ Юст. Мин.да 05.01.1996 N 1005 теркэлгән)</p>

СанПиН 2.2.1/2.1.1200-03 буенча биотермик чокырларның санитар-яклау зоналары 1000 м (I класслы куркыныч) тәшкит итә. Санитар-яклау зонасында урнашкан жирлэрдән файдалану кирәк булган очракта, хужалык максатларында хэл итүнең берничә варианты булырга мөмкин:

1. үлэт базларының санитар-яклау зоналары күләмнэрен киметү чараларын үткэрү;
2. Себер язвасы булмаган үлэт базларын юкка чыгару.

Санитар-яклау зоналары күләмнэрен кыскарту Россия Федерациясенә Баш дәүлэт санитария табибы яисә аның урынбасары карары буенча мөмкин. Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор Идарәсенә терлеклэр базаларының санитар-яклау зоналары күләмнэрен кыскарту буенча төп таләплэре түбэндәгелэр:

- өстән тимер-бетон каркас белән туфрак учагын яшерүне тәмин итү;
- Татарстан Республикасы буенча Роспотребнадзор идарәсе белән килештереп, скважиналарда грунт сулары агымы буенча түбэнрәк туфракның һәм суның лаборатор контролен оештыру.

Татарстан Республикасы Баш дәүлэт ветеринария инспекторы мәгълүматлары буенча, саркофаг төзегәндә өслек калынлыгы кимендә 0,4 м булырга тиеш; терлек каберлеге периметр буенча кимендә 2,5 м биеклектәге койма белән чиклэнэргә тиеш; койма яисә бетон саркофагтан 30 м радиуста 1 метр биеклектәге жир валы рәвешендә өстәмә саклау зонасы төзэргә кирәк.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2017 елның 06 маендагы 263 нче номерлы карары белән Татарстан Республикасы территориясендә файдаланылмый торган үлэт базларын (биотермик чокырларны) бетерү тәртибе расланды.

Күрсәтелгән Тэртип аларда санкцияләнмэгән биологик калдыкларны күмүне булдырмау, хайваннарның йогышлы авыруларын кузгатучыларның таралуын булдырмау, кешелэрнең зооантропоноз авыруларын кисәтү һәм әйләнә-тирә мохитне пычранудан саклау максатларында эшлэмәүче себер

язвасы булмаган үлэт базларын юк итү чараларын үткәрү эзлеклелеген билгели.

Файдаланылмый торган үлэт базларын бетерү чаралары үз эченә түбәндәге этапларны ала:

- файдаланылмый торган үлэт базларын ветеринария-санитария таныклавы;

- юкка чыгарылырга тиешле файдаланылмый торган үлэт базларының (биотермик чокырларның) реестрын булдыру;

- файдаланылмый торган үлэт базларын бетерү.

Ветеринария-санитария таныклавы объектның ветеринария-санитария куркынычсызлыгын билгеләү максатларында себер язвасы спорасы булу-булмауга эпизоотология һәм лаборатория-бактериологик тикшерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Ветеринария-санитария таныклавы объектның ветеринария-санитария куркынычсызлыгын билгеләү максатларында себер түләмәсенә спорасы булу-булмауга эпизоотология һәм лаборатория-бактериологик тикшерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Үткәрелгән таныклау нигезендә үлэт базын бетерелергә тиешле файдаланылмый торган үлэт базлары (биотермик чокырлар) реестрына кертәләр.

Файдаланылмаган терлек каберлекләрен бетерү түбәндәге юллар белән башкарыла:

- юк ителә торган үлэт базының гуммировкалаган калдыгын Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан расланган үлэт базлары исемлегенә кертелгән башка үлэт базына күчерү һәм янадан күмү;

- жир өсте тигезлегеннән югарырак урнашкан конструкцияләре дезинфекцияләү һәм сүтү (төрле материалларны каты коммуналь калдыклар полигоннарына чыгару, янгынга каршы куркынычсызлык чараларын үтәгән урында агач конструкцияләре яндыру юлы белән);

- үлэт базларын һәм траншеяларны грунт белән туфракның өске катламын тигезләү, таптау, профилактик дезинфекцияләү белән күмү.

Дезинфекция Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгының 2002 елның 15 июлендәге 13-5-2/0525 номерлы күрсәтмәсе нигезендә дәүләт ветеринария күзәтчелеге объектларында дезинфекция һәм дезинвазия үткәрү кагыйдәләре нигезендә уздырыла.

Чаралар үткәрү нәтижеләре буенча Ветеринария идарәсе тарафыннан үлэт базын бетерү акты рәсмиләштерелә, Татарстан Республикасы Жир һәм мөлкәт министрлыгы кадастр исәбеннән үлэт базын алу процедурасын үткәрүне тәмин итә. Ликвидацияләнган үлэт базлары (биотермик чокырлар)

территориялареннән алга таба файдалану Россия Федерациясе законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Объектларны урнаштыруны оптимальләштерү чаралары һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оештыру.

Алат авыл жирлегенең генераль планы нигезендә экологик чикләүләр гамәлдә булган зоналарда конфликтларны хәл итүгә юнәлтелгән чаралар эшләнде (2.1.3 таблица).

Иң зур техноген йөкләнеш кичерүче мәйданнарны үзгәртеп кору әйләнә-тирә мохит компонентларына йогынтыны киметергә һәм бу территорияларне экологик яктан реабилитацияләргә мөмкинлек бирәчәк.

2.1.3 таблица

Объектларны урнаштыруны оптимальләштерү һәм территорияләрдән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оештыру чаралары исемлегенә

Объектның исеме	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона, (м)	Чараларның тәкъдим ителә торган вариантлары	Гамәлгә ашыру сроклары		Искәрмә
			Беренче чират (2029ел)	Хисап срогы (2039ел)	
Торак пункт чикләреннән читтә урнашкан территория һәм объектлар					
Склад (эшләмәүче)	-	Объектның торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясенә якин урнашуы аркасында гамәлгә яраксыз склад территориясен авыл хужалыгы жирләре зонасына рекультивацияләү һәм янадан эшләтү	+	-	-
Сыер абзары (эшләмәүче)	-	Эшләмәүче сыер абзары территориясен, объектның торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясенә якин урнашуы аркасында, авыл хужалыгы жирләре зонасына рекультивацияләү һәм янадан эшләтү	+	-	-
МЭТ фермасы (эшләмәүче)	-	Объектның биотермик чокырга якин урнашуы аркасында авыл хужалыгы жирләре зонасындагы эшләмәүче МЭТ фермасы территориясен рекультивацияләү һәм янадан эшләтү	+	-	-

Машина-трактор паркы (МТП) (эшлэмәүче)	-	1. Елганың яр буе саклау полосасында урнашкан эшләми торган машина-трактор паркы (МТП) өлешен рекультивацияләү 2. V класслы куркыныч авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясенә гамәлдә булмаган машина-трактор паркы (МТП) өлешен янадан эшләтү	+	-	-
Ферма (эшләмәүче)	-	1. Елганың яр буе саклау полосасында урнашкан гамәлгә яраксыз ферма өлешен рекультивацияләү 2. Эшләмәүче ферманың бер өлешен IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясенә эшләтү	+	-	-
100 башка МЭТ фермасы	100	Санитар-саклау зонасын кыскарту максатында торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясе чигенә кадәр житештерүне оптимальләштерү	+	-	-
Электр подстанциясе 110 кВ	300	Санитар-яклау зонасын кыскарту максатында производствоны су жыю скважинасы чигенә кадәр оптимальләштерү	+	-	-
Урта Алат ав. төньяк-көнбатышка 770 м биотермик чокыр	1000	Проблеманы хәл итү вариантлары: 1. үлэт базларының санитар-саклау зоналарын кыскарту; 2. Себер язвалы булмаган үлэт базларын бетерү 3. Үлэт базларының санитар-саклау зоналарында урнашкан территорияләрне янадан эшләтү	+	-	-

Санитар-яклау зоналарында торак территорияләр һәм башка нормага салынучы объектлар булган кайбер объектлар өчен, аларның санитар-яклау зоналары күләмнәрен киметүгә юнәлдерелгән архитектур-планлаштыру, инженер-техник һәм оештыру-административ чаралар комплексын уздыруны үз эченә алган оптимальләштерү тәкъдим ителә:

– архитектур-планлаштыру чаралары санитар-саклау зоналарын төзү мөмкинлегенә өчен терлекчелек фермалары чикләренә төзәтмәләр кертүгә, шулай ук, торак төзелешеннән максималь ераклыкта төп

чыганаclar урнаштыру максатында, аларның территориялэрен янадан планлаштыруга юнэлдерелгэн.

– инженерлык-техник чаралар технологик процессларны камилләштерүне үз эченэ ала - локаль чистарту корылмалары, терлекчелек калдыкларын утильләштерү өчен биогаз жайланмалары белэн тээмин итү һәм б.ш.

– оештыру - административ чаралар санитар-яклау зоналарының аларның факттагы йогынтысын билгеләүгэ, атмосфера һавасы, туфрак һәм грунт сулары торышына лаборатор тикшеренүлэр уздыруга юнэлдерелгэн санитар-саклау зоналарын кыскартуны нигезлэү проектларын эшлэүне үз эченэ ала.

Атмосфера һавасын саклау буенча чаралар.

1. архитектур-планлаштыру:

- санитария-гигиена һәм экология талэплэрен исэпкэ алып, яңа төзелеш объектларын дөрес урнаштыру;

- санитар-яклау зоналары территориялэрен яшел утыртмаларның тузан, газга чыдам токымнары белэн максималъ яшеллэндерү;

- автомобиль юлларын төзегэндэ һәм реконструкциялэгэндэ атмосфера һавасына зарарлы (пычратучы) матдэлэр чыгарып ташлау чыганаclarын гидротузансызландыруны куллануны күздэ тотарга;

2. инженерлык-техник:

- автотранспорт чараларын бүлеп чыгару газларында пычраткыч матдэлэр микъдарын жайга салучы «Евро-5» экологик стандартына туры китерергэ;

- автотранспортны мотор ягулыгының экологик чиста төрлэренэ күчерергэ;

- традицион ягулык төрлэрен кулланучы автотранспорттан чыгучы газларны чистарту өчен катализаторлар һәм нейтрализаторлар кертергэ;

- табигатьне саклау һәм санитар-эпидемиологик законнар талэплэре нигезендэ төзелгэн тирес туплауның вакытлы урыннарын урнаштыру;

- санитар-яклау зонасын торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясе чигенэ кадэр киметү максатында 100 башка исэплэнгэн МЭТ фермасы житештерүен оптималъләштерү;

- санитар-яклау зонасын торак төзелеше чигенэ кадэр киметү максатында электр подстанциясе житештерүен оптималъләштерү;

- объектның торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясенә якин урнашуы аркасында эшләми торган склад территориясен авыл хужалыгы жирләре зонасына рекультивацияләү һәм яңадан эшләтү;

- файдаланылмый торган сыер абзары территориясен, объектның торак төзелеше һәм су жыю скважинасы территориясенә якин урнашуы аркасында, авыл хужалыгы жирләре зонасына рекультивацияләү һәм яңадан эшләтү;

- эшләми торган сыер абзары территориясен, объектның биотермик чокырга якин урнашуы аркасында, авыл хужалыгы жирләре зонасына рекультивацияләү һәм яңадан эшләтү;

- елганың яр буе яклау полосасында урнашкан эшләми торган машина-трактор паркының (МТП) бер өлешен рекультивацияләү;

- елганың яр буе яклау полосасында урнашкан гамәлдә булмаган ферма өлешен рекультивацияләү.

3. оештыру-административ:

- һава бассейнын пычратуның стационар һәм күчмә чыганаclarына тулы инвентарьлаштыру үткәрү;

- пычратучыларның эш итү зонасында һәм аларның санитар-яклау зоналарында, автомобиль юлларының тәэсир итү зонасында, шулай ук торак һәм рекреация зоналарында атмосфера торышын мониторинглау тикшеренүләре;

- ташландыкларны тарату буенча исәп-хисап үткәреп һәм лаборатория тикшеренүләрен аннары билгеләнгән тәртиптә ССЗ күләмнәрен раслау белән, санитар-саклау зоналары күләмнәрен нигезләү проектларын эшләү (2.1.3 таблица).

Генераль план белән шулай ук объектларның санитар-саклау зоналарының проект чикләре регламентланган. Санитар-саклау зонасы яисә аның берәр өлеше объектның резерв территориясе буларак карала һәм санитар-саклау зонасы чикләрен тиешле нигезле корректировкаласыз житештерү яисә торак территорияне киңәйтү өчен файдаланыла алмый.

Табигатьне саклау чараларын уздырганчы чорда Алат авыл жирлегенең Генераль планы белән санитар-саклау зоналарында яшәүче халык өчен социаль юнәлешле чаралар үткәрү зарурлыгы карала:

- халыкны ирекле экологик иминләштерү;
- социаль-икътисадый һәм торак компенсацияләре;
- экологик юнәлешле авыруларны ачыклау максатында халыкны медицина тикшерүе;
- балаларга медицина-экология реабилитациясе;
- атмосфераның пычрануын күзәтү.

Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналарны оештыру (проект тәкъдиге). Генераль план белән территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар билгеләнде, алар 2.1.4 таблицада китерелгән һәм тиешле схемада күрсәтелгән.

Генераль план белән эшләмәүче объектларны яңадан эшләтү һәм рекультивацияләү, санитар-яклау зоналарын билгеләү проектын алга таба СанПиН 2.2.1.1.1200-03 нигезендә билгеләнгән режимны үтәп эшләү тәкъдим ителә.

2.1.4 таблица

Алат авыл жирлегендә санитар-саклау зоналарының күләме турындагы белешмәләр (проект тәкъдиге)

Экспликация буенча №	Объект	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона, (м)	Норматив документ	Тормышка ашыру сроклары		Искәрмә
				Беренче чират (2029ел)	Хисап срогы (2039ел)	
Торак пункт чикләреннән читтә урнашкан территория һәм объектлар						
5.6	V класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.11	+	-	-
5.5	IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.11	+	-	-
5.5	IV класслы куркынычлы авыл хужалыгы житештерүе объектларының резерв территориясе	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.11	+	-	-
5.8	100 башка МЭТ фермасы	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.11	+	-	-
5.9	Электр подстанциясе 110 кВ	300	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.10	+	-	-
-	Урта Алат ав. төньяк-көнбатышка 770 м биотермик чокыр	1000	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.12	+	-	-
5.3	«Тулпар+» ЖЧЖ известняклар чыгару карьеры	100	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.3	+	-	Проект
5.4	«Биектау карьер идарәсе» ЖЧЖ Торф чыгару карьеры	300	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 ч.7.1.3	+	-	Проект

2.2. Автомобиль юларының юл буе полосалары

Алат авыл жирлеге территориясендә төбәк әһәмиятендәге IV категорияле Каменка-Дөбъяз-Олы Әтнә, Алат-Казаклар һәм Дөбъяз-Алан-Бәксәр - Олы Битаман - Бикнарат, Алан-Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, V категорияле «Алат-Казаклар»-Потаниха автомобиль юлары уза.

Региональ әһәмияттәге автомобиль юлары өчен, торак пунктлар чикләрендә урнашкан автомобиль юларынан тыш, юл буе полосалары билгеләнә.

Автомобиль юларының классына һәм (яисә) категориясенә бәйлә рәвештә аларның үсеш перспективаларын исәпкә алып, һәр юл буе полосасының киңлегә түбәндәге күләмдә билгеләнә:

- 1) житмеш биш метр - беренче һәм икенче категорияле автомобиль юлары өчен;
- 2) илле метр - өченче һәм дүртенче категорияле автомобиль юлары өчен;
- 3) егерме биш метр - бишенче категорияле автомобиль юлары өчен.

Федераль, региональ яисә муниципаль, жирле әһәмияттәге автомобиль юларының юл буе полосалары чикләрен билгеләү турындагы яисә мондый юл буе полосларының чикләрен үзгәртү турындагы карар юл хужалыгы өлкәсендә дәүләт хезмәтләре күрсәтү һәм дәүләт мөлкәте белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы тиешле федераль башкарма хакимият органы, Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимиятенең вәкаләтле органы, жирле үзидарә органы тарафыннан кабул ителә.

Алат авыл жирлеге территориясендә төбәк әһәмиятендәге IV категорияле Каменка-Дөбъяз-Олы Әтнә, Алат-Казаклар һәм Дөбъяз-Алан-Бәксәр - Олы Битаман - Бикнарат, Алан-Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, V категорияле «Алаты-Казаклар»-Потаниха автомобиль юлары уза. Юл буе полосалары 50 һәм 25 метр күләмендә билгеләнә.

Автомобиль юларының юл буе полосаларынан файдалану регламентлары 2.2.1таблицада күрсәтелгән.

2.2.1 таблица

Автомобиль юларының юл буе полосаларынан файдалану регламентлары

Зона исеме	Зонадан файдалану режимы	Норматив документлар
Юл буе полосасы	Автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә капитал төзелеш объектларын, юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән объектларны, юл сервисы объектларын төзү, реконструкцияләү, реклама конструкцияләре, мәгълүмат такталары һәм күрсәткечләр урнаштыру автомобиль юлы хужасының язма ризалыгы булганда рөхсәт ителә. Бу ризалыкта автомобиль юлының юл буе полосалары чикләрендә	26 ст., 08.11.2007 N 257-ФЗ “Россия Федерациясендә автомобиль юлары һәм юл эшчәнлегенә турында һәм Россия Федерациясендә аерым закон актларына үзгәрешләр керту хакында” Федераль закон

	мондый объектлар төзүне, реконструкцияләүне, реклама конструкцияләре, мәгълүмат такталары һәм күрсәткечләр урнаштыруны гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан үтөлүе мәжбүри булган техник таләпләр һәм шартлар булырга тиеш.	Министрлар Кабинетының 2008 елның 1 декабрендәге № 841 "Гомуми файдаланудагы автомобиль юлларының бүленгән полосалары һәм юл буе полосалары турында" (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 18.05.2009 № 317, 25.10.2014 № 778 карарлары редакциясендә) карары
--	--	--

Физик факторлардан саклау чаралары.

Халыкны физик факторлардан саклау буенча төп чаралар булып тавыш, электромагнит һәм радиация йогынтысыннан яклау чаралары тора.

Халыкны негатив тавыш йогынтысыннан саклау максатларында, төбәк әһәмиятендәге IV категорияле Каменка-Дөбъяз-Олы Этнә, Алат-Казаклар һәм Дөбъяз-Алан-Бәксәр - Олы Битаман - Бикнарат, Алан-Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, V категорияле “Алаты-Казаклар”-Потаниха автомобиль юллары кисемтәләрендә тавыштан саклау чаралары үткәргә кирәк.

Тавыштан саклау чараларына түбәндәгеләр керә:

- автомобиль юллары буйлап яшел утыртмаларның тавыштан саклау полосаларын булдыру;
- беренче эшелонда торак булмаган билгеләнештәге биналарны файдалану;
- автомобиль юлының санитар өзеклегенә элгә торган торак төзелеш территориясен яңадан эшләү;
- автомобиль юллары буйлап тавыштан саклау экраннары булдыру;
- тәрәзәләренң тавыш изоляциясе.

Норматив таләпләр нигезендә генераль план белән автомобиль юллары буйлап торак пунктларда тавыштан саклау экраннары кую буенча чара каралган.

Торак йортлар һәм әйләнә-тирә мохит сыйфатының нормалаштырылган күрсәткечләре булган башка объектлар төзү өчен кишәрлекләр сайлаганда инженер-экологик тикшеренүләр кысаларында күздә тотыла торган төзелеш территориясендә гамма-фонга бәя бирергә кирәк.

2.3. Электр тапшыру линияләренң сак зоналары

Электр тапшыру линиясе, элемент линияләре, трансформатор подстанцияләр авыл жирлеге территориясендә электр магнит нурланышы чыганаclarы булып тора.

Алат авыл жирлеге территориясен 10, 110 һәм 500 кВт көчәнеше электр линияләре кисеп уза. Халыкны электр магнит нурланышыннан саклау һәм

электр тапшыру линияләренә зыян килү мөмкинлеген юкка чыгару өчен саклау зоналары билгеләнә. Электр үткәргечләрнең һава линияләреннән саклау зоналарының күләмнәре электр челтәре хужалыклары объектларының саклау зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү Кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенен 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары белән расланган) белән билгеләнә.

Алат авыл жирлегә территориясә буйлап узучы 10, 110 һәм 500 кВт куәтле ЛЭП өчен 10, 24 һәм 42 м (саклау зоналары кадастр исәбенә куелган) сак зоналары билгеләнә. 10 кВт куәтле трансформатор подстанцияләр өчен 10 м да саклау зонасы билгеләнә. Гамәлдәге төзелеш территориясендә саклау зоналары, тулаем алганда, үтәлгән, бу электромагнит нурланышының турыдан-туры йогынтысын булдырмый.

Электр тапшыру линияләренен сак зоналары территориясеннән файдалану режимы электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү Кагыйдәләре белән билгеләнә. (РФ Хөкүмәтенен 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары белән расланган) (2.3.1 таблица).

2.3.1 таблица

Электр тапшыру линияләренен сак зоналарыннан файдалану
регламентлары

Зонаның исеме	Зонадан файдалану режимы	Норматив документлар
ЛЭП сак зоналары	<p>Сак зоналарында электр челтәре хужалыгы объектларының имин эшен бозарга мөмкин булган теләсә нинди гамәлләрне гамәлгә ашыру тыела, шул исәптән:</p> <ul style="list-style-type: none"> – балалар һәм спорт майданчыкларын, стадионнарны, базарларны, сәүдә нокталарын, кыр станнарын, терлекләр ябу урыннары, барлык төр машиналар һәм механизмнарның гаражларын һәм стоянкаларын урнаштырырга, теләсә нинди, шул исәптән ягулык-майлау материаллары, чүплекләр саклагычларын урнаштырырга, билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителгән эшләрне башкару белән мәшгуль булмаган кешеләр күп тупланган теләсә нинди чаралар үткәргә; – теләсә нинди объектлар һәм предметларны (материалларны) урнаштырырга, шулай ук электр челтәре хужалыгы объектларына керүгә комачауларлык теләсә нинди эшләр башкарырга һәм корылмалар төзәргә; – бәрү механизмнары белән эшне башкару һәм б. <p>Сак зоналары чикләрендә юридик һәм физик затларга челтәр оешмалары белән килештерү турында язмача рөхсәттән башка тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – биналарны һәм корылмаларны төзү, капитал ремонтлау, реконструкцияләү яисә жимерү; 	<p>Электр челтәре хужалыгы объектларының сак зоналарын билгеләү һәм мондый зоналар чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән файдалануның махсус шартларын билгеләү Кагыйдәләре белән билгеләнә. (РФ Хөкүмәтенен 2009 елның 24 февралендәге 160 номерлы карары белән расланган)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – бакча, яшелчә бакчасы һәм дача жир кишәрлекләре, бакчачылык, яшелчәчелек яисә дача коммерциягә карамаган берләшмәләр объектлары, торак төзелеш объектлары, шул исәптән шәхси төзелеш объектлары урнаштырырга; – тау, шартлату, мелиорация эшләре, шул исәптән жирләрне вакытлыча су басу белән бәйлә; – агач һәм куаклыкларны утырту яки кисү. 	
--	--	--

Физик факторлардан саклау чаралары. Норматив таләпләр нигезендә генераль план тарафыннан электр магнит нурланышы чыганакларының йогынтысын киметү бунча түбәндәге чаралар каралган:

- гамәлдәге торак төзелеш янында урнашкан электр магнит нурланышы чыганакларына инвентарьлаштыру һәм комплекслы тикшеренү үткәру;
- электр тапшыру линияләре буйлап сак зоналарын оештыру һәм үтәү.

Төзелеш һәм инженерлык эшләрен үткәру технологиясе белән радиоактив материаллар куллану каралмаганлыктан, радиация хәлен үзгәртү өчен сәбәпләр көтелми.

Торак йортлар һәм әйләнә-тирә мохит сыйфатының нормалаштырылган күрсәткечләре булган башка объектлар төзү өчен кишәрлекләр сайлаганда инженер-экологик тикшеренүләр кысаларында күздә тотыла торган төзелеш территориясендә гамма-фонга бәя бирергә кирәк.

2.4. Линияләренң һәм элементә корылмаларының сак зоналары

Россия Федерациясе элементә линияләрен һәм корылмаларын саклау кагыйдәләре гамәлдәге кабельле, радиореле һәм һава элементә линияләренң һәм радиофикация линияләренң һәм шулай ук элементә корылмаларының сакланышын тәмин итү өчен кертеләләр, аларның зарарлануы Россия Федерациясенң үзара бәйләнгән элементә чөлтәренң нормаль эшләвен боза, гражданның мәнфәгатьләренә, хужалык итүче субъектларның житештерү эшчәнлегенә, Россия Федерациясенң оборона куәтенә һәм иминлегенә зыян китерә.

Кабельле һәм һава элементә линияләре һәм радиофикация линияләре трассаларында файдалануның махсус шартлары белән сак зоналары билгеләнә:

-урмансыз кишәрлекләрдә торак пунктлардан читтә урнашкан жир асты кабельләре өчен һәм һава элементә линияләре һәм радиофикация линияләре өчен - жир асты элементә кабеле трассасыннан яисә һава элементә линияләренң һәм радиофикация линияләренң иң чик үткәргечләреннән һәр яктан кимендә 2

метр ераклыкта параллель туры сызыклар белән билгеләнүче элге линияләр буенча жир кишәрлекләре рәвешендә;

- диңгез кабельле элемент линияләре һәм суднолар йөри торган һәм сал агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар һәм каналлар (арыклар) аша күчкәндә элемент кабельләре өчен - диңгез кабеле трассасыннан һәр яктан 0,25 диңгез миле яисә елга, күл, сусаклагыч һәм каналлар (арыклар) аша күчкәндә һәр яктан 100 метр читтә торучы параллель ясылыклар белән билгеләнүче су өслегеннән төпкә кадәр су пространствосының бөтен тирәнлеге буйлап кишәрлекләре рәвешендә;

- элементнең кабельле сызыкларында хезмәт күрсәтелми торган жир өсте һәм жир асты көчәйтү һәм регенерацион пунктлар өчен - көчәйтү һәм регенерацион пунктлар урнаштыру үзәгеннән яки аларны валлау чигеннән кимендә 3 метрга һәм жиргә тоташтыру контурларыннан кимендә 2 метрга йомык сызык белән билгеләнгән жир кишәрлекләре рәвешендә.

Элемент линияләренең һәм корылмаларының саклау зоналары территориясеннән файдалану режимы Россия Федерациясе элемент линияләрен һәм корылмаларын саклау Кагыйдәләре белән билгеләнә (РФ Хөкүмәтенең 1995 елның 9 июнендәге 578 номерлы Карары белән рас.) (2.4.1 таблица).

2.4.1 таблица

Элемент линияләре һәм корылмаларының саклау зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Зонадан файдалану режимы	Норматив документлар
Элемент линияләре һәм корылмаларының саклау зонасы	<p>Сак зоналары чикләрендә элемент линиясен һәм радиофикация линиясен эксплуатацияләүче предприятиеләр вәкилләренең язма ризалыгы һәм анда булуларыннан башка, юридик һәм физик затларга тыела:</p> <p>а) төрле төзелеш, монтаж һәм шартлату эшләрен, туфракны жир механизмнары белән планировкалау (комлы барханнар зоналарыннан тыш) һәм жир эшләрен башкару (тирәнлеккә 0,3 метрдан да артык сөрүдән тыш);</p> <p>б) скважиналарны бораулауға, шурфлауға, грунт пробаларын алуға, шартлату эшләрен башкаруға бәйле геологик-төшерү, эзләнү, геодезия һәм башка тикшеренү эшләрен башкарырга;</p> <p>в) агач утырту, кыр станнары булдыру, терлек асрау, материаллар, азык һәм ашламалар жыю, учак яндыру, атыш оештыру;</p> <p>г) автотранспорт үтү һәм туктап тору, тракторлар һәм механизмнар үткөрү, һава линияләре үткәргечләре астында габаритсыз йөкләр озату, радиофикация линияләре һәм каналлар (арыклар) төзү, киртәләр һәм башка каршылыклар ясау;</p> <p>д) суднолар туктау, баржа һәм йөзеп йөрүче краннар өчен причаллар корырга, төяү-бушату, су асты техник, су төбен тирәнәйтү һәм жир казу эшләрен башкарырга, балык промыслосы участкаларын бүлеп бирү, балык, башка су хайваннары тоту, шулай ук су үсемлекләрен су төбе тоту кораллары белән тоту, су эчертү урыннары булдыру һәм боз вату һәм эзерләү. Судноларга һәм башка йөзү чараларына якорьлар ташлау, төшерелгән якорьлар, чылбырлар, лотлар, сөйрәткечләр һәм траллар белән үтү тыела;</p> <p>е) электр магнит энергиясен чыгара һәм элемент һәм радиофикация линиясенә куркыныч йогынты ясый торган электр тапшыру</p>	Россия Федерациясе элемент линияләрен һәм корылмаларын саклау Кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенең 1995 елның 9 июнендәге 578 номерлы Карары белән рас.)

	<p>линияларен, радиостанцияларне һәм башка объектларны, радиостанцияларне төзүне;</p> <p>ж) жир асты элемтә линияләре үтүне исәпкә алмыйча жир асты коммуникацияларен коррозиядән саклауны гамәлгә ашырырга. Юридик һәм физик затларга элемтә һәм радиофикация линияләренен нормаль эшен бозарга мөмкин булган һәртөрле гамәлләрне башкару тыела, аерым алганда:</p> <p>а) линияларне һәм элемтә корылмаларын, линияларне һәм радиофикация корылмаларын, бу линияләр һәм корылмаларны аның буйсынуында булган предприятиеләр белән килештереп заказчылар (төзүчеләр) алдан чыгармыйча, биналар һәм күперләрне сүтү һәм реконструкцияләү, элемтә кабельләре салынган һава элемтә линияләре һәм радиофикация линияләре баганалары утыртылган, радиорелелы станцияларнең техник корылмалары, кабель әржәләре һәм бүлү тартмалары урнаштырылган коллекторларны, метрополитен туннельларен һәм тимер юлларны яңадан урнаштыруны гамәлгә ашыру;</p> <p>б) элемтәнең жир асты кабельле линияләре трассаларын күмәргә, әлеге трассаларда вакытлы складлар, химик актив матдәләр агып төшүләрен һәм сәнәгать, көнкүреш һәм башка чүп-чар калдыклары урыннарын корырга, үлчәү, сигнал, кисәтү билгеләрен һәм телефон коеларын ватарга;</p> <p>в) хезмәт күрсәтелми торган көчәйтүче һәм регенерация пунктларының (жир өсте, жир асты) һәм радиореле станцияләренен һәм телефон канализациясенен кабельле коеларының, бүлү шкафлары һәм кабель әржәләренен ишекләрен ачарга, шулай ук элемтә линияләренә тоташырга (әлеге линияләргә хезмәт күрсәтүче затлардан тыш);</p> <p>г) элемтә линияләренен трассаларын, аларга техник персоналның ирекле керүенә комачаулап, ябу;</p> <p>д) элемтә хезмәтләреннән файдалану максатларында абонент телефон линиясенә һәм радиофикация линиясенә үз белдеген белән тоташырга;</p> <p>е) элемтә һәм радиофикация корылмаларына зыян китерергә мөмкин булган башка гамәлләрне кылырга (элементә линияләренен терәкләрен һәм арматурасын зарарларга, чыбыкларны өзәргә, аларга чит предметларны һәм башкаларны эләргә).</p>	
--	--	--

2.5. Сак зоналары һәм магистраль торба үткәргечләрдән минималь ераклыктагы зоналар

Авыл жирлегә территориясә буйлап яки авыл жирлегә янында уза торган магистраль торба үткәргечләр юк.

2.6. Газ бүлү челтәрләренен минималь ераклыгы һәм сак зоналары

Алат авыл жирлегә территориясендә газ бүлү челтәрләренен берничә тармаклы газүткәргече уза, шулай ук ГРПлар урнашкан. СП 62.13330.2011 «СНиП 42-01-2002. Газ бүлү системалары» нигезендә карала торган территориядә узучы 0,5-0,6 Мпа басымлы жир асты газүткәргечләреннән 7 м тәшкит итүче биналар һәм корылмаларның фундаментларына кадәр минималь

ераклык билгеләнә. ГРПтан минималь ераклык СП62.13330.2011 нигезендә 10 метр тәшкил итә.

Газ бүлү челтәрләрен саклау Кагыйдәләре нигезендә, карала торган территориядә узучы бүлү газүткәргечләренә сак зоналары билгеләнә:

- аерым торучы газ көйләү пунктлар тирәсендә - әлеге объектлар чикләреннән 10 метр ераклыкта үткәрелгән йомык сызык белән чиклэнгән территория рәвешендә. Биналарга ялгап төзелгән газ көйләү пунктлары өчен саклау зонасы регламентланмый;

- тышкы газүткәргечләр трассалары буйлап - газүткәргечнең һәр ягыннан 2 метр ераклыкта уза торган шартлы сызыклар белән чиклэнгән территория рәвешендә;

- суднолар йөри торган һәм сал агызу елгалары, күлләр, сусаклагычлар, каналлар газүткәргечләренә су асты кичүләре буйлап - газүткәргечнең һәр ягыннан 100 м га кадәр читтә торучы параллель яссылыклар арасына ябылган су өслегеннән су төбенә кадәр су кичлегә участогы рәвешендә;

-урманнар һәм агач-куак үсемлекләре буйлап уза торган авылара газүткәргечләр трассасы буйлап - газүткәргечнең һәр ягыннан 3 м лы кичлегә 6 метрлы киселгән полоса рәвешендә. Газүткәргечләренә жир өсте участоклары өчен агачлардан алып торба үткәргечкә кадәр ара газүткәргечне эксплуатацияләүнең бөтен срогы дәвамында агачларның биеклегеннән ким булмаска тиеш.

2.7.1 таблица

Газ бүлү челтәрләренә сак зоналарыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Зондан файдалану режимы	Норматив документлар
Газ бүлү челтәрләренә сак зоналары	<p>Газ бүлү челтәрләренә сак зоналарына керүче жир кишәрлекләренә аларның зарарлануын яисә аларны нормаль эксплуатацияләү шартларын бозуны кисәтү максатларында чикләүләр (йөкләүләр) урнаштырыла, алар нигезендә газ бүлү челтәрләренә сак зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләренә милекчеләре, хужалары яисә алардан файдаланучы, торақ-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектларны, инженерлык, транспорт һәм социаль инфраструктура объектларын проектлаштыручы, күрсәтелгән жир кишәрлекләре чикләрендә теләсә нинди хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы яки шушы жир кишәрлекләре чикләрендә теләсә нинди хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы юридик һәм физик затларга тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> - торақ-граждан һәм житештерү билгеләнешендәге объектлар төзүгә; - эксплуатация оешмалары белән килештереп, шушы газүткәргечләренә алдан чыгармыйча күперләренә, коллекторларны, газ бүлү челтәрләре урнашкан автомобиль һәм тимер юлларны жимерергә һәм реконструкцияләргә; - газ бүлү челтәрләрен жимерүдән саклы торган яр ныгыту корылмаларын, су үткәру жайланмаларын, жир һәм башка корылмаларны жимерергә; - танып белү билгеләрен, контроль-үлчәү пунктларын һәм газ бүлү челтәрләренә башка жайланмаларын күчерергә, зарарларга, күмәргә һәм юк итәргә; - чүпләкләр һәм складлар ясарга, кислота, тоз, селте һәм башка химик актив матдәләр эремәләрен агызырга; - сак зоналарын койма белән тотарга һәм капларга, эксплуатация оешмалары персоналының газ бүлү челтәрләренә үтеп керүенә, хезмәт күрсәтү һәм газ бүлү челтәрләре зарарлануларын бетерүгә каршылык куярга; - ут кабызырга һәм ут чыганаclarын урнаштырырга; 	<p>Газ бүлү челтәрләрен саклау Кагыйдәләре (РФ Хөкүмәтенәң 2000 елның 20 ноябрәндәге 878 номерлы “Газ бүлү челтәрләрен саклау Кагыйдәләрен раслау турында”гы карары белән расланган, РФ Хөкүмәтенәң 22.12.2011 №1101, 17.05.2016 №444 карарлары ред.)</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - авыл хужалыгы һәм мелиорация кораллары һәм 0,3 метрдан артык тирәнлектә механизмнар белән базлар казырга, туфрак казырга һәм эшкәртәргә; - газ көйләү пунктлары, катод һәм дренаж саклау станцияләре, жир асты коелары люклары капкаларын һәм ишекларен ачарга, элемтә чараларын, яктыртуны һәм телемеханика системаларын электр белән тәэмин итүне кабызырга яисә сүндерергә; - жир өсте газүткәргечләренә, аларның терәкләренә, киртәләренә һәм газ бүлү челтәрләре биналарына чит предметларны, баскычларны терәргә, куярга һәм беркетергә, аларга менәргә; - үз белдеген белән газ бүлү челтәрләренә тоташырга. 	
--	--	--

2.7. Су саклау зоналары

Авыл жирлегенен су объектларында суның сыйфаты атмосфера явым-төшемнәре, предприятиеләренен чистартылмаган ташландык сулары, торак пунктлар территорияләреннән, авыл хужалыгы жирләреннән өске агым, шулай ук туфрак эрозиясе йогынтысында формалаша.

Авыл жирлеге чикләрендә елгаларны төп пычратучылар - авыл хужалыгы житештерүе объектлары һәм халыктан барлыкка килә торган ташландык сулар.

Елгаларның пычрануына туфрак эшкәртүдә эрозиягә каршы агротехник чараларны авыл хужалыгы предприятиеләре тарафыннан үтәмәү, су объектларына якин жирләренә сөрү, минераль ашламалар һәм пестицидларны кирәгеннән артык кертү дә китерә.

Жир өсте һәм жир асты суларының пычрануында халыктан хасил булган ташландык сулар зур роль уйный, чөнки авыл жирлегенен торак пунктларында үзәкләштерелгән канализация һәм чистарту корылмалары системасы юк. Канализация булмау сәбәпле, халыкның ташландык суларын кабул итүгә чүп базлары, рельефның түбән участкалары, кече елгалар хезмәт итә. Яңгыр суларын кабул итүгә өске су объектлары хезмәт итә.

Авыл жирлегенен жирле чистарту корылмалары белән жиһазланмаган терлекчелек фермалары жир өсте суларының да, жир асты суларының да пычрануының тагын бер чыганагы булып тора.

Өске су ресурсларының торышын сыйфатлап, күлнең экологик торышын билгеләп үтәргә кирәк, чөнки соңгы елларда күлнең үсемлекләр белән каплануы һәм сазлануының табигый процесслары территориядән интенсив авыл хужалыгы куллануы белән күп тапкырлар көчәйгән.

Авыл жирлегендә өске суларны саклау өлкәсендә төп проблема су саклау зоналары һәм яр буе яклау полосалары режимнарын үтәмәү. РФ Су кодексы таләпләрен бозып, су саклау зоналарында һәм өске су объектларының яр буе яклау полосаларында авыл жирлегенен торак пунктларында канализацияләнмәгән торак йортлар, Урта Алат ав. зиратының бер өлеше урнашкан.

Өске су объектларының яр буе полосаларындагы төзелеш турында аерым билгеләп үтәргә кирәк. Төбәк су объектларының яр полосаларында Россия Федерациясе Жир кодексы таләпләрен бозып торак пунктларның торак төзелеше территориясе урнашкан.

РФ Су кодексының 65 статьясы нигезендә **су саклау зоналары булып** елгалар, инешләр, күлләр, сусаклагычларның яр буе линиясенә тоташкан һәм күрсәтелгән су объектларының пычрануын, чүпләнүен, ләм утыруын һәм суларының кимүен булдырмау, шулай ук су биологик ресурсларының һәм хайваннар һәм үсемлекләр дөнъясының башка объектларының яшәү тирәлеген саклау максатларында хужалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашыруның **махсус режимы** билгеләнә торган территорияләр тора.

Су саклау зоналары чикләрендә территорияләрендә хужалык һәм башка эшчәнлеккә өстәмә чикләүләр кертелә торган **яр буе саклау полосалары** билгеләнә.

Елгаларның, инешләрнең су саклау зоналарының киңлегенә һәм аларның яр буе яклау полосасының киңлегенә тиешле яр сызыгынан билгеләнә.

Елгаларның яисә инешләрнең су саклау зонасы киңлегенә аларның чишмә башыннан елгалар яисә инешләр өчен озынлык белән билгеләнә:

- ун километрга кадәр – илле метр күләмендә;
- уннан алып илле километрга кадәр – йөз метр күләмендә;
- илле километр һәм күбрәк – ике йөз метр күләмендә.

Яр буе саклау полосасының киңлегенә су объекты ярының текәлегенә бәйле рәвештә билгеләнә һәм кире авышлык өчен 30 м яисә 0°, 3° авышлык өчен 40 м, 3° һәм аннан да күбрәк авышлык 50 м тәшкит итә.

Елга, чишмә башыннан алып тамагына кадәр 10 км дан кимрәк булган инеш өчен су саклау зонасы яр буе саклау полосасы белән туры килә. Елганың, инешнең чишмә башлары өчен су саклау зонасы радиусы илле метр күләмендә билгеләнә.

Гомуми файдаланудагы су объектынның яр буе линиясә буйлап гомуми файдалану өчен билгеләнгән **яр буе полосасы** билгеләнә. Су объектларының яр буе полосасының киңлегенә 20 м тәшкит итә, каналларның, шулай ук елга һәм инешләрнең 10 км га кадәр (5 м) сузылган яр буе полосаларынан тыш. Гражданнарның су объектына иреккә керүен тәмин итү максатларында яр буе полосасында төзелеш була алмый.

Шулай итеп, Ашыт елгасының су саклау зонасы - 100 м, калган су объектларының - 50 м тәшкит итә. Барлык су объектларының яр буе саклавы 50 м га тигез. Ашыт елгасының, күл һәм буаларның яр буе полосасы - 20 м, калган су объектларының - 5 м.

Су объектларының су саклау зоналарынан, яр буе саклау һәм яр буе полосаларынан файдалану регламентлары 2.7.1 таблицада күрсәтелгән.

2.7.1 таблица

Су объектларының су саклау зоналарынан, яр буе саклау һәм яр буе полосаларынан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Күрсәтелгән зонаның файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны көйләүче норматив документлар
Су саклау зонасы	Су саклау зоналарында тыела: – туфракның уңдырышлылығын көйләү максатларында агып төшүче сулардан файдалану;	Россия Федерациясә Су кодексы

	<p>– зиратларны, үлэт базларын, житештерү һәм куллану калдыкларын күмү урыннарын, химик, шартлаткыч, агулы матдэләрне, радиоактив калдыкларны күмү пунктларын урнаштыру;</p> <p>– зарарлы организмнарға каршы көрәш буенча авиация чараларын гамәлгә ашыру;</p> <p>– транспорт чараларының (махсус транспорт чараларынан тыш) хәрәкәте һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазланган урыннарда аларның хәрәкәте һәм туктап торулары керми;</p> <p>– АЗС, ЯММ складларын (ягулык салу станцияләре, ягулык-майлау материаллары складлары, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнар һәм Су кодексы таләпләрен үтәп, портлар, суднолар төзү һәм суднолар ремонтлау оешмалары, эчке су юллары инфраструктурасы территорияләрендә урнаштырылган очрақлардан тыш), транспорт чараларын техник карау һәм ремонтлау өчен кулланыла торган техник хезмәт күрсәтү станцияләрен урнаштыру, транспорт чараларын юны гамәлгә ашыру;</p> <p>– пестицидлар һәм агрохимикатлар өчен махсуслаштырылган саклагычлар урнаштыру, пестицидлар һәм агрохимикатлар куллану;</p> <p>– ташландык, шул исәптән дренаж суларын агызу;</p> <p>– Гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару (гомумтаралган файдалы казылмаларны разведкалау һәм чыгару файдалы казылмаларның башка төрләрен разведкалау һәм чыгаруны гамәлгә ашыручы жир асты байлыктарынан файдаланучылар, аларга тау токымнарының һәм (яисә) геологик бүлемтекләренң жир асты байлыктары турындагы РФ законнары нигезендә бирелгән чикләрдә, 1992 елның 21 февралендәге 2395-І номерлы «Жир асты байлыктары турында» РФ Законының 19.1 статьясы нигезендә расланган техник проект нигезендә гамәлгә ашырылган очрақлардан тыш).</p> <p>Су саклау зоналары чикләрендә, су кануннарына һәм әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнарға ярашлы рәвештә, су объектларын пычранудан, чүплөнүдән, ләм утырудан һәм сұлыклар</p>	
--	--	--

	саегудан саклауны тээмин итэ торган корылмалар белэн жиһазлау шартында, хужалык һәм башка объектларны проектлау, төзү, реконструкцияләү, эксплуатациягә кергү эксплуатацияләү рөхсәт ителә . Су объекттын пычранудан, чүпләнүдән, ләм утырудан һәм саегудан саклауны тээмин итэ торган корылма төрөн сайлау әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәгә законнар нигезендә билгеләнгән пычраткыч матдәләрне, башка матдәләрне һәм микроорганизмнарны ташлауның мөмкин нормативларын үтәү зарурлыгын исәпкә алып гамәлгә ашырыла.	
Яр бие саклау полосасы	Яр бие яклау полосалары чикләрендә су саклау зонасы өчен билгеләнгән чикләүләр белән беррәттән түбәндәгеләр тыела: – жирләрне сөрү; – юыла торган грунт өемнөрөн урнаштыру; – авыл хужалыгы терлекләрен көтү һәм алар өчен жәйге лагерьлар, ванналар оештыру. Урында су саклау зоналары чикләрен һәм яр бие яклау полосалары чикләрен махсус мәгълүмат тамгалары белән беркетү жир законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.	Россия Федерациясе Су кодексы
Яр бие полосасы	Һәр гражданин гомуми файдаланудагы су объектларының яр бие полосасыннан (механик транспорт чараларыннан файдаланмыйча) алар янында йөрү һәм булу өчен, шул исәптән һәвәскәр һәм спорт балык тотуын гамәлгә ашыру һәм йөзү чараларына причал ясау өчен файдаланырга хоуклы. Яр бие полосасы чикләрендә жир кишәрлекләрен хосусыйлаштыру тыела.	Россия Федерациясе Су кодексы Россия Федерациясе Жир кодексы

2.8. Эчә торган су белән тээмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары

Алат авыл жирлеге территориясендә торақ пунктларны хужалык-эчә торган су белән тээмин итү жир асты сулары базасында гамәлгә ашырыла.

Авил жирлеге территориясендә су белән тээмин итүнең жир асты чыганаклары - су жыю скважиналары урнашкан, СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчү өчен билгеләнгән су белән тээмин итү һәм суүткәргечләренең санитар саклау зоналары» нигезендә алардан санитар саклау зоналары билгеләнергә тиеш.

Эчә торган су белән тээмин итү чыганакларының санитар саклау зоналары өч пояс составында оештырыла.

Беренче пояс (катгый режимлы) су жыйгычларның урнашу территориясен, барлык суүткәргеч корылмаларның һәм суүткәргеч каналның урнашу мәйданнарын үз эченә ала. Аның билгеләнеше - очраклы яки аңлы рәвештә пычранудан һәм зарарланудан су алу һәм су жыю корылмалары урынын саклау. Икенче һәм өченче поясларны (чикләүләр поясын) су белән тээмин итү чыганакларының пычрануын кисәтү өчен билгеләнгән территорияне кертәләр.

Алат авыл жирлегендә 6 су жыю скважинасы, 5 су кудыру башнясы (2.8.1 табл.).

2.8.1 таблица

Су жыю скважиналары һәм су кудыру башнялары турында гомуми мәгълүматлар

Объектның исеме	Кадастр номеры	ЕГРН белешмэләре буенча жирләрнең категориясе
2 су кудыру башнясы белән 2 су жыю скважинасы	16:16:200302:298	Торак пунктлар жирләре
Су кудыру башнясы белән су жыю скважинасы	16:16:200504:10 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
Су кудыру башнясы белән су жыю скважинасы (эшләмәүче)	16:16:200503:5 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
Су жыю скважинасы	16:16:200501 кадастр кварталы өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
Су кудыру башнясы белән су жыю скважинасы (эшләмәүче)	16:16:200505 кадастр кварталы өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр

Су алу скважиналары өчен санитар саклау зоналарының эшләнгән проектлары булмау сәбәпле, СанПиН 2.1.4.1110-02 нигезендә генераль план белән жир асты суларының саклануын исәпкә алып, 50 м тәшкил итә торган санитар саклау зонасының беренче поясы күләме кабул ителде. Су белән тәмин итүнең әлеге чыганаclarы өчен икенче һәм өченче поясларның чикләре исәп-хисап ясарга кирәк.

Өч поясның һәрберсендә махсус режим билгеләнә һәм су сыйфаты начараюны кисәтүгә юнәлдерелгән чаралар комплексы билгеләнә. (2.8.2 таблица).

2.8.2 таблица

Эчә торган су белән тәмин итү чыганаclarын санитар саклау зонасыннан файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Күрсәтелгән зонаның файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны көйләүче норматив документлар
Эчү өчен билгеләнгән су белән тәмин итү чыганаclarының санитар саклау зонасы	<p>I пояс чикләрендә тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> -югары кәүсәле агачлар утырту, суүткәргеч корылмаларны эксплуатацияләүгә, реконструкцияләүгә һәм киңәйтүгә турыдан-туры катнашы булмаган барлык төзелеш төрләре, шул исәптән төрле билгеләнештәге торба үткәргечләр салу, торак һәм хужалык-көнкүреш биналарын урнаштыру, кешеләрнең яшәве, агулы химикатлар һәм ашламалар куллану. -биналар агып төшүче суларны якындагы көнкүреш яки житештерү канализациясе системасына, яисә II пояс территориясендә санитар режимны исәпкә алып, санитар саклау зонасының I поясыннан читтә урнашкан чистарту корылмаларының жирле станцияләренә жибәрә торган канализация белән жиһазландырылган булырга тиеш. <p>Санитар саклау зонасының II һәм III пояслары чикләрендә тыела *:</p> <ul style="list-style-type: none"> - эшкәртелгән суларны жир асты горизонтларына кудыру һәм жир астына каты калдыкларны туплау, жир асты байлыкларын эшкәртү; - ЯММ, агулы химикатлар һәм минераль ашламалар складларын, простак туплагычларын, шлам саклагычлар һәм жир асты суларын химик пычрату куркынычын тудыра торган башка объектлар урнаштыру. <p>Санитар саклау зонасының III поясы чикләрендә мондый объектларны урнаштыру бары тик сакланган жир асты суларын файдаланганда гына рөхсәт ителә, сулы горизонтны пычранудан</p>	СанПиН 2.1.4.1110-02 «Эчү өчен билгеләнгән су белән тәмин итү һәм суүткәргечләрнең санитар саклау зоналары»

	<p>саклау буенча махсус чаралар башкарылган очракта гына, Роспотребнадзор органнарының геологик контроль органнары баяләмәсен исәпкә алып бирелгән санитар-эпидемиологик нәтижәсе булганда гына рөхсәт ителә.</p> <p>Шулай ук II пояс чикләрендә тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> -зиратларны, үлэт базларын, ассенизация кырларын, фильтрлау кырларын, тирес саклагычларны, силос траншеяларын, терлекчелек һәм кошчылык предприятиеләрен һәм жир асты суларының микроблы пычрануына китерә торган башка объектларны урнаштыру; - ашламалар һәм агулы химикатлар куллану; - төп файдаланудагы урманны кисү. 	
--	--	--

Хәзерге вакытта торак пунктларда су белән тәмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары территориясен файдалану режимы, тулаем алганда, үтәлә, шулай да санитария саклау зонасының I поясында Урта Алат торак төзелеше территорияләре урнашкан. Кече Алат ав. янындагы су кудыру башнялы су жыю скважинасы биотермик чокырның санитар-саклау зонасында урнашкан.

Жир өсте һәм жир асты суларын саклау гамәлләре.

Урта Алат авыл жирлеге территориясенә жир өсте һәм жир асты суларын анализлау нигезендә су объектларыннан интенсив файдалану нәтижәсендә суның сыйфаты начарлана гына түгел, бәлки су балансының состав өлешләре нисбәте, сулыкларның һәм су агымнарының гидрологик режимы үзгәрә дигән нәтижә ясарга мөмкин.

Моңа бәйле рәвештә авыл жирлегенә Генераль планы буенча жир өсте суларын саклау буенча инженерлык-техник һәм оештыру-административ чаралар комплексын үткөрү тәкъдим ителә.

Су ресурсларын саклау һәм алардан нәтижәле файдалану буенча инженер-техник чаралар:

–Россия Федерациясе Су кодексы таләпләре нигезендә су объектларын пычранудан, чүпләнүдән һәм суларны саегудан гарантияләүче барлык төзелә, урнаштырыла, реконструкцияләнә торган корылмалар белән тәмин итү;

– торак пунктларны су белән тәмин итү объектларын реконструкцияләү һәм модернизацияләү;

– эчә торган су белән тәмин итүнең сыйфатын, шул исәптән технологик алымнарны кулланып, үзгәртү;

– су жыю скважиналарында суүткәргеч торбаларны ремонтлау һәм алмаштыру;

– канализация челтәрләренә тәмин ителеш процентын су үткәргечләр белән тәмин ителеш дәрәжәсенә кадәр житкерү;

– өске агымны оештыру;

– өске су объектларының су саклау зоналарында урнашкан торак территорияләрен беренче чиратта канализацияләү;

– торак пунктларында чистарту корылмалары булган хужалык-көнкүреш һәм яңгыр канализациясе челтәрләрен проектлау һәм төзү;

– авыл хужалыгы предприятиеләрен локаль чистарту корылмалары белән тәмин итү;

– канализация чистарту корылмалары төзөгөндө агым сулар утырмаларын сусызландыру һәм утильләштерү жайланмаларын күздө тоту максатка ярашлы булыр;

– авыл жирлеге территориясен дренажлаучы кече елгалар һәм инешләр юлларын чистарту.

Оештыру-административ чаралар сыйфатында түбөндөгө чараларны үткөрү тәкъдим ителә:

– авыл жирлегенен барлык сулыкларын инвентаризацияләү;

– су һәм су тирәсендөгө хайваннарның күпләп тупланган урыннарында теләсә нинди агып төшүче суларны һәм калдыкларны ташлауны тыю;

– су белән тәэмин итүнең гамәлдөгө челтәрләренен техник торышын мониторинглау челтәрен, шулай ук жир өсте һәм жир асты суларының гидромониторингын оештыру һәм үстерү;

– авыл торак пунктлары һәм агросәнәгать комплексы предприятиеләре өчен су белән тәэмин ителешне арттыру өчен эчә торган жир асты суларының ресурс базасын өйрөнү һәм яңадан житештерү буенча эзләү-бәяләү эшләрен оештыру;

– халыкны эчә торган су белән тәэмин итә торган су алу жайланмалары белән файдаланыла торган жир асты суларын чыгару максатларында жир асты байлыкларыннан файдалану хокукына лицензияләренә үз вакытында рәсмиләштерү;

– эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларының икенче һәм өченче пояслары чикләрен исәпләүне үткөрү;

– чишмәләренә тикшерү һәм төзекләндерү;

– агып төшүче суларны чистартуның заманча ысулларын һәм алдынгы технологияләрен кертү, чистарту корылмаларыннан утырымнарны зарарсыздандыру һәм утильләштерү;

– эчәргә яраклы суның сыйфатына тышкы тискәре йогынтыны вакытында максатында жирлекне эчәргә яраклы су белән тәэмин итүнең барлык чыганакларын санитар саклау зонасында жир асты суларының торышын мониторинглауны оештыру;

– Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2009 елның 10 гыйнварындагы 17 номерлы карары белән расланган «Жирлектә су объектларының су саклау зоналары һәм яр буе саклау полосалары чикләрен билгеләү кагыйдәләре» нигезендә су саклау зоналары һәм яр буе яклау полосалары чикләрен билгеләү;

– жирлектә су саклау зоналары һәм яр буе яклау полосалары чикләренә махсус мәгълүмат тамгалары беркетү;

– су саклау зоналары, өске су объектларының яр буе саклау полосалары һәм эчәргә яраклы су белән тәэмин итү чыганакларын санитар саклау зоналары чикләрендә урнашкан жир кишәрлекләреннән һәм күчөмсез мөлкәтнең башка объектларыннан файдалануның махсус хокукый режимын үтәү;

– су хужалыгы системаларының куркынычсыз торышын һәм эксплуатацияләүне тәэмин итү, агып төшүче суларның су объектларына зарарлы йогынтысын булдырмау;

–Татарстан Республикасында Коррупциягә каршы көрәш буенча эшне координацияләү комиссиясе Рәисе Р.Н. Миннеханов тарафыннан 2015 елның 30 ноябрәндәге ПР-355 номерлы боерыгы белән расланган Татарстан Республикасында Коррупциягә каршы көрәш буенча эшне координацияләү комиссиясе утырышының 2015 елның 11 ноябрәндәге беркетмәсенә 1.2.2. п. үтәү кысаларында, торак пунктлар чикләрендәге рәсми рәвештә су объектлары булып тормаган сулыкларны ачыклау буенча эш алып барырга, мондый сулыклар белән биләнгән ЖК төзәргә, аларны межалауны һәм кадастр учетына куюны тәэмин итәргә тәкъдим ителде;

- су объектларын рациональ файдалану, торгызу;
- Россия Федерациясе Су кодексы нигезендәсу хужалыгы чараларын һәм су объектларын саклау чараларын гамәлгә ашыру.

2.9. Урманнар

Алат авыл жирлеге территориясендә эксплуатация һәм саклау категорияләре урманнары аерып бирелгән.

Эксплуатация урманнарына файдалы функцияләрен саклап калуны тәэмин итеп, югары сыйфатлы агач һәм башка урман ресурсларын, аларны эшкәртү продуктларын тотрыклы, максималь нәтижәле алу максатларында үзләштереләргә тиешле урманнар керә.

Саклау урманнары, тирәлек барлыкка китерү, су саклау, санитария-гигиена, сәламәтләндрерү һәм урманнардан бер үк вакытта файдаланучы башка файдалы функцияләрен саклап калу максатларында үзләштереләргә тиеш, әгәр бу саклагыч урманнарны максатчан билгеләү һәм алар белән башкарыла торган файдалы функцияләр белән берләштерелгән очракта. Аларга кыйммәтле урманнар - чүлләр, ярымчүлләр, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнар керә.

Аларны куллану, саклау, яклау, яңадан житештерү үзенчәлекләре 2.9.1 таблицада күрсәтелгән.

2.9.1 таблица

Урман фонды жирләреннән файдалану регламентлары

Зонаның исеме	Күрсәтелгән зонаның файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны көйләүче норматив документлар
Эксплуатация урманнары		
Эксплуатация урманнары	Эксплуатация урманнарында рөхсәт ителә: <ul style="list-style-type: none"> –үзагач эзерләү; –сагыз эзерләү; – агач булмаган урман ресурсларын эзерләү һәм жыю; – азык-төлек урман ресурсларын эзерләү һәм дару үсемлекләрен жыю; – аучылык хужалыгы өлкәсендә эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыру; – авыл хужалыгын алып бару; – фәнни-тикшеренү эшчәнлеген, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру; – рекреация эшчәнлеген гамәлгә ашыру; 	04.12.2006 № 200 РФ Урман кодексы Ф3

	<ul style="list-style-type: none"> – урман плантацияләре төзү һәм аларны эксплуатацияләү; – урман культуралары, жиләк-жимеш, декоратив үсемлекләр, дару үләннәре үстерү; – жир асты байлыklarын геологик өйрәнү, файдалы казылмалар ятмаларын эшкәртү эшләрен башкару; – сусаклагычлар һәм башка ясалма су объектлары, шулай ук гидротехник корылмалар һәм махсуслаштырылган портлар төзү һәм эксплуатацияләү; – электр тапшыру линияләрен, элемент линияләрен, юлларны, торба үткәргечләрне һәм башка линия объектларын төзү, реконструкцияләү, эксплуатацияләү; – агач һәм башка урман ресурсларын эшкәртү; – дини эшчәнлекне гамәлгә ашыру; – урманнар урнашкан жирләрне максатчан билгеләү нигезендә урманнардан файдалану, аларны саклау, яклау, яңадан торгызу. 	
Саклау урманнары		
Саклаучы урманнарда аларның максатчан билгеләнеше һәм файдалы функцияләре белән ярашмый торган эшчәнлекне гамәлгә ашыру тыела.		04.12.2006 № 200 РФ Урман кодексы ФЗ
Кыйммәтле урманнар (чүлләр, ярымчүлләр, урман-дала, урман-тундра зоналарында, далаларда, тауларда урнашкан урманнар)	<p>Кыйммәтле урманнарда тоташ урман утыртмаларын, түбәндәгеләрдән тыш, кисү тыела:</p> <p>-сайлап алып кисүләр үзләренә тирәлек барлыкка китерүче, су саклау, санитария-гигиена, сәламәтләндерү һәм башка файдалы функцияләрен югалткан урман утыртмаларын саклагыч урманнарның һәм алар башкарган файдалы функцияләренә максатчан билгеләнеше саклап калуны тәмин итә торган урман утыртмаларына алмаштыруны тәмин итми торган очраклар,</p> <p>-рман инфраструктурасын төзүгә бәйлә булмаган объектларны төзү, реконструкцияләү, эксплуатацияләү жир асты байлыklarын геологик өйрәнү эшләрен гамәлгә ашыру, файдалы казылмалар ятмаларын эшкәртү, сусаклагычлардан һәм башка ясалма су объектларыннан файдалану, шулай ук гидротехник корылмалардан, елга портларыннан, причаллардан файдалану; электр тапшыру линияләреннән, элемент, юллар, торбаүткәргечләр һәм башка линия объектларыннан, шулай ук күрсәтелгән объектларның аерылгысыз технологик өлеше булган корылмалардан файдалану максатларында Россия Федерациясе законнары нигезендә тыелмаган яисә чикләнмәгән очраклар.</p> <p>Кыйммәтле урманнарда, линия объектларыннан һәм гидротехник корылмалардан тыш, капитал төзелеш объектларын урнаштыру тыела.</p>	04.12.2006 № 200 РФ Урман кодексы ФЗ

2.10. Хайваннар дөньясы объектларын саклау

Торак пунктларны, предприятиеләрне, корылмаларны һәм башка объектларны урнаштырганда, проектлаганда, төзегәндә һәм реконструкцияләгәндә хайваннар дөньясын саклау өлкәсендәге норматив-хокукий актлар таләпләре нигезендә хайваннар дөньясы объектларының яшәү тирәлеген һәм аларның үрчү, симерү, ял итү шартларын һәм миграция юлларын саклау, шулай ук территорияләренә һәм акваторияләренә сак участокларының кагылгысызлыгын тәмин итү буенча чаралар каралырга тиеш.

Житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемент һәм электр тапшыру

линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясын саклау һәм яклау үзенчәлекләре 2.10.1таблицада күрсәтелгән.

2.10.1 таблица

Хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау буенча гомуми таләпләр

Житештерү процессы	Житештерү процессларын гамәлгә ашырганда таләпләр	Норматив документлар
	<p>Хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау буенча хайваннар дөньясы объектлары үлемен булдырмауга юнәлдерелгән гомуми таләпләр Татарстан Республикасы Экология кодексында билгеләнгән. (ТР КМ 12.02.2018 N 76 карары ред.).</p> <p>Өлеге таләпләр барлык юридик затлар өчен милек формасына һәм ведомствога буйсынуга бәйсез рәвештә, вазыйфаи затларга, шулай ук хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыручы физик затларга һәм шәхси эшмәкәләргә мәжбүри һәм Татарстан Республикасының бөтен территориясендә гамәлдә.</p>	
<p>1. Сәнәгать һәм су хужалыгы житештерү процесслары</p>	<p>Сәнәгать һәм су хужалыгы процесслары аларга хайваннар дөньясы объектлары үтеп керүгә комачаулаучы коймалар һәм жайланмалары булган махсус жиһазландырылган житештерү майданчыкларында гамәлгә ашырылырга тиеш.</p> <p>Житештерү майданчыгындагы зарарлы матдәләр һәм чимал йогынтысыннан хайваннар дөньясы объектлары үлемен булдырмау максатларында тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – йомык канализация системасы булган махсус жиһазландырылган бетонлаган һәм вал белән әйләндерелгән майданчыклардан читгә материалларны һәм чималны сакларга; – жирлек рельефына хужалык һәм житештерүнең ташландык суларын агызырга; – житештерү калдыкларының зур күләмдә барлыкка китереп, турыдан-туры агым су куллану системаларын һәм ресурс чыгымлы технологияләрен куллану; – чыгарыла торган сыек һәм газ хәлендәге чималны жыю, саклау һәм транспортировкауның тулысынча герметиклаштырылган системаларыннан файдаланмау; – кыргый хайваннар элөгүдән саклану системасы белән жиһазланмаган савытлар һәм резервуарларны куллану. 	<p>РФ Хөкүмәтенең 13.08.1996 №997 «Житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләрен раслау турында» Карары, ТР Экология кодексы 15.01.2009 №5-ТРЗ ТР Министрлар Кабинетының 15.09.2000 №669 «ТР территориясендә житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында» Карары</p>
<p>2. Авыл хужалыгы житештерү процесслары</p>	<p>Авыл хужалыгы житештерү процесслары хайваннар дөньясы объектларының массакүләм үлеменә яисә аларның яшәү тирәлеген үзгәртүгә куркыныч тудырмый торган технологияләр һәм механизмнар кулланып гамәлгә ашырылырга тиеш.</p> <p>Хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын китереп чыгара ала торган авыл хужалыгы объектлары һәм стационар урнаштырылган механизмнар кыргый хайваннарның үтеп керүенә комачаулый торган махсус киртәләргә, шулай ук әйләнә-тирә мохитнең пычрануын булдырмый санитария зоналарына һәм чистарту корымаларына ия булырга тиеш.</p> <p>Су объектларына һәм жирлек рельефына, уылдык чөчү, кышлау һәм су асты хайваннарының күпләп жыелуы урыннарында теләсә ташландык суларны һәм калдыкларны агызу тыела.</p>	<p>ТР Экология кодексы 15.01.2009 №5-ТРЗ ТР Министрлар Кабинетының 15.09.2000 №669 «ТР территориясендә житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыруы линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөньясы объектларының һәлак булуын булдырмау таләпләре турында» Карары</p>

<p>3. Урман сәнәгаате һәм урман хужалыгы житештерү процесслары</p>	<p>Урман фондыннан һәм урман фондына кермәүче урманнардан файдалануга бәйле чаралар планнары һәм урман корылышы проектлары хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау буенча махсус бүлекләргә мәжбүри тәртиптә үз эченә алырга тиеш.</p> <p>Урман фонды кишәрлекләреннән һәм урман фондына кермәгән урманнардан файдалану хайваннар дөньясы объектларының уңайлы яшәү тирәлеген сакланган очракта гамәлгә ашырылырга тиеш. Бу кишәрлекләрдә кыргый хайваннарның үрчүе, балаларын ашату һәм үстерү чорында тыела:</p> <ul style="list-style-type: none"> – химик матдәләр һәм агулы химикатлар кулланып, урман корткычларына һәм авыруларына каршы көрәш чараларын үткәргү; – урманны караганда (агач кәүсәләренә инъекцияләрдән тыш) арборицидлар куллану; – хайваннарга жәйге лагерьлар урнаштыру; – терлекләргә кичләгә 5 метрдан да артмаган махсус бүленгән һәм киртәләнгән сукмактан читтән куу. <p>Урман фонды һәм урман фондына кермәгән урман кишәрлекләрендә кыргый хайваннарның үрчүе, балаларын ашату һәм үстерү урыннарында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин:</p> <ul style="list-style-type: none"> – төп файдалану һәм урманны карауны кисүне үткәргү; – майданнарны төптән чистарту; – агач чыгару; – хайваннар көтү; – печән чабу. 	
<p>4. Транспорт магистральләрен һәм объектларын эксплуатацияләү</p>	<p>Транспорт магистральләрен проектлау һәм төзү аларның ландшафтларның төрле типтагы табигый циклләре, миграция юллары кисешүе, шулай ук хайваннар дөньясы объектлары туплану урыннары буенча үтүен мөмкин кадәр чикләүне исәпкә алып гамәлгә ашырылырга тиеш.</p> <p>Транспорт магистральләрендә хайваннар дөньясы объектларының миграция юллары белән кисешү урыннарында махсус кисәтү билгеләре һәм транспорт хәрәкәте тизлеген чикләү билгеләре урнаштырылырга тиеш.</p> <p>Хайваннар дөньясы объектлары концентрацияләнү урыннарында һәм аларның миграция юлларында транспорт магистральләренә аеруча куркыныч участкалары махсус үтү жайланмалары белән киртәләнә.</p> <p>Транспорт дамбалары һәм жир өсте су агымнарын (сусаклагычларны, елгаларны һәм инешләргә) аркылы үтүче күпер күчешләре балыкларның һәм коры жирдә яшәүче хайваннарның ирекле миграциясен тәмин итүче махсус жайланмалар белән жиһазландырылырга тиеш..</p>	
<p>5. Торба үткәргечләргә эксплуатацияләү</p>	<p>Торба үткәргечләргә проектлау һәм төзү хайваннар дөньясы объектларын саклауны тәмин итүне исәпкә алып башкарылырга тиеш. Массакүләм миграция чорларында һәм үрчү һәм йон кою, балалар ашату, уылдык чөчү, симерү һәм балык маймычларының түбәнгә күчү урыннарында торба үткәргечләр төзү эшләрен хайваннар дөньясы объектларын һәм аларның яшәү тирәлеген саклау, тикшереп тору һәм жайга салу буенча Татарстан Республикасының махсус вәкаләтле дөүләт органнары чикләргә мөмкин.</p> <p>Торба үткәргечләр тирәнәйтелергә тиеш (жир астына билгеле бер тирәнлеккә салынган булырга). Торба үткәргечләргә хайваннарның яшәү тирәлегенәң жиңел зыян</p>	

	<p>күрергә мөмкин урыннарында (сазлыклы урыннар һәм башкалар) төзөгәндә, торбаларны жиргә батырырга мөмкин булмаган урында күченүче хайваннар өчен күчешләр төзүне күздә тотарга кирәк, торба үткәргечләрнең аерым участкаларын 3 метрдан да түбәнрәк булмаган биэлектр күтәрәп.</p> <p>Эре жир өсте суларын (сусаклагычлар, елгалар, күлләр һ. б.) кискән очракта, торба үткәргеч тирәнәйтелә һәм беркетелә. Торба үткәргеч белән өсләре кисешкәндә, елгалар һәм инешләр аша эстакада ясала. Уылдык чәчү һәм кышлау чокырлары кишәрлекләрендә сулыклар төбе буйлап торба үткәргечләрне салу тыела.</p> <p>Су объектын кисеп үткән урында, жир өсте хайваннары тушланган участката яисә аларның миграцияләү юлларында торба үткәргеч участогы авариясе булган очракта, торба үткәргеч һәлакәт нәтижәсендә зарарланган торба үткәргеч участогын сүндерүне тәэмин итә торган техник жайланмалар белән жиһазланьрга тиеш.</p> <p>Торба үткәргечләрне төзүне, реконструкцияләүне һәм ремонтлауны алып барганда, бер айдан артык вакытка күмелмәгән һәм киртәләнмәгән траншеяларны калдыру тыела.</p> <p>Торба үткәргечне төзү, реконструкцияләү яки ремонтлау тәмамлангач, жыелмаган конструкцияләр, жиһазлар, материаллар, ташландык сулар һәм житештерү һәм куллану калдыклары белән савытлар калдыру тыела.</p>	
<p>6. Элемент һәм электр тапшыру линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү</p>	<p>Элемент һәм электр тапшыруының яңа линияләрен проектлау һәм төзү аларны терәк конструкцияләренә беркетү участкаларында ток уздыручы чыбыклар белән орынган очракта, шулай ук очып узганда чыбыклар белән бәрелешкән очракта кошларның һәлак булу куркынычын булдырмау һәм кыскарту зарурлыгын исәпкә алып башкарылырга тиеш.</p> <p>Электр тапшыру линиясен төзөгәндә, терәк һәм изоляторлар кош-кортны махсус саклагыч жайланмалар, шул исәптән кошларга токлы үткәргечләргә кагылу мөмкин урыннарда оя коруга комачаулаучы жайланмалар белән жиһазланьрга тиеш.</p> <p>Изоляцияләнмәгән металл конструкцияләренә махсус кош-кортны саклаучы жайланмалар буларак куллану тыела.</p> <p>Электр тапшыру линияләре буйлап хайваннар дөньясы объектларын электр магнит кыры йогынтысыннан һәлак булуга комачаулаучы махсус санитар -саклау полосалары жиһазландырыла.</p> <p>Үткәргеч элемент һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләү электр магнит кырлары йогынтысының иң чик мөмкин булган дәрәжәләре нормативларын һәм хайваннар дөньясы объектларына электр тапшыру линиясенә башка зарарлы физик йогынтыларын арттыруны булдырмый торган режимда гамәлгә ашырылырга тиеш.</p> <p>Электр тапшыру линияләрендә трансформатор подстанцияләрен, аларның төеннәрен һәм эшләүче механизмнарын хайваннарның подстанция территориясенә һәм күрсәтелгән төеннәргә һәм механизмнарга үтеп керүен һәм аларның элөгүен булдырмый торган жайланмалары белән (коймалар, япмалар һ.б.) жиһазламыйча эксплуатацияләү тыела.</p> <p>Кошларның массакүләм миграциясе урыннарында аларның элемент линияләренә бәрелүдән үлүләрен булдырмас өчен элементнең кабельле һава системасын жир асты кабельле яки радиорелелегә алыштырырга тәкъдим ителә.</p>	

Проектлана торган юлның урыны проектлауның алдагы этапларында, РФ Хөкүмәтенен 1996 елның 13 августындагы 997 нчы номерлы «Житештерү процессларын башкарганда, шулай ук транспорт магистральләрен, торбаүткәргечләрне, элемтә һәм электр тапшыру линияләрен эксплуатацияләгәндә хайваннар дөнъясы объектларының үлемен булдырмау таләпләрен раслау турында» карары таләпләрен исәпкә алып төгәллек кертеләчәк.

2.11. Файдалы казылмаларны чыгару зонасы

Биектау муниципаль районының Алат авыл жирлеге территориясендә түбәндәге тау токымнары кисентеләре бүлеп бирелгән:

- «Биектау карьеридарәсе» ЖЧЖ файдалануына бирелгән «Алатка» жир асты байлыктары кишәрлеге ТР жир асты байлыктарынан файдалануга 2014 елның 05 сентябрендә ТАТ ВСК № 01375 Лицензия нигезендә 2063 елның 07 августына кадәр торфны геологик өйрәнү, разведкалау һәм чыгару максатлары өчен бирелгән;

- «Тулпар+» ЖЧЖ файдалануына ТР жир асты байлыктарынан 2016 елның 03 августындагы ТАТ ВСК № 01557 ТЭ Лицензия нигезендә 2029 елның 30 августына кадәр файдалануга бирелгән «Көнъяк-Казаклар» известь ятмасы.

2.11.1 таблица

«Тулпар+» ЖЧЖ файдалануына бирелгән тау токымнары кисентеләре цикләрендә өлешчә яисә тулысынча урнашкан жир кишәрлекләре

№	Кадастр номеры яки кишәрлек билгеләнеше	Мәйдан, кв.м	Жирләрнең категориясе	Аларны планлаштырып файдалануның максаты	Планлаштырылуы категория
1	16:16:200501:20 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	2902.37	Авыл хужалыгы билгеләнешенд әге жирләр	Карьер	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
2	16:16:200501:26 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	414.10	Авыл хужалыгы билгеләнешенд әге жирләр	Карьер	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
3	16:16:200501:110 (2) ЖК өлеше	21190.74	Авыл хужалыгы билгеләнешенд әге жирләр	Карьер	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона,

					куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
4	16:16:200501:111 (2) ЖК өлеше	409.47	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
5	16:16:200501:128 (1) ЖК өлеше	0.72	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
6	16:16:200501:133 ЖК өлеше	192690.89	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
7	16:16:200501:84 ЖК өлеше	2.25	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
8	16:16:200501:88 ЖК өлеше	1041.31	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
9	16:16:200501:89 ЖК өлеше	397.11	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
10	16:16:200501:91 ЖК өлеше	4630.98	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
11	16:16:200501:92 ЖК өлеше	13549.74	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
12	16:16:200501:93 ЖК өлеше	19660.36	Авыл хужалыгы билгелэнешенд эге жирлэр	Карьер	Сэнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне

					тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
--	--	--	--	--	---

- «Росгеолфонд» ФДБУнең рәсми порталы мәғлүматының электрон чыганагы мәғлүматлары буенча Ашыт таш (төзелеш) ятмасы;

- «Росгеолфонд» ФДБУнең рәсми порталы мәғлүматлары нигезендә известье мелиорантлар өчен карбонат токымнарының Кече Алат ятмасы,

2395-1 номерлы «Жир асты байлыктары турында» Россия Федерациясе Законының 7 статьясы нигезендә файдалы казылмалар чыгару, файдалы казылмалар чыгаруға бәйле булмаган жир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү, махсус сакланылучы геологик объектлар төзү өчен жир асты байлыктарынан файдалануға лицензия нигезендә, шулай ук разведкалаганда һәм минераль чимал чыгарганда продукцияне бүлү турындагы килешү нигезендә кулланучыга жир асты байлыктары кишәрлеге тау токымы кисентесе - жир асты байлыктарының геометрлаштырылган блогы рәвешендә бирелә.

Тау токымнары кисентесе чикләрен билгеләгәндә файдалы казылмалар ятмаларының пространство контурлары, жир асты корылмаларын төзү һәм эксплуатацияләү участогының торышы, тау һәм шартлату эшләрен имин алып бару чикләре, тау токымнарының зарарлы йогынтысынан саклау зоналары, тау токымнарының күчеш зоналары, табигать объектлары, биналар һәм корылмалары астында саклану тигезлекләре контурлары, карьер һәм кисемтәләр бортларының төрлелеге һәм жир асты байлыктарының, жир асты байлыктарын геологик өйрәнү һәм жир асты өслегенең торышына йогынты ясый торган башка факторлар исәпкә алына.

Жир асты байлыктарының аерым участкаларыннан файдалану милли куркынычсызлыкны һәм әйләнә-тирә мохитне саклауны тәэмин итү максатларында чикләнергә яисә тыелырга мөмкин. Торак пунктлар, шәһәр яны зоналары, сәнәгать, транспорт һәм элемент объектлары территорияләрендә жир асты байлыктарыннан файдалану, әгәр бу файдалану кешеләрнең гомеренә һәм сәламәтлегенә куркыныч тудырса һәм хужалык объектларына яисә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерергә мөмкин булган очрактарда өлешчә яисә тулысынча тыелырга мөмкин. Махсус сакланучы табигать территорияләрендә жир асты байлыктарыннан файдалану элге территорияләр статусы нигезендә («Жир асты байлыктары турында» Россия Федерациясе Законының 8 статьясы) башкарыла.

Күрсәтелгән законның 22 статьясы нигезендә жир асты байлыктарыннан файдаланучы үзенә бирелгән тау катламы чикләрендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзүне чикләргә хокуклы. Кулланучы жир асты

байлыктарыннан файдалануга бэйле эшлэрне имин алып бару өчен; жир асты байлыктарын, атмосфера һавасын, жирлэрне, урманнарны, су объектларын, жир асты байлыктарыннан файдалануга бэйле эшлэрнең зарарлы йогынтысыннан биналарны һәм корылмаларны саклау шартларын регламентлаучы билгеләнгән тәртиптә расланган стандартларны үтәү; шулай ук жир кишәрлекләрен һәм жир асты байлыктарыннан файдаланганда бозылган башка табигый объектларны алга таба куллану өчен яраклы хәлгә китерү өчен җавап бирә.

«Жир асты байлыктары турында» РФ Законының 25 статьясы нигезендә файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын төзү, шулай ук жир асты корылмалары урнашкан урыннарда жир асты байлыктарының дәүләт фонды яисә аның территорияль органнары һәм дәүләт тау күзәтчеләге органнары рәхсәте белән бары тик файдалы казылмалар алу мөмкинлеген тәмин итү яисә төзелешнең икътисадый максатка ярашлы булуын дәлилләү шарты белән генә рәхсәт ителә.

Файдалы казылмалар ятмалары мәйданнарын үз белдеге белән төзү житештерелгән чыгымнарны һәм территорияне рекультивацияләү һәм торгызылган объектларны демонтажлау чыгымнарын каплаусыз туктатыла.

2.12. Махсус сакланучы табигать территорияләре

Алат авыл жирлегә территориясендә махсус сакланучы табигать территорияләре юк.

2.13. Аэродром яны территорияләре

Биектау муниципаль районының Алат авыл жирлегә территориясә «Коркачык» аэродромының аэродром яны территориясендә урнашкан. Эмма аэродром яны территориясә РФ Хөкүмәтенең «Аэродром яны территориясен билгеләү кагыйдәләрен, Аэродром яны территорияләрендә подзоналар бүлеп бирү кагыйдәләрен һәм Россия Федерациясә субъектлары дәүләт хакимиятенең югары башкарма органнары һәм Россия Федерациясә Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органнары арасында барлыкка килгән каршылыкларны чишү кагыйдәләрен раслау турында» 2017 елның 02 декабрдәге 1460 номерлы Карары белән яраштырып бидгеләнмәгән.

2.14. Мәдәни мирас объектларының сак зоналары

Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектларына (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләренә) күчемсез мөлкәт объектлары (археологик мирас объектларын да кертеп) тарих, археология, архитектура, шәһәр төзелеше, сәнгать, фән һәм техника, эстетика, этнология яки антропология, социаль мәдәният күзлегеннән кыйммәткә ия булган һәм алар мәдәниятнең тууы һәм үсеше турында мәгълүматның чын чыганаклары, эпохалар һәм цивилизацияләрнең шаһитләре булган, тарихи вакыйгалар нәтижәсендә барлыкка килгән һәм алар белән тарихи бәйле территорияләр, рәсем сәнгате, скульптура, декоратив-гамәли сәнгать эсәрләре, фән һәм техника объектлары һәм матди культураның башка предметлары керә (2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләре) турында» РФ Законының 34.1. ст.).

Мәдәни мирас объектларының сак зоналары мәдәни мирас объектынның аның тарихи мохитендә сакланышын тәэмин итү өчен булдырылган. Аларның территорияләрендә Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән саклау режимнарын үтәргә кирәк.

Татарстан Республикасы Мәдәни мирас объектларын саклау комитетының 2020 елның 24 гыйнварындагы 01-02/316 номерлы «Проектлау территориясендә чикләүләр барлыгы турында бәяләмә» мәгълүматлары нигезендә Алат авыл жирлеге территориясендә түбәндәге ачыкланган мәдәни мирас объектлары урнашкан:

- Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеге, Алат ав. адресы буенча урнашкан «Успенский чиркәве, 1712 ел, 1897 - 1898 еллар»;
- Биектау муниципаль районы, Алат авыл жирлеге, Потаниха ав. адресы буенча урнашкан «Иоанн Предтеча Башы киселү хөрмәтенә чиркәү, 1738 ел, 1766 ел».

Таблица 2.14.1

Мәдәни мирас объектларының сак зоналарыннан файдалану регламентлары

№ т/б	Зонаның исеме	Күрсәтелгән зонаның файдалану режимы	Рөхсәт ителгән файдалануны көйләүче норматив документлар
1	Мәдәни мирас объектынның сак зонасы	Реестрга кертелгән һәйкәлләр һәм ансамбльләр янындагы мәдәни мирас объектларының саклау зоналары булып тора һәм аларның чикләрендә мәдәни мирас объектларының һәм композиция-төр элементләренә (панорамалар) сакланышын тәэмин итү максатларында капитал төзелеш объектларын төзү һәм аларның параметрларын (биеклекләр, катларын, майданнарын) үзгәртү белән бәйле реконструкцияләү тыела. мәдәни мирас объектын саклау зонасы чикләре билгеләнә: 1) торақ пункт чикләрендә урнашкан һәйкәл өчен һәйкәл территориясенә тышкы чикләреннән 100 метр ераклыкта,)	2002 елның 25 июнендәге 73-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләре) турында» РФ Законының 34.1. ст.

		<p>торақ пункттан читтә урнашкан һәйкәл өчен һәйкәлнең тышкы чикләреннән 200 метр ераклыкта;</p> <p>2) торақ пункт чикләрендә урнашкан ансамбль өчен ансамбль территориясенә тышкы чикләреннән 150 метр ераклыкта, торақ пункт чикләреннән тыш урнашкан ансамбль өчен ансамбль территориясенә тышкы чикләреннән 250 метр ераклыкта.</p>	<p>РТ 2005 елның 1 апрелендәге 60-ТРЗ «Татарстан Республикасында мәдәни мирас объектлары турында» Законы</p> <p>Министрлар Кабинетының 2014 ел. 29.10.№802 «Татарстан Республикасы Саба муниципаль районында урнашкан региональ (республика) әһәмияттәге мәдәни мирас объектлары территорияләре чикләрен һәм алардан файдалану режимын билгеләү турында» карары</p>
--	--	---	---

Мәдәни мирас объектларын яклау чаралары.

Мәдәни мирас объектларын саклау һәм аларның тарихи мохитендә сакланышын тәмин итү максатларында зарур:

- мәдәни мирас объекты сак зонасы чикләрен һәм режимын үтәү;
- мәдәни мирас объекты сак зонасы проектын эшләү һәм раслау.

2.15. Аеруча кыйммәтле продуктив жирләр

Алат авыл жирлегә территориясендә сугарулы, ягъни мелиорацияләнгән кадастр исәбенә куелган авыл хужалыгы жирләре бар: 16:16:200502:32, 16:16:200502:10 (16:16:000000:278), 16:16:200503:5 (16:16:000000:277), 16:16:200502:18 (16:16:000000:280). «Жирләрне мелиорацияләү турында» Федераль законның 30 статьясы нигезендә сугарулы жирләрдә объектлар төзү һәм жирләрне мелиорацияләү өчен билгеләнмәгән башка эшләр башкару мелиорацияләнгән торган жирләрдә су, һава һәм туклыклы туфрақ режимнарын начарайтырга, шулай ук гидротехник корымалар һәм саклау урман утыртмаларын аерым урнашкан мелиорация системаларын эксплуатацияләүгә комачауларга тиеш түгел.

Мелиорацияләнгән торган жирләрдә теләсә нинди эшчәнлек, мелиорацияне дә кертәп, агросәнәгать комплексы өлкәсендә дөүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукый жайга салу функцияләрен башкаручы федераль

башкарма хакимият органы билгелэгән таләпләр нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Мелиорацияләнә торган жирләрдә элемтә, электр тапшыру, торбаүткәргеч, юллар һәм башка объектлар линияләрен төзү һәм эксплуатацияләү дәүләт хезмәтләрен күрсәтү, агросәнәгать комплексы өлкәсендә дәүләт мөлкәте белән идарә итү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы, мелиорацияне дә кертеп, шулай ук Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенең тиешле органнары белән килештереп гамәлгә ашырылырга тиеш.

«Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» Федераль законның 7 статьясы нигезендә авыл хужалыгы жирләрен яисә мондый жирләр составындагы жир кишәрлекләрен авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән башка категориягә күчерү түбәндәге очракларда рөхсәт ителә:

- жирләрне консервацияләү;
- махсус сакланучы табигать территорияләре төзеп яисә жирләрне табигатьне саклау, тарихи-мәдәни, рекреацион һәм башка аеруча кыйммәтле билгеләнештәге жирләргә кертеп;
- жирлекләр чикләрен билгеләү яисә үзгәртү;
- кадастр бәясенә муниципаль район буенча кадастр бәясенә уртача дәрәжәсеннән артмаган жирләрдә сәнәгать объектларын урнаштырып, шулай ук башка жирләрдә һәм башка авыл хужалыгыныкы булмаган ихтыяж буенча башка вариантлары булмаганда, әлеге объектларны урнаштыруның «Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» Федераль законның 7 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән жирләрдә урнашудан тыш;
- авыл хужалыгы житештерүен гамәлгә ашыру өчен яраклы булмаган жирләрне урман фонды жирләре, су фонды жирләре яисә запас жирләр жирләре составына кертү;
- юллар, электр тапшыру линияләре, элемтә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), нефть үткәргечләр, газүткәргечләр һәм башка торбаүткәргечләр, тимер юллар линияләре һәм башка шундый корылмалар төзү белән билгеләнгән тәртиптә расланган авыл хужалыгы жирләренең линия объектларын төзү чорына бирелә торган өлешен рекультивацияләү проекты булганда;
- тиешле объектларны урнаштыруның башка вариантлары булмаганда, Россия Федерациясенә халыкара йөкләмәләрен үтәп, ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәмин итеп;

– жирләрне рекультивацияләүнең расланган проекты булганда, файдалы казылмалар табу;

– социаль, коммуналь-көнкүреш билгеләнешендәге объектлар, сәламәтлек саклау, мәгариф объектларын элеге объектларны урнаштыруның башка вариантлары булмаганда урнаштыру.

Авыл хужалыгы жирләрен яисә мондый жирләр составындагы жир кишәрлекләрен авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдән күчерү, аларның кадастр бәясе муниципаль район буенча кадастр бәясенә уртача дәрәжәсеннән илле процентка һәм аннан да артыграк булган жирләрдән һәм аеруча кыйммәтле продуктив авыл хужалыгы жирләреннән тапшыру рөхсәт ителә:

– жирлекләр чикләрен билгеләү яисә үзгәртү белән;

– юллар, электр линияләре, элементә линияләре (шул исәптән линия-кабель корылмалары), нефть үткәргечләр, газүткәргечләр һәм башка торба үткәргечләр, тимер юл линияләре һәм башка шундый корылмалар төзү белән, билгеләнгән тәртиптә расланган авыл хужалыгы жирләренә линия объектларын төзү чорына бирелә торган өлешен рекультивацияләү проекты булганда;

– тиешле объектларны урнаштыруның башка вариантлары булмаганда, Россия Федерациясенә халыкара йөкләмәләрен үтәп, ил оборонасын һәм дәүләт иминлеген тәмин итеп;

– жирләрне рекультивацияләүнең расланган проекты булганда, файдалы казылмалар табу.

2.16. Табигать-экология каркасы системасы

Авыл жирлеген яшелләндерү системасының төп структур элементлары әйләнә-тирә мохит торышына шактый күп планлы йогынты ясый. Алар табигый биосфера процессларының барышына ярдәм итәләр, климатны жайга сала, хужалык эшчәнлегә, халыкның яшәү һәм ял итү шартларын яхшыртып, әйләнә-тирә мохиткә антропоген йогынтыны киметәләр.

Хәзерге вакытта жирлекне яшелләндерү системасы саклагыч урманнар, болыннар, саклагыч урман полосалары, куаклыклар һ.б. белән тәкъдим ителгән. Алат авыл жирлегенә торак пунктларында урнашкан яшел утыртмалар (куаклыклар, посадкалар - 9,10 га) майданнары кеше санына житәрлек: бер кешегә 12 кв.м исәбеннән чыгып, 623 кешегә 0,75 га кирәк (СП 42.1330.2016). Ләкин яшел утыртмалар системасын оештырырга кирәк.

Елның жылы вақытында елгалар һәм буалар ярлары буйлап яшеллэндерелгән территорияләр зур рекреацион йөкләнеш кичерә, бу яшеллэндерелгән территорияләр торышына тискәре йогынты ясый.

Моннан тыш, тирәлекнең пычрануы (бигрәк тә автотранспорт белән) үсемлекләрдә специфик булмаган метаболизм процесслары бозылуда, пигментлар бозылуда һәм тукумаларның үлемендә чагыла торган жавап реакцияләрен китереп чыгара. Иң киң таралган физиогномик индикатор билгеләре булып биогеохимик эндемияләр - хлороз һәм төрле формадагы һәм интенсивлыктагы некроз хезмәт итә.

Шулай итеп, хәзерге вақытта Алат авыл жириләгенә яшел утыртмалар системасы 1113,66 га майданны били һәм алга таба үсүне таләп итә.

Табигать-экология каркасы системасын булдыру чаралары. Алат авыл жириләге территориясендә табигый-экологик каркас системасын булдыру, аны тәшкит итүчеләрнең өзлексез булуын тәмин итү, яшеллэндерү объектларын территориаль һәм сыйфатлы үстерү тәкъдим ителә.

Үсемлекләр дөнәсын һәм генераль планның жир ресурсларын саклау чаралары белән махсус билгеләнештәге яшеллэндерүнең урманболын поясларын оештыру тәкъдим ителә. Әлеге чаралар киңәш характерында. Моңа бәйле рәвештә генераль план проекты белән урманболын поясларын һәм торак пунктларына һәм региональ әһәмияттәге IV категорияле Каменка-Дөббяз-Олы Этнә, Алат-Казаклар һәм Дөббяз-Алан-Бәксәр - Олы Битаман - Бикнарат, Алан-Бәксәр-Ислейтар урман хужалыгы, V категорияле «Алат-Казаклар»-Потаниха автомобиль юлларына һәм проектлана торган автомобиль юлларына махсус билгеләнештәге яшеллэндерүне оештыруны исәпкә алу тәкъдим ителә, алар буйлап кар, газ һәм тузаннан саклану максатларында яшел утыртмаларның тавыш-саклау полосалары булдырылмаган (2.16.1 таблица), шулай ук территорияләргә проектлауның алдагы стадияләрендә проект зоналарының төп характеристикаларын ачыкларга кирәк.

2.16.1 таблица

ЖК категориясен (автомобиль юллары буйлап саклау урман полосалары) алыштыруга тәкъдим ителә торган махсус билгеләнештәге яшеллэндерүгә жир кишәрлекләре исемлеге

Жир кишәрлегенә кадастр номеры	Жирләрнең категориясе	Документ буенча рөхсәт ителгән файдалану	Ориентировка буенча майданы, кв. м	Планлаштырыл учы категория
Региональ әһәмияттәге автомобиль юллары буйлап саклау полосалары утырту				
16:16:200501:21 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	21693,20	Сәнәгать, энергетика, транспорт,

16:16:200501:21 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	180,22	элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
16:16:200501:38 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200501:38 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3167,86	
16:16:200501:29 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3775,76	
16:16:200501:28 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1427,75	
16:16:200501:69 (16:09:000000:375) ЖК өлеше	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Юллар урнаштыру өчен	1440,44	-
16:16:200501:39 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	498,32	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
16:16:200501:9 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	209,86	
16:16:200501:9 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	980,72	
16:16:200501:21 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200501:21 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	86,71	
16:16:200501:42 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		

16:16:200501:27 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	6839,30	билгелэнештәг е жирләр
16:16:111003:4 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	0,68	
16:16:200501:90 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	212,13	
Часть 3У 16:16:200501:20 (16:16:000000:277)	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	13139,16	
16:16:200503:127 (16:09:000000:529) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1182,58	
16:16:200503:50 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	410,92	
16:16:200503:5 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	6198,19	
16:16:200503:51 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1434,10	
16:16:200503:49 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1704,72	
16:16:200503:47 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	457,23	
16:16:200504:1 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1822,17	
16:16:200504:1 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	2501,78	
16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	14640,20	
16:16:200504:14 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	30,72	
16:16:200504:15 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	527,90	

16:16:200504:15 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	483,20	
16:16:200504:41 (4) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200504:5 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	956,57	
16:16:200503:114 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1169,77	
16:16:200503:117 (1) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	74,73	
16:16:200503:72 (16:16:000000:140) ЖК өлеше	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Юллар урнаштыру өчен	17397,12	-
16:16:000000:2116 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	68,84	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр
16:16:200503:22 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	6,91	
16:16:200503:22 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	4,54	
16:16:000000:2116 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200503:21 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	1369,87	
16:16:200503:126 (1) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	357,94	
16:16:200503:124 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	258,22	

16:16:200503:108 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	342,31	
16:16:200505:33 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	2991,95	
16:16:200505:41 (16:16:000000:140) ЖК өлеше	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Юллар урнаштыру өчен	3638,97	-
16:16:200505:40 (16:16:000000:140) ЖК өлеше	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Юллар урнаштыру өчен	10936,82	-
16:16:200505:39 (16:16:000000:140) ЖК өлеше	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Юллар урнаштыру өчен	6175,30	-
16:16:200505:30 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	67,49	Сәнэгать, энергетика, транспорт,

16:16:200505:29 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	85,70	элементә, радиотапшыру лар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызл ык жирләре, башка махсус билгеләнештәг е жирләр
16:16:200505:59 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	2,14	
16:16:200505:3 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	6002,90	
16:16:200505:8 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	5671,92	
16:16:200505:17 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	4098,34	
16:16:200505:2 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	61,75	
16:16:200505:62 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3335,01	
16:16:200505:11 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	2592,24	
16:16:200502:10 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	3967,58	
16:16:200502:6 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	28,13	
16:16:200502:41 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	449,69	
16:16:000000:3645 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен		
16:16:200503:58 (16:16:000000:280) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	10140,97	
16:16:200503:125 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	44,46	
16:16:200503:116 (2) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы житештерүе өчен	467,01	
16:16:200501 кад.кварталы өлеше	-	-	350,75	Сәнәгать, энергетика, транспорт,

16:16:200503 кад.кварталы өлеше	-	-	8414,92	элемент, радиотапшыру лар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркынычсызл ык жирлэре, башка махсус билгелэнештэг е жирлэр
16:16:200505 кад.кварталы өлеше	-	-	56,26	
БАРЛЫГЫ:	-	-	176632,94	-

ОДМ 218.011-98 һәм СП 42.1330.2016 таләпләре буенча юл буендагы яшел утыртмаларның киңлегә 10 метрдан да ким булмаска тиеш.

Саклау функцияләрен үтәү өчен куе ботаклы һәм ябалдашлы, кар басудан сынуга бирешми торган, яшь ботаклар белән яхшы яңаручан, тиз үсчән, газга каршы торучан яшел утыртмалар полосасын утыртырга кирәк. Бу максатлар өчен иң кулай төрләр булып торалар:

- ылыслы токымнар: себер карагае;
- киң яфраклы токымнар: имән, корычагач, юкә, тополь, граб, шелковица, гледичия;
- куаклыклар: бирючина, гордовина, сары акация, спирея, жимолость, гөлжимеш.

СП 42.1330.2016 «СНиП 2.07.01-89* «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» нигезендә авыл жирлегенң барлык торак пунктлары эчендә бер кешегә 12 кв.м исәбеннән гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр каралырга тиеш. Әлеге чаралар экологик иминлеккә ирешүгә һәм жирлекнең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга ярдәм итәчәк.

Яшелләндерү эшләрен башкарганда, туфрак-климат шартларына ныграк жайлашкан утыртмаларның жирле токымнарын кулланырга тәкъдим ителә. Ылыслы һәм яфраклы токымнардан катнаш үсентеләр булдыру тәкъдим ителә, алар киң һәм төрле декоратив мөмкинлекләргә ия һәм шул ук вакытта әйләнә-тирә мохит пычрануга чыдамлырак.

Хисап срокларына фаразлар буенча авыл жирлегендә кеше саны 690 тәшкил итәчәк. Яшел утыртмаларның тиешле мәйданы 0,83 га тәшкил итәчәк.

Торак пунктларда булган яшеллэндерү майданын яхшыртырга һәм формалашкан яшел утыртмалар системасын булдырырга кирәк.

2.17. Зиратлар

Алат авыл жирлегә территориясендә гамәлдәгә 3 зират урнашкан (2.17.1 табл.):

- Потаниха ав. 1,13 км көньяк-көнбатышта гомуми майданы 1,38 га зират, тулылануы - 50%. Зиратның буш территорияләре 0,69 га тәшкил итә;

- Потаниха ав. көньяк-көнчыгышка 0,7 км гомуми майданы 1,53 га зират, тулылануы - 50%. Зиратның буш территорияләре 0,77 га тәшкил итә;

- Урта Алат ав. янында гомуми майданы 5,20 га булган зират, тулылануы - 50%. Зиратның буш территорияләре 2,60 га тәшкил итә.

2.17.1 таблица

Зиратлар турында белешмәләр

Объектның исеме	Кадастр номеры	ЕГРН белешмәләре буенча жирләрнен категориясе
Зират (Потаниха ав. 1,13 км көньяк-көнбатышка)	16:16:200501:7 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр
	16:16:200501:69 ЖК өлеше	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәгә жирләр
	16:16:200501 кадастр кварталы өлеше	-
Зират (Потаниха ав. 0,7 км көньяк-көнчыгышка)	16:16:200503:151	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемент, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләре, космик эшчәнлекне тәэмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре, башка махсус билгеләнештәгә жирләр
	16:16:200503:49 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр
	Часть ЗУ 16:16:200503:5 (16:16:000000:277)	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр
Зират (Урта Алат ав. янында)	16:16:200301:52	Торак пунктлар жирләре
	16:16:200504:4 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәгә жирләр

16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
16:16:200504:3 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
16:16:200504:13 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр

СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 буенча авыл санитар-саклау зонасы 50 м тәшкил итә. Урта Алат ав. янындагы зиратның санитар-саклау зонасында торак пунктларның торак төзелеше территорияләре урнашкан, бу СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 таләпләрен боза.

Шулай ук Урта Алат ав. янындагы зират территориясе өлешчә су саклау зонасында һәм РФ Су кодексының 65 статьясы таләпләрен бозып елганың яр буге саклау полосасында урнашкан.

2.17.2 таблица

Алат авыл жирлегендә зиратларның санитар-сак зоналарының күләме турындагы белешмәләр (гамәлдәге торыш)

Объект	Территориядән файдалануның махсус шартлары булган зона	Норматив документ	ССЗ торак төзелеше майданы, га	ССЗ торак төзелеше өлеше, %
Зират (Потаниха ав.1,13 км көньяк-көнбатышка)	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1.12ө.	-	-
Зират (Потаниха ав. 0,7 км көньяк-көнчыгышка)	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1.12ө.	-	-
Зират (Урта Алат ав. янында)	50	СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1.12ө.	1,41	3,05

Зиратлар урнаштыруны оптимальләштерү һәм аларның санитар-сак зоналарын оптимальләштерү чаралары (проект тәкъдиме).

Алат авыл жирлегенең генераль планы белән зиратлар территориясендә экологик чикләүләр гамәлдә булган зоналарда конфликтларны хәл итүгә юнәлтелгән чаралар эшләнә (2.17.3 нче таблица).

Зиратларның санитар-саклау зоналары территориясендә махсус әһәмияттәге яшелләндерү системасын оештырырга кирәк.

2.17.3 таблица

Зиратлар урнаштыруны оптимальләштерү һәм территориядән файдалануның махсус шартлары булган зоналар оештыру чаралары исемлегенә

	Тәкъдим ителгән чара	Норматив документ	Тормышка ашыру сроклары
--	----------------------	-------------------	-------------------------

Объектның исеме	ССЗ күләме			Беренче чират (2029 ел)	хисап срогы (2039 ел)
Зират (Урта Алат ав. янында)	50	1. Елганың су саклау зонасында урнашкан зиратның бер өлешен ябу 2. Проблеманы хэл итү вариантлары: - санитар-саклау зонасы күләмнәрен кыскартуны нигезләү проектын эшләү; - тузган сасен зиратларның санитар-сак зоналарында урнашкан объектларны яңадан эшләтү	РФ Су кодексының ст.65 СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 7.1.12 өл.	+	-

Авыл жирлегендә зиратлар территориясенең факттагы чикләре кадастр исәбенә куелган жир кишәрлекләре чикләре белән туры килми. Шуңа бәйле рәвештә зиратлар территориясе чикләрен төгәлләштерү өчен кадастр эшләрен башкару зарур. 2.17.4 нче таблицада зират территорияләре, аларның категорияләре, хокук төре, милек рәвеше, категорияләрен үзгәртү буенча чаралар урнашкан жир участокларының кадастр номерлары күрсәтелгән.

2.17.4 таблица

Зиратларның жир кишәрлекләре категориясен үзгәртү чаралары

Объектның исеме	Кадастр номеры	ЕГРН белешмәләре буенча жирләрнең категориясе	Жирләрнең билгеләнә торган категориясе
Зират (Потаниха ав.1,13 км көньяк-көнбатышка)	16:16:200501:7 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләр, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләр, башка махсус билгеләнештәге жирләр
	16:16:200501:69 ЖК өлеше	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләр, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләр, башка махсус билгеләнештәге жирләр	
	16:16:200501 кадастр кварталы өлеше	-	
Зират (Потаниха ав. 0,7 км көньяк-көнчыгышка)	16:16:200503:151	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләр, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләр, башка махсус билгеләнештәге жирләр	Сәнәгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирләр, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләр, башка махсус билгеләнештәге жирләр
	16:16:200503:49 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	
	16:16:200503:5 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	

Зират (Урта Алат ав. янында)	16:16:200301:52	Торак пунктлар жирлэре	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтэ, радиотапшырулар, телевидение, информатика жирлэре, космик эшчэнлекне тээмин итү өчен жирлэр, оборона, куркыныгсызлык жирлэре, башка махсус билгелэнештэге жирлэр
	16:16:200504:4 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендэге жирлэр	
	16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендэге жирлэр	
	16:16:200504:3 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендэге жирлэр	
	16:16:200504:13 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендэге жирлэр	
	16:09:180701:13 ЖК өлеше	Авыл хужалыгы билгелэнешендэге жирлэр	

3. Инженерлык-техник инфраструктура

3.1. Су белән тээмин итү

Алат авыл жирлегенең хужалык-эчэргэ яраклы су белән тээмин итүнең төп чыганагы - жир асты сулары. Халык артезиан һәм шәхси скважиналардан су куллана.

Торак пунктны су белән тээмин итү системасы корылмаларына су жыю скважиналарын, су кудыру башняларын, су үткәргеч челтәрләре керә. Алат АЖ су белән тээмин итү системасында хужалык-эчә торган суны эзерләү һәм чистарту корылмалары юк.

Алат авыл жирлеге администрациясе тарафыннан су белән тээмин итү системасы корылмалары турында гомуми мәгълүмат 3.1.1 таблицада бирелде

3.1.1 таблица

Торак пункт исеме	Су белән тээмин итү чыганагы, шт.	Скважина ларның житештерү чәнлеге м ³ /тәү.	СБ/савы т саны, шт.	Суүткәргечнен озынлыгы, км/материал һәм торба диаметры, мм
Алат авыл жирлеге				
Алат ав.	-	-	-	-
Кече Алат ав.	скважина - 1	-	1/25	-
Потаниха ав.	скважина - 1	-	-	-
Урта Алат ав.	скважина - 1	-	1/25	-

2016-2030 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Алат авыл жирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын үстерүнең комплекслы программасы мәгълүматлары буенча, гамәлдәге суүткәргеч челтәрләрнең тузуы 3,2 км тәшкит итә, 50% тәшкит итә. Су белән тәмин итү системаларында су югалту һәм исәпкә алынмаган чыгымнар якынча 20%ка житә.

СанПиН 2.1.4.1074-01 «Эчә торган су. Эчә торган су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының сыйфатына карата гигиена таләпләре. Сыйфат контроле. Кайнар су белән тәмин итү системаларының куркынычсызлыгын тәмин итүгә карата гигиена таләпләре» таләпләренә туры килүе турында мәгълүмат тәкъдим ителми.

Авыл жирлеге хакимияте мәгълүматлары буенча суүткәргеч челтәрнең проблемалы характеристикалары түбәндәгеләр:

- гамәлдәге суүткәргеч челтәрләрнең тузуы;
- Алат ав. үзәкләштерелгән су белән тәмин итү челтәрләре булмау;
- суүткәргечләрнең тузуы аркасында суның икенче мәртәбә пычрануы;
- су чыгымнарын исәпләү приборлары белән торак төзелешенең житәрлек дәрәжәдә тәмин ителмәве.

Исәп-хисап чыгымнары

Гомуми су куллану торак һәм жәмәгать биналарында хужалык-эчә торган ихтыяжларга, тышкы янгынны сүндерүгә, урамнар һәм яшел үсентеләргә су сибүне үз эченә ала.

Халыкның хужалык-эчә торган ихтыяжлары өчен исәп-хисап чыгымнары биналарның төзеклеге дәрәжәсенә (санитар-техник жиһазлар) бәйле СП 31.13330.2012, 5.2 п. буенча кабул ителгән бер кешегә су куллану нормасыннан һәм су куллануның тәүлеклек һәм сәгатьлек тигезсезлеге коэффициентларыннан чыгып исәпләнгән. Чагыштырма су куллану жәмәгать биналарында хужалык-эчә торган һәм көнкүреш ихтыяжлары өчен су чыгымнарын үз эченә ала.

Су куллануның чагыштырма нормалары

3.1.2 таблица

№ т/б	Торак йортларның төзекләндерү дәрәжәсе	Чж, л/тәү
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәмин итү белән жиһазландырылган биналар	250
2	Шулар ук жирле су жылыткычлар белән	190
3	Шулар ук ванналарсыз	140
4	Су колонкаларыннан су кулланулы йортлар	40

Тышкы янғын сүндерүгә су чыгымы нормасы һәм торак пунктта бер үк вакытта янғыннар саны СП 8.130.2009, СНиП 2.04.02-84 нигезендә төзелешнең халкы саны һәм катлылығына бәйле кабул ителгән. Бер үк вакытта янғыннарның исәп-хисап саны 1 шт, бер тышкы янғынны сүндерү өчен суның исәп-хисап чыгымнары - 5 л/с (халыкның санына карап) тигез итеп гамәлдәге торышка һәм генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына кабул ителә. Янғынны сүндерү давамлылығы 3 сәг. кабул ителә. СП 8.13130.2009 буенча халык саны 50 кешегә кадәр булган торак пунктларны янғынга каршы су белән тәмин итүне күздә тотмау рөхсәт ителә.

Урамнар һәм яшел утыртмаларга су сибүгә су тоту нормасы СП 31.13330.2012 3 нче таблица 5.3 п. 1 нче искәрмә нигезендә кабул ителгән һәм 1 кешегә 60 л/тәүлек тәшкил итәчәк.

Гамәлдәге торышка исәп-хисап нәтижәләре, генераль планны гамәлгә ашыруның барлык срокларына 3.1.3 таблицада бирелгән.

Халык тарафыннан хисаплы су куллану

3.1.3 таблица

№ т/б	Авыл жирлеклэре һәм торак пунктлар исемнэре	Коммуналь сектор <u>Халык саны</u> Тәүлеккә уртача чыгым, м ³ /тәүлек					Q _{мах} , м ³ /сут	Исәпләнмә гән чыгымнар, м ³ /тәүл.	Су сибү, м ³ /тәүл.	Янғын сүндер., м ³ /тәүл.	Барлығы, м ³ /тәүл.
		(1)	(2)	(3)	(4)	Qур., м ³ /тәүл.					
<u>Гамәлдәге торыш</u>											
1	Алат ав.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Кече Алат ав.	-	-	$\frac{66}{9,2}$	-	$\frac{66}{9,2}$	11,1	2,2	4,0	54,0	71,3
3	Потаниха ав.	-	-	$\frac{12}{1,7}$	-	$\frac{12}{1,7}$	2,0	0,4	0,7	-	3,1
4	Урта Алат ав.	-	-	$\frac{326}{45,6}$	-	$\frac{326}{45,6}$	54,8	11,0	19,6	54,0	139,4
<u>Генераль планы гамәлгә ашыруның 1 чираты (2029 ел)</u>											
1	Алат ав.	-	-	$\frac{214}{30,0}$	-	$\frac{214}{30,0}$	36,0	1,8	12,8	54,0	104,6
2	Кече Алат ав.	-	-	$\frac{85}{11,9}$	-	$\frac{85}{11,9}$	14,3	0,7	5,1	54,0	74,1
3	Потаниха ав.	-	-	$\frac{12}{1,7}$	-	$\frac{12}{1,7}$	2,0	0,4	0,7	-	3,1
4	Урта Алат ав.	-	-	$\frac{350}{49,0}$	-	$\frac{350}{49,0}$	58,8	2,9	21,0	54,0	136,7
<u>Генераль планы гамәлгә ашыруның хисап срогы (2039 ел)</u>											
1	Алат ав.	-	-	$\frac{208}{29,1}$	-	$\frac{208}{29,1}$	34,9	1,7	12,5	54,0	103,1
2	Кече Алат ав.	-	-	$\frac{105}{14,7}$	-	$\frac{105}{14,7}$	17,6	0,9	6,3	54,0	78,8
3	Потаниха ав.	-	-	$\frac{12}{1,7}$	-	$\frac{12}{1,7}$	2,0	0,4	0,7	-	3,1

№ т/б	Авыл жирлекләре һәм торак пунктлар исемнәре	Коммуналь сектор Халык саны Тәүлеккә уртача чыгым, м ³ /тәүлек					Q _{мах} , м ³ /сут	Исәпләнмә гән чыгымнар, м ³ /тәүл.	Су сибү, м ³ /тәүл.	Янғын сүндер., м ³ /тәүл.	Барлыгы, м ³ /тәүл.
		(1)	(2)	(3)	(4)	Q _{ур.} , м ³ /тәүл.					
4	Урта Алат ав.	-	-	$\frac{365}{51,1}$	-	$\frac{365}{51,1}$	61,3	3,1	21,9	54,0	140,3

Искәрмә: (1), (2), (3), (4) баганалары исеме буенча 1 кешегә су куллану нормалары буенча 3.1.2 нче таблицкага туры килә.

Проект тәкъдиме

Су белән тәмин итүнең төп юнәлешләре - район халкын эчәргә яраклы су белән өзлексез тәмин итү, системаларның ышанычлылыгын арттыру, су югалтуны киметү.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында су белән тәмин итү системасын үстерү чаралары каралган (3.1.4 таблица)

3.1.4 таблица

Алат АЖ									
№ т/б	Урнашкан урыны	Объектның исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021-	
298	Алат ав.	Су белән тәмин итү		реконструкция	км.	1,00	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
299	Алат ав.	Скважина		төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
300	Алат ав.	Су кудыру башнясы		төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
301	Алат ав.	Су белән тәмин		төзү	км.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
302	Алат ав.	Су йомшарту станциясе		төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү

303	Алат ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
304	Кече Алат ав.	Скважина		төзү	шт.	2	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
305	Кече Алат ав.	Су кудыру башнясы		төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
306	Кече Алат ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	2,65	+		ТР МК 30.04. 2014 ел № 289 Карары
307	Кече Алат ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
308	Потаниха ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	1,00	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
309	Потаниха ав.	Су кудыру башнясы		төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
310	Потаниха ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
311	Потаниха ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
312	Урта Алат ав.	Скважина		төзү	шт.	2	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
313	Урта Алат ав.	Су кудыру башнясы		төзү	шт.	2	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
314	Урта Алат ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
315	Урта Алат ав.	Су белән тээмин итү		оештыру		ПИР		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
316	Урта Алат ав.	Су белән тээмин итү		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү

2016-2030 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл жирлегенә коммуналь инфраструктура системаларын үстерү комплекслы программасы нигезендә, булган кулланучыларны исәпкә алып һәм

торак төзелешен алга таба үстерүне исәпкә алып, Алат авылында 1,2 км озынлыкта, Потаниха авылында якынча озынлыгы - 1,0 км булган торбаларның характеристикаларын үзгәртү белән гамәлдәге челтәрләрне реконструкцияләү зарурлыгы бар; булган кулланучыларны исәпкә алып, Алат авылында Крайняя, Луговая, Первомайская, Ахманов урамнарында су башнясы белән, якынча 1,7 км озынлыктагы яңа суүткәргеч төзү; Потаниха авылында - якынча 1,5 км озынлыктагы су башнясы белән яңа суүткәргеч төзү; Урта Алат авылында - 4,1 км озынлыктагы су башнясы белән яңа суүткәргеч төзү.

Территорияне үстерү концепциясен гамәлгә ашыру кысаларында генераль план проекты тарафыннан түбәндәге чаралар каралган:

Беренче чиратка (2029 елга кадәр) һәм хисап срогына (2039 елга кадәр):

- су белән тәмин итүнең искергән челтәрләрен алмаштыру;
- коймалар, су жыю төеннәрен исәпкә алу жайланмалары, су белән тәмин итү чыганагының санитар сак зоналарын урнаштыру;
- перспективалы торак төзелешенә жир кишәрлекләренә кадәр заманча материаллардан су белән тәмин итү челтәрләрен төзү;
- торак төзелеше объектларында су чыгымнарын исәпләү приборларын урнаштыру;
- суүткәргеч челтәрләрендә аварияләр һәм тишекләр барлыкка килүне профилактикалау;
- су белән тәмин итү системасында суның рациональ тотылуын һәм суның сыйфатына мониторинг системасын камилләштерү буенча контроль.

Су алу жайланмаларының урнашуы, артезиан скважиналарының саны, резервуарларның күләмен, насос станцияләренә житештерүчәнлеген, суүткәргеч челтәрәнең озынлыгын исәпләү проектлауның алдагы стадияләрендә ачыклана.

Генераль план белән искергән һәм нәтижәсез технологияләрне кулландан баш тартуға һәм заманча инновацион технологияләр кертеп, иң яхшы үтемле технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

3.2. Канализация

Алат авыл жирлегенә торак пунктларында үзәкләштерелгән су жиберү системалары юк. Халык һәм оешмалар чүп түгү чокырларынан файдалана.

Чистарту корылмалары юк.

Торак пункт территориясендә лотоклар, кюветлар рәвешендә өске сулар агымы оештырылмаган. Яңгыр канализациясе юк.

Исәп-хисап чыгымнары

Торак пунктларны канализацияләү системасын проектлаганда торак һәм жәмәгать биналарынан агучы көнкүреш ташландык суларны тәүлеккә уртача исәпләнгән су жиберүне, территорияләргә һәм яшел утыртмаларга су сибүне исәпкә алмыйча, уртача тәүлеклек исәпләнгән су тотуга тигез кабул итәргә кирәк.

Генераль планны гамэлгә ашыруның барлык срокларына гамэлдәге торышка исәп-хисап нәтижәләре 3.2.2 таблицада бирелгән.

Су жиберү нормалары

3.2.1 таблица

№ т/б	Торак йортларның төзекләндерү дәрәжәсе	<i>q_ж</i>, л/тәүл.
1	Эчке суүткәргеч, канализация, үзәкләштерелгән кайнар су белән тәмин итү белән жиһазландырылган биналар	250
2	Шулар ук жирле су жылыткычлар белән	190
3	Шулар ук ванналарсыз	140
4	Су колонкаларыннан су кулланулы йортлар	40

Халык тарафыннан су жиберу исеп-хисабы

3.2.2 таблица

№ т/б	Авыл жирлеклере һәм торак пунктлар исеме	Коммуналь сектор Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүл.					Q _{мах} , м ³ /тәүл.	Исәпләнмәгән чыгымнар, м ³ /тәүл.	Барлығы, м ³ /тәүл.
		(1)	(2)	(3)	(4)	Q _{ср} , м ³ /сут			
<u>Гамәлдәге торыш</u>									
1	Алат ав.	-	-	-	-	-	-	-	-
2	Кече Алат ав.	-	-	<u>66</u> 9,2	-	<u>66</u> 9,2	11,1	2,2	13,3
3	Потаниха ав.	-	-	<u>12</u> 1,7	-	<u>12</u> 1,7	2,0	0,4	2,4
4	Урта Алат ав.	-	-	<u>326</u> 45,6	-	<u>326</u> 45,6	54,8	11,0	65,9
<u>Генераль планы гамәлгә ашыруның 1 чираты (2029 ел.)</u>									
1	Алат ав.	-	-	<u>214</u> 30,0	-	<u>214</u> 30,0	36,0	1,8	37,8
2	Кече Алат ав.	-	-	<u>85</u> 11,9	-	<u>85</u> 11,9	14,3	0,7	15,0
3	Потаниха ав.	-	-	<u>12</u> 1,7	-	<u>12</u> 1,7	2,0	0,4	2,4
4	Урта Алат ав.	-	-	<u>350</u> 49,0	-	<u>350</u> 49,0	58,8	2,9	61,7
<u>Генераль планы гамәлгә ашыруның хисап срогы (2039 ел.)</u>									
1	Алат ав.	-	-	<u>208</u> 29,1	-	<u>208</u> 29,1	34,9	1,7	36,6
2	Кече Алат ав.	-	-	<u>105</u> 14,7	-	<u>105</u> 14,7	17,6	0,9	18,5
3	Потаниха ав.	-	-	<u>12</u> 1,7	-	<u>12</u> 1,7	2,0	0,4	2,4

№ т/б	Авыл жирлекләре һәм торак пунктлар исеме	Коммуналь сектор Халык саны Уртача тәүлеклек чыгым, м ³ /тәүл.					Q _{мах} , м ³ /тәүл.	Исәпләнмәгән чыгымнар, м ³ /тәүл.	Барлыгы, м ³ /тәүл.
		(1)	(2)	(3)	(4)	Q _{ср} , м ³ /сут			
4	Урта Алат ав.	-	-	$\frac{365}{51,1}$	-	$\frac{365}{51,1}$	61,3	3,1	64,4

Искәрмә: (1), (2), (3), (4) баганалары исемнәре буенча соответствуют 1 кешегә су жиберү нормалары буенча 3.2.1 таблицасына туры килә.

Проект тәкъдиме

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында су белән тәмин итү системасын үстерү чаралары каралган (3.2.3 таблица)

3.2.3 таблица

№ п/п	Урнашу урыны	Объектның исеме	Чараның төре	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру срогы		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021-2035 еллар)	
<i>Алат АЖ</i>									
200	Алат ав.	Септиклар, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
201	Алат ав.	Септиклар, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
202	Кече Алат ав.	Септиклар, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
203	Кече Алат ав.	Септиклар, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
204	Потаниха ав.	Септиклар, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү

205	Потаниха ав.	Септиklar, инженер тибындагы су агызу чокырлары		төзү	шт.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
206	Урта Алат	Биологик чистарту корылмалары		төзү	м ³ /тәүл.	125		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
207	Урта Алат ав.	Канализация- насос станциясе (КНС)		төзү	шт.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
208	Урта Алат ав.	Су жибәрү челтәрләре		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү

Торак биналарны төзекләндерүне яхшырту, шулай ук халык тормышының санитар-гигиена шартларын яхшырту максатларында генераль план проекты тарафыннан беренче чиратка (2029 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2039 елга кадәр) карала:

- йорт яны жир кишәрлекләре булган шәхси йортларда яшәүче халык өчен яисә күмәк (торак йортлар төркемнәре, социаль-көнкүреш секторы объектлары) файдалану өчен канализациянең автоном системаларын урнаштыру;
- төбе һәм стенасы су үткәрми торган инженерлык тибындагы су жибәрү чокырлары төзү;
- ташландык суларны нәтижәлерәк чистарту өчен шәхси торак өчен септиклар төзү;
- канализациянең чистарту корылмаларына гамәлдәге септиклардан һәм чокырлардан торак һәм ижтимагый төзелешләрдән ташландык суларны үз вакытында чыгаруны оештыру;
- өске су агымын оештыру.

Үзәкләштерелгән, шулай ук канализациянең автоном системасын эшлөгәндә, максималь икътисадый нәтижәлелек белән характерлана торган чараларның берсүзсез өстенлеген тәмин итү максатларында «ИТС 10-2015 иң яхшы мөмкинлекле технологияләр буенча мәгълүмати-техник белешмәлек. Жирлекләрне, шәһәр округларын үзәкләштерелгән су чыгару системаларыннан файдаланып агып төшүче суларны чистарту» исәпкә алырга кирәк.

АСК гамәлдәге предприятиеләре өчен агып төшүче суларны чистарту өчен су чыгару системасын төзү зарур. Проект белән тәкъдим ителә:

- АСК объектларында булган канализациянең заманча компактлы чистарту корылмаларын төзү;
- терлекчелек агынтыларын комплекслы утильләштерү һәм эшкәртү буенча файдалана алырлык иң яхшы технологияләрне һәм техник чараларны кертү;

Чистарту корылмаларын, канализация насос станциясен урнаштыру, ташлау урыны, аларның житештерүчәнлеге, канализация челтәренең озынлыгы, территориянең геологик, геоморфологик һәм гидрогеологик шартларын һәм урынның рельефын исәпкә алып, гидравлик исәпләү үткәрелгәннән соң проектлауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелә.

Генераль план белән иске һәм нәтижәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуға һәм заманча инновацион технологияләр кертәп, иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

Өске агымны оештыру

Планлаштырылган территорияне төзекләндерү, аның гомуми һәм санитария шартларын яхшырту максатларында проектта өске агымны оештыру һәм су агызу челтәрләрен урнаштыру каралган.

Беренче чиратта проектта яңгыр суларын агызуның ачык челтәре тәкъдим ителә.

Бер, ике катлы төзелешләр районнарында һәм авыл торак пунктларында, шулай ук парклар территориясендә урамнар, юллар, машина юллары һәм тротуарлар белән кисешкән урында күперләр яисә торбалар корылган жирдә ачык су үткәргеч жайланмалар (канаулар, кюветлар, лотоклар) куллану.

Рекреация территорияләрендә жир өсте һәм жир асты суларын яңгыр канализациясе һәм ачык типтагы дренаж рәвешендә жибәрү системасын проектлау рөхсәт ителә.

Су агызуның ачык системасы буенча өске суларны жибәрү Роспотребнадзорның Татарстан Республикасы буенча идарәсе, су объектларын жайга салу һәм саклау, су биологик ресурсларын саклау органнары белән тиешле рәвештә нигезләнгән һәм килештерелгән очракта рөхсәт ителә.

Яңгыр кабул итүне проектлау түбәндәге участокларда карала:

- ерак сузылган төшү (күтәрелү) участокларында;
- юл чатларында һәм жәяүлеләр кичүендә өске сулар агып килүе ягыннан;
- ерак сузылган төшү участкалары ахырында түбән урыннарда;
- урам лотокларының пычкы профилендәге түбән урыннарында;
- урамнар, ишегалды һәм парк территорияләренең өске сулар агызуы булмаган урыннарында.

Яңгырлы сулар агуын жайга салу өчен буаларны яисә резервуарлар проектларга, шулай ук эчәргә яраклы су белән тәмин итү чыганагы булмаган, су коену һәм спорт өчен яраксыз һәм балык хужалыгы максатларында файдаланылмаган ныгытылган чокырларны һәм гамәлдәге буаларны кулланырга кирәк (Шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары ТР Министрлар Кабинетының 27 декабрь, 2013 ел, № 1071 Карары белән расланды).

Исәп-хисап срогына, территорияне төзекләндерү арту белән, проект тарафыннан ябык типтагы су агымы челтәре тәкъдим ителә. Ул камилрәк һәм территорияләрне төзекләндерүнең барлык таләпләренә жавап бирә. Жир асты су үткәргеч торбалар - өске суларны яңгыр сулары коеларына кабул итү һәм жыелган суларны су агызу челтәренә юнәлтү белән коллекторлар челтәреннән тора.

Яңгыр канализациясе челтәре (ябык типтагы) атмосфера суларын үтеп йөрү территориясеннән, түбә һәм майданнардан чыгару өчен билгеләнгән.

Торак пунктларының селитеб территорияләрендә урнашкан аеруча пычранган участоклардан өске су агынтыларын сулыкларга яисә яңгыр

канализациясе челтәренә агызу алдыннан локаль чистарту корылмаларында чистартылырга тиеш.

Су объектларына ташлана торган агып төшүче суларны чистарту дәрәжәсе «Өске суларны ташландык сулар белән пычранудан саклау кагыйдәләре» таләпләренә җавап бирергә тиеш.

Алга таба, өске агызуны җибәрү чаралары территориянең инженер-геологик һәм гидрологик өйрәнелүен һәм проект чишелешләре вариантларын техник-икътисадый чагыштыруны исәпкә алып, мөстәкыйль проект рәвешендә эшләнәргә тиеш.

3.3. Территорияне санитар чистарту

Әлеге бүлектә каты һәм сыек көнкүреш калдыкларын оештыру, жыю, алып ташлау, зарарсызландыру, шулай ук поселок территорияләрен җыештыру мәсьәләләре карала.

Алат авыл җирлегенең гамәлдәге төзелеше каты коммуналь калдыклар барлыкка килү чыганагы булып тора. 2008 елның 30 декабрәндәге 309-ФЗ номерлы «Калдыкларның куркынычлык класслары» Федераль законның 4.1 маддәсе нигезендә, әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты дәрәжәсенә карап, әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендә дәүләт җайга салуын гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән критерийлар нигезендә, калдыклар түбәндәге куркыныч классларына аерыла:

I класс - гадәттән тыш куркыныч калдыклар;

II класс - югары дәрәжәдә куркыныч калдыклар;

III класс - уртача куркыныч калдыклар;

IV класс - аз куркыныч калдыклар;

V класс - практик куркынычсыз калдыклар.

Авыл җирлегенең каты коммуналь калдыкларын шартлы рәвештә 4 нче һәм 5 нче класслы куркыныч калдыкларга кертәргә мөмкин. 4 һәм 5 класслы куркыныч калдыклар - торак секторда һәм административ биналарда, уку йортларында һәм сәүдә үзәкләрендә барлыкка килә торган каты коммуналь калдыклар. Моннан тыш, аларга юл чүп-чарын һәм эре габаритлы калдыкларны кертәләр, бу мебель һәм әйберләр, пыяла, кәгазь, пластмасса, азык-төлек калдыклары булырга мөмкин.

Авыл җирлегендә ККК барлыкка килү чыганагы – шәхси йортлар, социаль-көнкүреш секторы, сәүдә объектлары. Хәзерге вакытта торак пунктларда калдыкларны «капчыклап жыю» системасы бар.

Авыл җирлеге территориясендә тирес һәм тизәк барлыкка килү чыганагы булып фермалар, шәхси ярдәмче хужалыклар тора. Терлекчелек тармагында

барлыкка килгән калдыклар бакча яны территорияләрендә вакытлыча буртлана, шуннан соң органик ашлама сыйфатында файдаланыла.

ТР Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе һәм «Биектау РДВБ» ДБУ мәгълүматлары буенча, Алат авыл жирлегә территориясендә Кече Алат ав. төньяк-көнбатышка таба 770 м ераклыкта биотремик чокыр урнашкан.

ККК чүплекләре юк.

Исәп-хисап чыгымнары

1 кешегә калдыклар туплау нормасы 2016 елның 12 декабрендәге 922 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Каты коммуналь калдыкларны туплау нормативларын раслау турында» карары буенча кабул ителә:

- каты коммуналь калдыклар - 2,09 куб.м/ел – шәхси торак йортлар, 1,94 куб.м/ел - күпфатирлы йортлар;
- эре габаритлы калдыклар - 0,47 куб.м/ел - шәхси торак йортлар, 0,42 куб.м/ел - күпфатирлы йортлар.

Алат авыл жирлегә территориясендә яшәүче торак секторыннан беренче чиратка, хисап срогына ККК күләме 3.3.1таблицада китерелде.

3.3.1 таблица

Исеме	Каты коммуналь калдыклар күләме, куб.м/ел														
	2019 ел башына гамәлдәге торыш					Беренче чират 2019 елдан 2029 елга кадәр					Хисап срогы 2029 елдан 2039 елга кадәр				
	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы
Алат авыл жирлегә	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1775,4	-	-	-	-	1853,3
Алат ав.	-	-	-	-	-	447,3	100,6	547,9	27,4	575,3	434,7	97,8	532,5	26,6	559,1
Кече Алат ав.	-	-	-	-	-	177,7	40,0	217,7	10,9	228,6	219,5	49,4	268,9	13,4	282,3
Потаниха ав.	-	-	-	-	-	25,1	5,6	30,7	-	30,7	25,1	5,6	30,7	-	30,7

Исеме	Каты коммуналь калдыклар күләме, куб.м/ел														
	2019 ел башына гамәлдәге торыш					Беренче чират 2019 елдан 2029 елга кадәр					Хисап срогы 2029 елдан 2039 елга кадәр				
	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы	ККК	КГО	Халыктан барлыгы	Юр. зат-дан барлыгы	Барлыгы
Урта Алат ав.	731,5	164,5	896,0	44,8	940,8	762,9	171,6	934,5	46,7	981,2

Искәрмә: каты коммуналь калдыклар күләме мәгълүматлары гамәлдәге торышка юк.

ККК күләмнәрен туплау өчен контейнерлар һәм контейнер майданчыклары кирәк булачак. Контейнерларның кирәкле саны формула буенча билгеләнде («Санитар чистарту һәм торак урыннарын жыештыру» белешмәлеге (Мәскәү, 1990 ел)):

$$B = \text{Пел} * t K_1 / 365 * E, \text{ шт.},$$

монда Пелга – еллык туплану ККК, м³/ел,

t – чүп чыгару ешлыгы, тәүл.,

K₁ - калдыкларны туплауның тигезсезлеге коэффициенты (1,25 ка тигез кабул ителә),

E - контейнерның сыйдырышлылыгы, м³, коммуналь калдыкларның уртача тәүлеклек туплануын, аларны чыгару чорын (1 тапкыр/2 тәүл.) һәм контейнерның сыйдырышлылыгын исәпкә алып (1,1 м³). Контейнерлар саны 3.3.2 таблицада күрсәтелгән.

3.3.2 таблица

Исеме	Контейнерлар саны, шт	
	Беренче чират 2019 дан 2029 елгача	Хисап срогы 2029 дан 2039 елгача
Алат авыл жирлеге	11	11
Алат ав.	4	3
Кече Алат ав.	1	2
Потаниха ав.	-	-
Урта Алат ав.	6	6

Шулай итеп, Алат авыл жирлеге территориясендә ККК өчен контейнерлар саны (күләме 1,1 куб.м) беренче чиратка һәм хисап срогына 11 шт. булырга тиеш, контейнерларның 50%ы сортларга аерылырга тиешле ККК калдыклары (икенчел чимал) өчен кулланырга тәкъдим ителгән шарт белән. Контейнер майданчыкларын урнаштыру урыннары һәм махсус техника (ә төгәлрәге транспорт һәм жыючы мусоровозлар) берәмлекләре саны калдыклар белән эш итү өлкәсендә региональ оператор һәм территориаль схема белән билгеләнә.

ККК жыю һәм тәртибе «Татарстан Республикасы территориясендә каты коммуналь калдыкларны (шул исәптән аларны аерым туплау) туплау тәртибен раслау турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 21 декабрендәге 1202 номерлы карары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Проект тәкъдиме

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында территорияне санитар чистарту чаралары каралган:

3.3.4 таблица

№ т/б	Урнашкан урыны	Объектның исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру срогы		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021- 2035 еллар)	
<i>Алат АЖ</i>									
92	Алат ав.	чүп контейнерлары/ контейнер мәйданчыклары		төзү	шт	3/1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
93	Алат ав.	чүп контейнерлары/ контейнер мәйданчыклары		төзү	шт	4/2		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
94	Кече Алат ав.	чүп контейнерлары/ контейнер мәйданчыклары		төзү	шт	1/1	+	+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
95	Урта Алат ав.	чүп контейнерлары/ контейнер мәйданчыклары		төзү	шт	4/2	+	+	Биектау МР ТПС актуальләштерү

Халыкның санитария-гигиена шартларын яхшырту һәм территориянең экологик иминлеген тәмин итү максатларында Алат авыл жирлегенең генераль планында түбәндәге чаралар каралган:

- территорияне планлы-даими санитар чистарту;
- КККны дифференциацияле (аерым) жыюны оештыру;
- ихтыяжлар нигезендә калдыклар жыю өчен су үткәрми торган контейнерлар куеп, каты өслекле махсус майданчыклар оештыру;
- эре габаритлы калдыкларны жыю һәм саклау өчен калдыклар таркалуга киртә булган каты өслекле махсус майданчыклар оештыру;
- барлыкка килгән каты коммуналь калдыкларны Арча муниципаль районы территориясендәге муниципальара ККК полигонына калдыклар белән эш итү өлкәсендә, шул исәптән каты коммуналь калдыклары белән эш итү өлкәсендә Татарстан Республикасының территориаль схемасы нигезендә күмү һәм утильләштерү (Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы карары белән расл.);
- көнкүреш шартларында кулланыла торган энергия саклаучы лампалар кабул итү буенча кабул итү пунктын оештыру һәм аларны токсик югары класслы калдыкларны утильләштерү урыннарына чыгару;
- пыяла савыт, ватык пыяла, макулатура, металл банкалар, металл ватыклары, пластика, пластик шешәләр, кижә-маммык чүпрәк, автомобиль шиннары жыю буенча кабул итү пунктын оештыру;
- урам сметын, изоляцияләүче катлам буларак файдалану өчен, ККК полигонына алу;

Терлекчелек калдыкларын утильләштерү мәсьәләсен хәл итү өлешендә генераль план белән түбәндәге вариантлар тәкъдим ителә:

1. ябык типтагы тирес саклагычлардан файдалану һәм алга таба терлекләр калдыкларын зарарсызландыру чараларын үткәргәннән соң тизәк һәм тиресне ашлама сыйфатында кырларга чыгару;
2. тирес һәм тизәк эшкәртү жайланмаларыннан файдалану.

3.4. Жылылык белән тээмин итү

Хәзерге вакытта йорт төзелешен жылыту табигый газда түбән басымлы 2 яки бер контурлы шәхси көнкүреш казаннарын жылылык белән тээмин итүнең локаль чыганакларыннан гамәлгә ашырыла.

Ижтимагый учреждениеләрне жылылык белән тээмин итү автоном котельныйлардан гамәлгә ашырыла.

Проект тәкъдиме:

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында жылылык белән тәэмин итүне үстерү чаралары каралган (3.4.1 таблица)

3.4.1 таблица

№ т/б	Урнашу урыны	Объектның исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру срогы		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021-2035)	
36	Алат ав.	Блоклы-модульле котельный (БМК)	«Мәктәп – балалар бакчасы» комплексы өчен БМК төзү	төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
37	Алат ав.	Блоклы-модульле котельный (БМК)	АК өчен БМК төзү	төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү
38	Урта Алат ав.	Блоклы-модульле котельный (БМК)	«Мәктәп – балалар бакчасы» комплексы өчен БМК төзү	төзү	шт.	1	+		Биектау МР ТПС актуальләштерү

Утар торагы, ижтимагый төзелешне жылылык белән тээмин итү - беренче чиратка (2029 ел) һәм исәп-хисап срогына (2039 ел) генераль план проекты белән тормышка ашыру тәкъдим ителә:

- йорт төзелеше - бер контурлы һәм ике контурлы жылылык генераторларыннан;
- ижтимагый һәм административ зоналар - автоном жылылык чыганақларыннан һәм блок-модульле котельныйлардан.

3.5. Газ белән тээмин итү

Алат авыл жирлегендә табиғый газ АГРСтан, алга таба югары һәм урта басымлы газүткәргечләр буенча газ бүлү пунктларына (ГРП, ШРП) кадәр һәм түбән басым челтәрләре буенча турыдан-туры кулланучыга бирелә.

Авыл жирлегендә котельныйлар һәм газ чыгымы турында мәғлүмат юк.

Газның хисап чыгымнары

Планлаштырылган карарлар нигезендә халыкны газ белән тээмин итүне күздә тотарга кирәк - (хужалык-көнкүреш һәм коммуналь ихтыяжлар).

СП 42-101-2003 нигезендә шәһәрләр һәм башка жирлекләренә генераль планнары проектларын төзөгәндә газ куллануның эреләткән күрсәткечләрен, 1 кешегә м³/ел, газ янганда жылылык 34 МДж/м³ (8000 ккал/м³) алырга рөхсәт ителә:

- үзәкләштерелгән кайнар су белән тээмин ителеш булганда - 120;
- газ су жылыткычларыннан кайнар су белән тээмин иткәндә - 300;
- кайнар су белән тээмин итүнең төрле төрләре булмаганда - 180 (220 авыл жирлегендә).

Халыкның коммуналь-көнкүреш кирәклеренә газга ихтыяжы беренче чиратка (2029 ел) һәм хисап срогына (2039 ел) 3.5.1 таблицада күрсәтелгән.

Алат авыл жирлеге халкының коммуналь-көнкүреш кирәклеренә газга ихтыяжы

3.5.1 таблица

№ т/б	Авыл жирлекләре исеме	Еллык газ чыгым, тыс. м ³ /ел		
		Башлангыч ел*	I чират (2029 ел)	Хисап срогы (2039 ел)
	Алат авыл жирлеге	-	145,4	151,8
1	Алат ав.	-	47,1	45,8
2	Кече Алат ав.	-	18,7	23,1
3	Потаниха ав.	-	2,6	2,6
4	Урта Алат ав.	-	77,0	80,3

*Искәрмә: торақ пунктларны газлаштыру турында мәғлүматлар юк, шуңа күрә башлангыч елны исәпкә алмыйлар.

Проект тәкъдиме

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында газ белән тәэмин итүне үстерү чаралары каралган (3.5.2 таблица)

3.5.2 таблица

№ т/б	Урнашу урыны	Объектның исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру срогы		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021-2035)	
64	Урта Алат ав.	Газ белән тәэмин итү		төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
65	Урта Алат ав.	ГРПШ		төзү	шт.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү

2016-2030 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлегенең коммуналь инфраструктурасы системаларын үстерүнең комплекслы программасы нигезендә Кече Алат ав. газүткәргеч төзүне күздә тотарга кирәк.

Генераль план проекты тарафыннан беренче чиратка (2029 елга кадәр) һәм исәп-хисап срогына (2039 елга кадәр) барлык газлаштырылган объектларны газ белән тотрыклы тәмин итүгә мөмкинлек бирә торган газүткәргечләрнең гамәлдәге системасын максималь файдалану, «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең иминлеге кагыйдәләре» (15 ноябрь, 2013 ел, № 542) белән расланган федераль нормалар һәм кагыйдәләре нигезендә газүткәргечләрне үз вакытында диагностикалау күздә тотыла.

Перспективалы торак төзелеше булган жир кишәрлекләре өчен яңа ГРПШ һәм бүлү газүткәргече төзүне күздә тотарга кирәк.

Газүткәргечләр салу һәм газ көйләү пунктларының урынын гидравлик исәпләүне, геологик һәм топогеодезик эзләнүләрне исәпкә алып проектлауның алдагы стадияләрендә ачыкларга.

Проект тарафыннан искергән һәм нәтижәсез технологияләрне файдаланудан баш тартуға һәм иң яхшы файдалана алырлык технологияләр принципларына күчүгә һәм заманча инновацион технологияләр кертүгә юнәлдерелгән оештыру чаралары тәкъдим ителә.

3.6. Электр белән тәмин итү

Алат АЖ кулланучыларны эл/эн электр белән тәмин итү Дөбъяз ВЛ 10 кВ ф.14 ПС, Алат ВЛ 10 кВ ф.04 ПС, Алат ВЛ 10 кВ ф.09 ПС, Алат ВЛ 10 кВ ф.10 ПС гамәлгә ашырыла.

Алат авыл жирлегенең подстанцияләре буенча мәгълүматлар «Челтәр компаниясе» ААЖ тарафыннан 3.6.1 таблицада бирелде.

Алат авыл жирлегенең подстанциялара буенча мағлұматлар

3.6.1 таблица

ПС урнашкан урыны	ПС исеме	Номиналь куәте	Подстанцияларнең көчәнеше
ТР, Биектау муниципаль районы Дөбъяз ав. 16:16:000000:4	Дөбъяз 110 кВ ПС	2x10000 кВА	110/35/10кВ
ТР, Биектау муниципаль районы Алат ав. 16:16:200503:99	Алат 110 кВ ПС	2x2500 кВА	110/10кВ

Алат авыл жирлегендә 10 трансформатор подстанциясе урнашкан, 3.6.2 таблица.

3.6.2 таблица

№ т/б	КТП диспетчер номеры	көчәнеш, кВ	куәте КТП, кВА	КТП резерв куәте, %	Баганаларның төре	Торышы
Урта Алат ав.						
1	КТП-3350 16.16.2.1215	10/0,4кВ	250	25%	т/б, агач т/б терәк белән	канәгатъләнерлек
2	КТП-3351 16.16.2.1228	10/0,4кВ	250	29%	т/б, агач, агач т/б терәк белән	канәгатъләнерлек
Алат ав.						
3	КТП-3352 16.16.2.1090	10/0,4кВ	160	22%	т/б, агач т/б терәк белән	канәгатъләнерлек
4	КТП-3565	10/0,4кВ	250	35%	т/б, агач	канәгатъләнерлек

	16.16.2.1091				т/б терэк белэн	
5	КТП-3742 16.16.2.1077	10/0,4кВ	160	27%	т/б, агач т/б терэк белэн	канэгательнерлек
Кече Алат ав.						
6	КТП-3353 16.16.2.1051	10/0,4кВ	160	23%	т/б	яхшы
7	КТП-3370	10/0,4кВ	250	10%	т/б, агач т/б терэк белэн	яхшы
Потаниха ав.						
8	КТП-3371 16.16.2.1061	10/0,4кВ	100	21%	т/б, агач, агач т/б терэк белэн	яхшы
9	СТП-3643 16.16.2.1064	10/0,4кВ	63	22%	т/б, агач т/б терэк белэн	канэгательнерлек
10	СТП-3647 16.16.2.1426	10/0,4кВ	25	10%	т/б, агач т/б терэк белэн	канэгательнерлек

Искэрмэ: мэгълуматлар "Челтэр компаниясе" ААЖ тарафыннан бирелгэн

Электр йөкләнешләрен исәпләү

Алат авыл жирлегенең коммуналь-көнкүреш секторын (ККС) планлаштыру проекты буенча электр йөкләнеше ике срокта билгеләнде:

- беренче чират – 2029 ел;
- хисап срогы – 2039 ел.

Коммуналь-көнкүреш секторының еллык электр куллануы 9-нчы Кушымтаның (Шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары, 2013) «Коммуналь-көнкүреш кулланучыларының электр энергиясе чыгымының эреләткән күрсәткечләре һәм электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны» 4 табл. нигезендә исәпләнгән.

Китерелгән эреләткән күрсәткечләр торак һәм ижтимагый биналар, коммуналь-көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләре, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары, тышкы яктырту электр куллануны күз алдында тотат. Бу мәгълүматлар торак биналарда кондиционерлар, электр жылыткычлары һәм электр су жылыткычлары куллануны исәпкә алмый. Электр йөкләнешенең максимумын куллану сәгатъләренең еллык саны YII 10(6) кВ шиннарына китерелгән.

Коммуналь-көнкүреш секторының исәп-хисап куәте РД 34.20.185-94, 2.4.3 табл. «Аерым исәп-хисап коммуналь-көнкүреш йөкләнешенең эреләндерелгән күрсәткечләре» нигезендә исәпләнгән. Электр энергиясенең аерым куәте 0,41 кВт/кеше тәшкит итте (шәһәрнең категориясе «кече», табигый газ плиталары белән). Таблицада китерелгән күрсәткечләр түбәндәгеләрнең йөкләнешләрен исәпкә ала: торак һәм ижтимагый биналар (административ, уку, фәнни, дөвалау, сәүдә, тамаша, спорт), коммуналь предприятиеләр, транспорт хезмәте күрсәтү объектлары (автомобильләргә саклау өчен гаражлар һәм ачык майданчыклар), тышкы яктылык, шулай ук, кагыйдә буларак, поселок бүлү челтәрләреннән тукланучы төрле вак сәнәгать кулланучылары.

Предприятиеләрнең электр йөкләнешен исәпләүне әлеге предприятиеләрне электр белән тәэмин итү проектлары яисә тиешле аналоглар буенча исәпләргә кирәк.

ККС куәте һәм вак сәнәгать предприятиеләренең еллык электр куллануы, мең кВт.с/ел

3.6.3 таблица

Торак пунктлар	Еллык электр куллануы, мең кВт.с/ел		
	Башлангыч ел	Беренче чират 2029 ел	Хисап срогы 2039 ел
Алат авыл жирлеге	1351,8	1434,4	1497,4
Алат ав.	475,2	464,4	451,4
Кече Алат ав.	143,2	184,5	227,9
Потаниха ав.	26,0	26,0	26,0
Урта Алат ав.	707,4	759,5	792,1

ККС һәм вак сәнәгатъ предприятиеләренең исәп-хисап куәте, кВт

3.6.4 таблица

Торак пунктлар	Исәп-хисап куәте, кВт		
	Башлангыч ел	Беренче чират 2029 ел	Хисап срогы 2039 ел
Алат аыл жирлеге	255,5	270,9	283,0
Алат ав.	89,8	87,7	85,3
Кече Алат ав.	27,1	34,8	43,1
Потаниха ав.	4,9	4,9	4,9
Урта Алат ав.	133,7	143,5	149,7

ККС һәм вак сәнәгатъ предприятиеләренең трансформатор куәте, кВА

3.6.5 таблица

Торак пунктлар	Трансформатор куәте, кВА		
	Башлангыч ел	Беренче чират 2029 ел	Хисап срогы 2039 ел
Алат аыл жирлеге	300,4	318,8	332,8
Алат ав.	105,6	103,2	100,3
Кече Алат ав.	31,8	41,0	50,6
Потаниха ав.	5,8	5,8	5,8
Урта Алат ав.	157,2	168,8	176,1

Проект карары

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында электр белән тәэмин итүне үстерү чаралары каралган (3.6.6 таблица)

3.6.6 таблица

№ т/б	Урнашкан урыны	Объектның исеме	Чараның исеме	Чараның төре	Үлчәү берәмлеге	Куәте	Гамәлгә ашыру		Чараның чыганагы
							1 чират (2015-2020 еллар)	Хисап срогы (2021-2035 еллар)	
74	Урта Алат ав.	Трансформатор подстанциясе (ТП)		төзү	кВА	115		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү
75	Урта Алат ав.	Электр тапшыру линияләре	ВЛ 10 кВ	төзү	км.	-		+	Биектау МР ТПС актуальләштерү

2016-2030 елларга Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының Алат авыл җирлегенең коммуналь инфраструктура системаларын үстерүнең комплекслы программасы нигезендә Алат, Кече Алат торак пунктларында электр тапшыру линияләрен реконструкцияләү тәкъдим ителә.

Хәзерге вакытта электр энергиясе белән тәмин итү өчен генераль план проекты белән хисап срокларына кадәр (2039 ел) кадәр тәкъдим ителә:

- жирлекне электр белән тәмин итүнең гамәлдәге схемасын куллану һәм кирәк булганда таушалган ТП, КТП һәм ВЛен реконструкцияләү яисә алмаштыру;
- энергияне сак тоту технологияләрен гамәлгә кертәп, перспектив торак төзелеше жир кишәрлекләренә кадәр трансформатор подстанцияләре һәм электр тапшыру линияләре төзүне алдан карау;
- урам яктыртуын алдан карау;
- кыздырмалы лампалардан энергия саклаучы лампаларга күчүне күздә тотарга;

Трансформатор подстанцияләренең кирәкле саны, урнашу урыны, шулай ук электр тапшыру линияләрен трассировкалау проекткауның алдагы стадияләрендә төгәлләштерелергә тиеш.

Электр челтәрләренә хәзерге заман таләпләренә ярашлы рәвештә тәкъдим ителә:

1. ВЛен тиз эшли торган ВЧ яклау белән тәмин итү;
2. Подстанцияләрне телемеханикалаштыру;
3. Торак пунктларның бүлү челтәрендә электр энергиясен исәпкә алуның автоматлаштырылган системаларын монтаждау;
4. Энергияне сак тоту технологияләрен куллану һәм реактив куәтне компенсацияләү.

3.7. Түбән токлы челтәрләр

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы буенча Алат авыл жирлегендә телефонлаштыру Первомай ур., 32 й. адресы буенча урнашкан Алат авылы АТСнән гамәлгә ашырыла (3.7.1 таблица). Киңәйтү өчен буш майданнар бар, линия хужалыгы - кабель-һава, траншеяларда һәм кабель канализациясендә кабельләр белән, һәм баганаларда һава буенча башкарылган. Кабельләр тибы: жепселле-оптик кабельләр, дүрттәнберле КСПП, КСПЗП.

Телефон станциясе Россиянең бөтен территориясе белән шәһәрара элементне, шулай ук, БДБ илләрен дә кертәп, халыкара сөйләшүләренә тәмин итә. Шәһәрара элементә жепселле-оптик тапшырулар линиясе белән оештырылган.

3.7.1 таблица

АТС характеристикалары

Т.п. АТСнән исеме (тибы)	Проект сыешлыгы	Куллану сыешлыгы	Куелу елы	Кабель тибы, МСС	Озынлыгы МСС,	Проект сыешлыгы
Алат (ТОС 120 (Т))	130	119	2007	ВОЛС	12,821	130

Проект карары

Генераль план проекты белән Интернет һәм цифрлы TV абонентларының кирәкле саны авыл жирлеген үстерүнең барлык срокларына халыкның 100% тәэмин ителешен исәпкә алып күздә тотыла.

4. Территориянең инженерлык эзерлеге

Бүлекнең максатлары һәм бурычлары

«Торак урыннар территорияләренең инженерлык эзерлеге» бүлегенең максаты территориянең физик үзенчәлекләрен яхшырту һәм нәтижәле гражданныр һәм сәнәгать төзелеше өчен шартлар тудыру.

Инженерлык эзерлегенең төп бурычы район территориясен уңайсыз физик-геологик процесслар йогынтысыннан саклау. Моның өчен инженерлык эзерлеге буенча чаралар кирәк, аларның составын үзләштерелә торган территориянең (рельефы, грунт шартлары, су басу дәрәжәсе, сазлану, үзләштерелә торган территориядә куркыныч табигый процесслар булу) табигый шартларына, территориядән файдалануның характерына бәйле рәвештә билгеләргә кирәк.

Гамәлдәге торыш

СП 115.13330.2016 «Куркыныч табигый йогынты геофизикасы. СНИП 22-01-95 Актуальләштерегән редакциясе»нең 5 нче бүлеге нигезендә жирлекнең табигый шартлары «гади» дип бәяләнә.

4.1.1 таблицада кышкы чорда жыл юнәлешенең кабатлануы һәм явым-төшем күләме күрсәтелгән.

4.1.1 таблица

Ай	Жил юнәлешенең кабатлануы								Явым-төшем күләме (мм)
	Т	ТКч	Кч	ККч	К	ККб	Кб	ТКб	
Октябрь	11	5	4	11	20	15	21	13	54,3
Ноябрь	8	5	7	14	24	14	18	10	46,9
Декабрь	6	4	8	17	25	14	18	8	47,3
Январь	7	4	7	19	27	12	16	8	41,5
Февраль	8	6	11	19	21	12	15	8	32,3
Март	7	6	9	18	25	13	16	6	36,6

4.1.1 таблицадан күренгәнчә, кышкы чорда көньяк жыллар өстенлек итә, алар уртача 24% тәшкил итә. Бу киң юнәлешле юлларның кар көртләре өелүенә дучар булуын күрсәтә.

Проектта авыл жирлегә территориясә өчен хас куркыныч табигый процесслар карала:

- эрозия һәм сөзәклек бпроцесслары;
- специфик грунтлар;
- су чыгу (су басу);
- сейсмиклык;
- кар көртләре.

СНиП 22-02-2003 «Территорияләрне, биналарны һәм корылмаларны куркыныч геологик процесслардан инженерлык саклавы. Төп нигезләмәләр» нигезендә, инженерлык саклавын проектлаганда, тәмин итәргә кирәк (күз алдында тотарга):

саклана торган территорияләргә, биналарга һәм корылмаларга гамәлдәге һәм аларга бәйле мөмкин булган куркыныч процессларның тискәре йогынтысын булдырмау, бетерү яисә рөхсәт ителгән чиккәчә киметү;

жирле төзелеш материалларын һәм табигать ресурсларын тулырак файдалану; эшләренә яңа һәм (яисә) гамәлдәге геологик процессларны интенсивлаштыруга китерми торган ысуллар белән башкару;

тыюлык зоналарын, ландшафтларны, тарихи объектларны һәм һәйкәлләрне саклау һ.б.;

инженерлык саклау корылмаларының тиешле архитектура бизәлеше;

әйләнә-тирә мохитне саклау буенча чаралар белән ярашу;

кирәкле очрактарда - сакланучы территорияләрнең һәм объектларның торышын һәм төзелеш һәм эксплуатацияләү чорында инженерлык саклавы корылмаларының эшен системалы күзәтү (мониторинг).

Эрозия һәм сөзәклек процесслары

Вақытлы су агымнарының эрозия эшчәнлегә жирлек территориясендә су массивларын бүлә торган юбылулар һәм ерганаклар барлыкка килүдән гыйбарәт. Даими агымсулар (инешләр һәм елгалар), эрозия эшчәнлегә процессында һәм геологик-геоморфологик факторларга бәйле рәвештә, еш кына өске грунт массивларын этәрүгә китерә торган яр сөзәклекләре юбылуны гамәлгә ашыра.

Ерганаклы-балкалы бүлгәләнү Ашыт елгасы битләренә һәм аның кушылдыкларына туры китерелгән. Жирлек территориясендә чокыр эрозиясенен ешлыгы зур түгел.

Жирлек территориясендә сөзәклек процессларынан ерымнар һәм елга ярлары бортлары буйлап грунтның ишелүе һәм коелуы билгеләнгән.

Табигать факторлары район территориясендә тагын бер сөзәклек процессының - яссылык юдылуның үсешенә ярдәм итә. Бу факторларга атмосфера явым-төшемнәренен шактый күп булуы, вертикаль киселешнең тирәнлегә керә. Антропоген фактор - жир сөрү - бу процессны көчәйтә.

Эрозия процесслары үз үсешендә зур күрсәткечләргә житәргә һәм шактый зыян китерергә мөмкин, шуңа күрә аларның үсешенә даими рәвештә мониторинг тикшеренүләре үткәрергә, күзәтү челтәрен киңәйтергә, сөзәклекне эрозиядән саклау чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру зарур.

Эрозия процессларынан инженерлык саклавы чаралары

Алат авыл жирлеге территориясендә ерганак-балкалар челтәре Урта Алат һәм Потаниха торак пунктлары территорияләренә кагыла. Шулай итеп, Потаниха ав. төньяк читендәге чокыр үсеп торак пунктның эченә керергә мөмкин. Урта Алат ав. торак пунктның төзелмәгән көньяк чите ерганак эрозиясенә дучар. Шулай ук ерганакларның көнчыгыш һәм көнбатыш яктан Урта Алат авылы чикләре ягына таба артуы мөмкин. Әмма хәзерге вакытта чокыр эрозиясе сүнү стадиясендә тора, чокырлар тоткарланган, аларның битләре казылган.

Урта Алат ав. төзелеш алып бару кирәк булган очракта, күрсәтелгән чикләрдә ерганак эрозиясеннән инженерлык саклау чараларын уздырырга тәкъдим ителә. Ерганаклар барлыкка килүнең кисәтү чаралары булып тау битләрендәге үлән капламын саклау һәм ерганакларны урманлау һәм буу рәвешендә ясалма ныгыту тора.

Бу жирлектә, ерганак эрозиясе процесслары белән беррәттән, елга ярларының ишеләп төшүе һәм коелуы күзәтелә. Яр бие юылуы, Потаниха ав. көньяк-көнчыгыш чиге буенда булырга мөмкин. Агач һәм куак үсентеләрен чәчелә торган күпеллек дернлы үләннәр белән комплекста утырту коела торган сөзәклек өслегендә куркыныч процессларны тотрыклыландыру өчен профилактик чара булачак. Үлән, куаклык һәм агач үсемлекләре артык дымны сәңдерергә ярдәм итә. Моннан тыш, үсемлек капламы токымнарны тирән тунудан саклай, аларны тамыр системасы белән коела торган участка механик ныгыта һәм яңгыр һәм кар сулары белән юылудан һәм агудан саклай. Шулай ук ишелә торган тау битләрен беркетү өчен, сөзәклекләр төбәндә комлы яисә гравийле контрбанкетларны юдырырга тәкъдим ителә.

Авыл жирлеге өчен, гомумән алганда, туфракны туфрак эрозиясеннән яклау актуаль, ул эрозиягә каршы чаралар системасын үз эченә ала.

Елга борылмалары үсү зонасында төзелеш рөхсәт ителми.

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территорияль планлаштыру схемасында эрозиягә каршы көрәш чаралары каралган:

№ т/б	Урнашкан урыны	Куркыныч табигать күренешләре	Чаралар
17	Алат авыл жирлеге (Алат, Кече Алат, Потаниха, Урта Алат)	Эрозия	Чокырлар үсешен туктату, таулы канаулар кору, ерганак һәм чокыр төбен ныгыту, саклау яшелләндерүе

Үзенчәлекле грунтлар таралу

Авыл жирлеге территориясендә, бөтен район территориясендәге кебек үк, органоминераль һәм органик грунтлар ятмалары бар.

Органоминераль һәм органик грунтларга ләмнәр, сапропельләр, торфлар һәм торфланган грунтларны кертергә кирәк (ГОСТ 25100-95).

Сазлану процесслары түбәндәге үзән өсте террасаларында киң үсеш алган. Биектау муниципаль районында түбән террасалар Казансу, Илэт, Ашыт елгалары үзәннәрендә үсеш алган. Аларга аерым тәлинкаләр рәвешендә түбәнәюләр белән, Казансу, Ашыт һәм Илэт елгалары үзәнәндә 60-80 м дан 80-110 м га кадәр булган сазлыклы тигез өслек хас. Аларның сазланган участкаларының киңлеге 100 м дан 3-4 км га кадәр тирбәнергә мөмкин.

Инженерлык эзерлеге картасы белешмәләре буенча (Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы) Алат авыл жирлеге территориясендә биоген грунтлар Потаниха ав. көнчыгыштарак һәм авыл жирлегенә көнбатыш өлешендә таралган.

Үзенчәлекле грунтлар таралу территорияләрендәге гамәлләр

Органоминераль һәм органик грунтлар зураю районнарында төзелеш өчен инженер-геологик эзләнүләр үткәргәндә, жир массивында (геофизик, зондлау) грунтларны тикшерүнең кыр методларына өстенлек бирергә кирәк, органик һәм органик грунтларның үзенчәлекле үзлекләрен, аларның яту шартларын һәм табигый кушылуын бозмыйча үрнәкләрне сайлап алу кыенлыкларын исәпкә алып. Грунтларда органик матдәләр булуын тикшеренүләренә, минераль төпнең профилен билгеләүгә һәм аңа кушылуы грунтларның үзлекләренә аерым игътибар бирергә кирәк.

Сазланган жирләр торак төзелешенә һәм ял итү зоналарының якин урнашуына уңай тәэсир итми. Районда эшләр төзегәндә грунтларның утыручанлыгын тулысынча яисә өлешчә бетерү ысулларын кулланалар (фильтрлануга каршы чаралары, авыр трамбовкалар куллану, грунтларны ясалма беркетү).

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасында сазлануга каршы көрәш чаралары каралган:

2	Алат авыл жирлеге (Потаниха)	Сазлану	Ашыт елгасы юлын турайту, дренаж
---	------------------------------	---------	----------------------------------

Су басу (су күтәрелү)

Язгы ташу чорында су басу (су күтәрелү) мөмкин зонасына элэгүче Татарстан Республикасы торак пунктлары исемлеге нигезендә (2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы ТР МК күрсәтмәсе редакциясендә) Алат авыл жирлеге торак пунктлары язгы ташу чорында су басу (су күтәрелү) мөмкин булган зоналарга эләкми.

Торак пунктлар территориясеннән читтә су басу процессларына, карала торган территорияне дренажлаучы елга үзәннәренә төбе һәм аскы өлеше дучар булырга мөмкин. Биредә жир асты сулары су йөртүчән чирекле аллювиаль комплектка керә,

сезонлы һәм күпьяллык тирбәнешләр кичерә, анда жир асты сулары өсте тирәнлеге күпчелек очракта территорияләрдә зур түгел (гадәттә 10-15 метрдан артмый).

РФ Су кодексының 67.1 статьясының 5 п. нигезендә: Су басу, су күтәрелү зоналары чикләре Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимиятенә кызыксынучы органнары һәм жирле үзидарә органнары катнашында Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан бирелгән вәкаләткә ия башкарма хакимиятнең федераль органы тарафыннан билгеләнә.

«Су басу, су күтәрелү зоналары чикләрен билгеләү турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карарының 3 п. каралганча: Су басу, су күтәрелү зоналары чикләре су ресурсларының Федераль агентлыгы тарафыннан жирле үзидарә органнары белән берлектә әзерләнгән Россия Федерациясе субъекты башкарма хакимияте органы тәкъдимнәре нигезендә су басу, су күтәрелү зоналары чикләрен билгеләү, әлегә зона чикләренә торышының текст һәм график тасвирламасын, әлегә чикләренә дәүләт күчәмсез мөлкәт кадастрын алып бару өчен билгеләнгән координаталар системасында характерлы нокталары исемлеген билгели. Шулай ук 17 пунктта күрсәтелгән: су басу, су күтәрелү зоналары чикләрен билгеләгәннән соң, Су ресурслары федераль агентлыгы:

а) Федераль дәүләт теркәве, кадастр һәм картография хезмәтенә «Дәүләт күчәмсез мөлкәт кадастры турында» Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда су басу, дәүләт күчәмсез мөлкәт кадастрына су басу, су күтәрелү зоналары чикләре турында белешмәләр кертү өчен кирәкле документларны жиберә;

б) су басу, су күтәрелү зоналары турында белешмәләренә дәүләт су реестрына кертә;

в) Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казаларның нәтижәләрен бетерү министрлыгына су басу, су күтәрелү зоналары турында белешмәләр тапшыра.

Хәзерге вакытта авыл жирлегендә су басу, су күтәрелү зоналары чикләре РФ Хөкүмәтенә 2014 елның 18 апрелендәге 360 номерлы карары белән билгеләнгән тәртиптә билгеләнмәгән. Шуңа бәйле рәвештә су басу, су күтәрелү зоналары чикләре генераль планының картографик материалларында чагылдырылмаган.

Су басудан (су күтәрелүдән) инженерлык саклавы гамәлләре

Язгы интенсиф кар эрү вакытында жирлек торак пунктлары территориясендә су күтәрелү процессы су агымы янындагы территорияләренә бер өлешенә кагыла ала. Су басу процессларына авыл жирлеге территориясен дренажлаучы төрле күләмле елгаларның барышының да диярлек төбә һәм үзәнлек сөзәкләкләренә аскы өлешә дучар.

Яңа объектлар төзүне су басу (су күтәрелү) зонасыннан читтә алып барырга киңәш ителә.

Су басудан инженерлык саклау территорияләренә һәм аерым объектларны, төзелеш, функциональ файдалану һәм эксплуатацияләү, әйләнә-тирә мохитне саклау

таләпләренә бәйле рәвештә, су басуның тискәре йогынтысын булдырмый калуны тәмин итүче чаралар комплексын күздә тотарга кирәк.

Су баса торган территорияләрдән файдалану кирәк булган очракта, әлеге территорияләрне су басудан саклау чараларын үткәру зарурлыгы килеп туа. Мондый чараларга түбәндәгеләр керә: территорияне су басмый торган нокталарга кадәр күтәртү, су баса торган территорияне вал белән әйләндереп алу.

Территорияне су басмый торган нокталарга кадәр күтәртү төзелештә һәм эксплуатацияләүдә иң гади һәм нәтижәле инженерлык чарасы булып тора. Бу чараны куллану саклана торган территориянең зур булмаган үлчәмнәре һәм биеклекләре зур булмаганда (1 - 1,5м) максатка ярашлы. Территорияне күтәртү гидромеханизация куллану мөмкин булган очракларда (мәсәлән, елга юлын яхшырту исәбенә грунтны рефулирлау) аеруча отышлы. Күтәртелгән территория торак пунктта аның урнашу урынына бәйле рәвештә төзелеш яисә парк өчен файдаланылырга мөмкин.

Инженерлык саклау территориаль системасында, табигый, гидрогеологик һәм техноген (төзелешләргә) бәйле рәвештә, су басудан дренажлар кулланырга кирәк. Топографик һәм геологик шартларга, төзелешнең характерына һәм тыгызлыгына, су бүленеше ягыннан табигый яисә ясалма агызуга жир асты суларының хәрәкәт шартларына карап, су басудан сакланучы территорияләрдә бер, ике, күпсызыклы, контурлы һәм катнаш дренаж системаларын кулланырга кирәк.

Су басу зонасында объектлар төзү өчен территорияне инженерлык ягыннан әзерләү төзелә торган объектның бәясен житди арттырырга мөмкин.

Сейсмиклык

Авыл жирлегә территориясә Казан сейсмоген зонасында урнашкан.

СП 14.13330.2018 «Сейсмик районнарда төзелеш. Актуальләштерелгән редакция СНиП II-7-81» буенча карала торган территория 6 баллы зонага карый (В, С картасы).

Сейсмик куркыныч районнарда төзелеш шартлары

СП 14.13330.2014 «СНиП II-7-81. Сейсмик районнарда төзелеш алып бару» 4.3 п. нигезендә төзелеш районы өчен балларда сейсмик йогынтыларның (фонлы сейсмиклык) ешлыгын Россия Фәннәр академиясә тарафыннан расланган Россия Федерациясә территориясен гомуми сейсмик районлаштыру карталары комплекты нигезендә (ОСР-2015) кабул итәргә кирәк. Карталарның күрсәтелгән комплекты объектлар төзегәндә антисейсмик чараларны гамәлгә ашыруны күз алдында тота һәм 10% ны - А картасы, 5%-ны - В картасы, 1%-ны – С картасы мөмкин арттыру ихтималы булган (яисә 90%-лы, 95%-лы һәм 99%-лы арттырмау ихтималы) 50 ел дәвамында карталарда күрсәтелгән сейсмик интенсивлык күрсәткечләре. Күрсәтелгән

күрсәткечләргә жир тетрәүләр арасындагы вакытның түбәндәге урта интерваллары туры килә: 500 ел (карта А), 1000 ел (карта В), 5000 ел (С картасы).

А картасы нормаль һәм түбән дәрәжәдәге җаваплылыкны проектлау өчен билгеләнгән. Заказ бирүче нормаль дәрәжәдәге объектлар проектлау өчен В яки С картасын кабул итәргә хокуклы.

Югары дәрәжәдәге җаваплылык объектын проектлаганда, районның сейсмиклыгын бәяләү өчен В яки С картасын сайлау турындагы карарны генераль проектлаучы тәкъдиме буенча заказчы кабул итә.

Россия сейсмик районлаштыру картасы ОСР-2015-В һәм ОСР-2015-С нигезендә, карала торган территория 6 баллга сейсмиклык зонасына элгә.

Төзелеш төзелеш материаллары һәм эшләр сыйфатына югары таләпләрне (СП 14.13330.2012) исәпкә алмыйча башкарылырга мөмкин.

Кар көртләре

СП 20.13330.2016 йөкләнеш һәм йогынты. СНИПның актуальләштерелгән редакциясе 2.01.2007-85* (1, 2 нче Үзгәрешләр белән), Е кушымтасы. Россия Федерациясе территориясен климат характеристикалары буенча районлаштыру карталары, 1 карта - авыл жирлегә территориясе IV кар районына карый.

Күп кар явулар һәм бураннар нәтижәсендә кар көртләре барлыкка килә, алар берничә сәгатьтән алып берничә тәүлеккә кадәр дәвам итәргә мөмкин. Алар транспорт элементсен бозуга, элемент һәм электр тапшыру линияләренә зарарлануына китерә, хужалык эшчәнлегенә тискәре йогынты ясый.

Юлларны кышкы карап тоту чаралары

Алат авыл жирлегә территориясендә кышкы чорда көньяк юнәлештәге жыллар өстенлек итә. Авыл жирлегендә гамәлдәге автомобиль юллары кардан саклый торган урман полосалары белән сакланган.

Генераль план проекты тарафыннан автомобиль юлларын кар көртләренән саклау буенча инженерлык чаралары тәкъдим ителми.

Алат авыл жирлегә территориясендә куркыныч табиғый процессларны бәяләү төзелеш өчен уңайлы участоклар - су аерып торган киңлекләр һәм су аерып торучы сөзәклекләр яныннан бүлеп бирергә мөмкинлек бирә.

Унайсыз шартлары булган участокларга эрозия процессларына дучар булган территорияләр, үзенчәлекле грунтлар таралу һәм су басу (су күтәрелү) мөмкин булган зоналарын тарату керә.

5. Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлегә

Генераль планың «Гражданнар оборонасы, табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлегә» бүлегә гражданнар оборонасы һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә норматив документлар нигезендә, шулай ук Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2020 елның 10 гыйнварындагы 518 номерлы гражданнар оборонасы буенча чаралар исемлеген, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын эшләү өчен Исәпкә алу мәгълүматлары һәм таләпләр нигезендә эшләнде (алга таба - Исәпкә алу мәгълүматлары, Кушымта).

5.1. Гражданнар оборонасы буенча чаралар исемлегә

Территорияне гражданнар оборонасы буенча төркемгә кертүне нигезләү

Проектлана торган территория гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә кагылмый.

Объектларны гражданнар оборонасы категориясенә кертүне нигезләү. Сугыш вакытында эшләвен дәвам итә торган объектлар исемлегә, шәһәр читендәге зонага күчерелә торган объектлар исемлегә

Алат авыл жирлегә территориясендә гражданнар оборонасы категориясенә кертелгән оешмалар юк.

Сугыш вакытында эшләвен дәвам итүче объектлар һәм авыл жирлегә территориясенә категориялә шәһәрләрдән күченә торган объектлар турында мәгълүмат юк.

СП 165.1325800.2014 «Гражданнар оборонасы буенча инженерлык-техник чаралар» белән каралган хәвеф-хәтәр зоналары чикләрен билгеләү

Авыл жирлегә территориясә химик зарарлану, жиңмерелүләр, радиоактив зарарлану һәм катастрофик су басу мөмкин булган зоналарына эләкми.

Граждан оборонасы буенча хәбәр итү

Хэбэр итү системалары электр сиреналары, сигнал биреп торучы жайланмалар, тавыш көчөйткөчлөр ярдэмендэ «Һава тревогасы!» (сугыш вакытында) универсаль сигналы бирү өчен, һәм халыкка һәм идарэ органнарына хэбэр итү сигналларын һәм мәгълүматны житкерү өчен билгелэнгән (ГО буенча ГО ИТЧ «СП 165.1325800.2014» б.39 п.).

Районның ЕДДСка тоташып, торак пунктларда РСУ барлыгы турында мәгълүматлар юк.

Халыкны инженерлык яклавының һәм иң күп эшләүче сменаның торышы
Гражданнар оборонасының яклау корылмаларын төзү таләп ителми.

Планлаштыру проектын эшләү вакытына халыкны тынычлык һәм сугыш вакытында эвакуацияләүне тәэмин иткәндә гамәлдәге инженер-техник чаралар буенча төп күрсәткөчләр

Шәһәр читендәге зонада урнаштырыла торган таратылучы, эвакуацияләнүче халык саны, беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына - ТР Биектау муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау планы нигезендә.

Жыелма-эвакуация (кабул итү-эвакуация) пунктларын урнаштыру - Биектау муниципаль районының Гражданнар оборонасы һәм халыкны саклау планы нигезендә.

Гражданнар оборонасы буенча проект чаралары

1. Авыл жирлеге территориясе жимерелүләр, радиоактив зарарлану һәм катастрофик су басу мөмкин булган зоналарга эләкмәгәнгә күрә, күрсәтелгән хәвеф-хәтәрләрдән саклау буенча махсус чаралар уздыру таләп ителми.

2. Алат авыл жирлегендә гражданнар оборонасы буенча хэбэр итү системасын «Халыкка гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы турында яисә килеп чыгу турында ашыгыч хэбэр итүнең комплекслы системасын булдыру турында» 2012 елның 13 ноябрәндәге 1522 номерлы РФ Президенты Указы нигезендә (район ЕДДСка тоташтырып, сөйләү сиреналарын урнаштыру зарур) күздә тотарга кирәк.

Алат авыл жирлеге халкына хэбэр итү өчен проектта 1 км га кадәр радиуслы, ике сөйләү сирена жайланмасы (РСУ), Потаниха ав. СМС-хэбэр итү юлы белән урнаштыру тәкъдим ителә. Сөйләү сирена жайланмасын урнаштырганда, торак пунктлар территорияләрен тулысынча каплауны күздә тотарга кирәк. РСУ мәгълүматлары халыкка тыныч вакыт ЧС турында хэбэр итү өчен кулланырга мөмкин.

РСУ урнаштыру график материалда күрсәтелгән.

3. Исәпкә алу мәгълүматлары буенча, гражданнар оборонасының саклау корылмаларын төзү таләп ителми.

4. Халыкны эвакуацияләү, тарату, шәһәр читендәге зонада урнаштыру беренче чиратка һәм исәп-хисап срогына Алат авыл жирлегенә өчен ТР Биектау муниципаль районында Гражданнар оборонасы һәм халыкны яклау планы нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

5. Авыл жирлегенә территориясендә СП 165.1325800.2014 («Гражданнар оборонасының инженерлык-техник чаралары» СНИП 2.01.51-90 Актуальләштерелгән редакциясе) 10 п. нигезендә маскировка чаралары каралмаган.

6. Исәп мәгълүматлары буенча, СП 165.1325800.2014 5.23 п. нигезендә үзәкләштерелгән электр энергиясе белән тәмин итүне туктату шартларында су белән тәмин итүче химик зарарланудан сакланган су белән тәмин итү объектларының суммар проект житештерүчәнлегенә халыкның ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен, шул исәптән эвакуацияләнгән, шулай ук барлык милек рәвешләрендәге предприятиеләрдә, крестьян (фермер) һәм шәхси ярдәмче хужалыклардагы авыл хужалыгы хайваннары һәм кошларының эчә торган суга ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен тәүлегенә 1 кешегә 25 л дан да ким булмаган исәп-хисапта (5.1.1 таблица), авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары өчен - Россия Федерациясе Авыл хужалыгы министрлыгы билгели торган нормалар буенча житәрлек булырга тиеш.

5.1.1 таблица

Алат авыл жирлегенә үзәкләштерелгән СХПВ буенча халыкка бирелә торган тәүлеккә эчәргә яраклы суның минималь күләме

Авыл жирлегенә	Башлангыч ел (2019 ел), кеше		Беренче чират (2029 ел), кеше		Хисап срогы (2039 ел), кеше	
	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3
Алат авыл жирлегенә	623	15,6	661	16,5	690	17,2
Алат ав.	219	5,5	214	5,4	208	5,2
Кече Алат ав.	66	1,7	85	2,1	105	2,6
Потаниха ав.	12	0,3	12	0,3	12	0,3
Урта Алат ав.	326	8,2	350	8,8	365	9,1

Искәрмә: Исәп эвакуацияләнә торган халыкны исәпкә алмыйча башкарылган.

СП 165.1325800.2014 5.30 п. нигезендә алга таба куллану өчен яраксыз су алу корылмалары - тампонланган, ә үзлектән бушатыла торган су жыю корылмалары көйләнә торган краннар белән жиһазландырылган булырга тиеш.

7. Тотрыклы электр белән тәмин итү чараларын «СП 165.1325800.2014 «ГО буенча ИТЧ» СНИП 2.01.51-90 Актуальләштерелгән редакциясе» нигезендә алдан карау зарур.

35 - 110 (220) кВ һәм күбрәк көчәнешле энергетика системаларының электр тапшыруны бүлү линияләре аерым чыганаclarның зарарлану ихтималын исәпкә алып, божраланырга һәм электр белән тәмин итүнең берничә чыганагына тоташтырылырга тиеш, шулай ук төрле трассалар буенча узарга тиеш (СП 165.1325800.2014 6.89 п.).

Энергия системалары электр челтәрләре схемасы бәйсез эшли торган өлешләргә (блокларга) энергия системасын автоматлаштырылган бүлү мөмкинлеген күздә тотарга тиеш (СП 165.1325800.2014 6.85 п.).

Күчмә электр станцияләрен һәм подстанцияләрне куллану мөмкинлеген алдан карарга кирәк (СП 165.1325800.2014 6.90 п.).

8. Авыл жирлеге территориясе гражданнар оборонасы буенча төркемнәргә керми, шуңа күрә газ һәм жылылык белән тәмин итү буенча махсус чаралар таләп ителми.

5.2. Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары исемлеге

РФ Президентының 2018 елның 11 гыйнварындагы 12 номерлы «2030 елга кадәр чорга халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклау өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында» Указы нигезендә халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән саклауның агымдагы торышын мониторинглау һәм бәяләү Россия Федерациясе Гражданнар оборонасы эшләре, гадәттән тыш хәлләр һәм табигый бәла-казалар нәтижеләрен федераль башкарма хакимият органнары, Россия Федерациясе субъектлары башкарма хакимияте органнары катнашында алар компетенциясе чикләрендә гамәлгә ашырыла. Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү, бердәм дәүләт системасының барлык дәрәжәләрендә табигый һәм техноген характердагы янауларга оператив җавап бирүне тәмин итү максатларында гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планнары эшләнә.

Гадәттән тыш хәлләрдә халыкның куркынычсызлыгын тәмин итү буенча төп чараларга түбәндәгеләр керә: гадәттән тыш хәлләрнең нәтижеләрен фаразлау һәм бәяләү; мондый хәлләрне булдырмау яисә килеп чыгу ихтималын киметүгә, шулай ук аларның нәтижеләрен киметүгә юнәлдерелгән чаралар эшләү. Моннан тыш, халыкны гадәттән тыш хәлләрдә эшләргә өйрәтү һәм аны яклауның нәтижәле ысулларын эшләү бик мөһим.

Гадәттән тыш хәлләрне һәм аларның нәтижеләрен бетерү эшләрен башкару өчен җәлеп ителергә мөмкин:

– янғын сүндерү частылары;

- штатлы һәм штаттан тыш авария-коткару формированиеләре;
- сәламәтлек саклау учреждениеләре персоналы;
- башка учреждениеләрнең персоналы һәм техникасы.

Халыкны һәм матди чараларны ташу (эвакуацияләү) өчен район предприятиеләре һәм оешмаларының автомобиль техникасын файдаланырга мөмкин.

Инженерлык, авария-коткару һәм торгызу эшләрен башкару өчен шулай ук район предприятиеләре һәм оешмаларының инженерлык техникасы жәлеп ителергә мөмкин.

Халыкны һәм авыл жирлеге территорияләрен саклау эшендә унайсыз һәм куркыныч күренешләрдән һәм табигый һәм техноген характердагы процесслардан саклау өчен тиешле саклау корылмаларын төзүне һәм эксплуатацияләүне күздә тоткан инженерлык-техник чаралар үткөрү югары нәтижәлелеккә ия.

5.3. Табигый характердагы мөмкин булган гадәттән тыш хәлләр чыганаclarы исемлеге

Табигый характердагы гадәттән тыш ситуация - табигый бәла-каза нәтижәсендә барлыкка килгән билгеле бер территориядәге яки акваториядәге хәл, ул кешеләр үлеменә, кеше һәм әйләнә-тирә мохит сәламәтлегенә зыян, шактый матди югалтулар һәм кешеләрнең тормыш эшчәнлегенә шартларын бозуга китерергә мөмкин яисә китереп чыгарган хәл. Чыганакның характеры һәм масштаблары буенча табигый гадәттән тыш хәлләрне аералар.

Проектта Алат авыл жирлеге территориясендә урын алган куркыныч процесслар карала:

- *метеорологик* (көчле җил (шул исәптән шквал); көчле яңгыр; яшен; эре боз; бик көчле кар, буран; кар көртләре; каты суык; экстремаль югары, түбән температуралар);
- *эрозия һәм сөзәклек процесслары*;
- *үзенчәлекле грунтлар*;
- *сейсмиклык*;
- *су басу (су күтәрелү)*;
- *кар көртләре*;
- *табигый янгынар*.

Куркыныч метеорологик күренешләр

Климат шартлары буенча Татарстан Республикасы районлаштыру картасы нигезендә, карала торган территория ИВ климат подрайонында урнашкан, ул уртача континенталь климат салкын карлы кыш һәм жылы жәй белән характерлана (ТР

Биектау муниципаль районын территориаль планлаштыру схемасы).

Наваның уртача күпьяллык температурасы 4,6 С. тәшкит итә. Иң жылы ай - июль, аның уртача температурасы +20,3 °С. Январь - уртача температура -10,6 °С булган иң салкын ай.

Еллык явым-төшем күләме уртача 568,5 мм тәшкит итә.

Ел дэвамьнда территориядә көньяк һәм көнбатыш юнәлештәге жыллар өстенлек итә. Жилнең максимал тизлеге көз һәм кышкы чорда күзәтелә.

Карала торган территориядә иң куркыныч климат күренешләре булып көчле салкыннар, яшен сугулар, 30 мм/сәгать һәм аннан да көчлерәк интенсивлы янгырлар; 24 сәгать эчендә 20 мм дан артык кар яву; 30 м/с артыграк тизлекле шторм жылларе (Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлығының 8.07.04 329 нчы боерыгы нигезендә әлеге күренешне ЧСка кертү критерие - жыл тизлеге (көчәюләрне дә кертәп) - 25 м/с һәм күбрәк) санала.

Куркыныч һәм уңайсыз метеорология күренешләрендә кешеләр өчен куркыныч - юл һәм күпердәге өслекләрне, корылмаларны, электр тапшыруларының һәм элементнең һава сызыкларын, жир өсте торбаларының һава сызыкларын жимерүдән, шулай ук жимерелгән корылмаларның зур тизлектә очучы ватыклары, пыялаларның кыйпылчыклары белән кешеләрне зарарлаудан гыйбарәт.

Куркыныч жыл йогынтысы нәтижәләре

- егылган агачлар, жимерелгән биналар конструкцияләре белән электр тапшыру һәм элемент линияләре өзелү;
- элемент узелларын электр белән тәмин итүнең туктатылуы аркасында тотрыклы элемент бозылу;
- түбәнең, торак, житештерү һәм административ биналарның пыялалары зарарлануы;
- түбән басымлы жир өсте газүткәргечләре жимерелү, торак микрорайоннарны һәм сәнәгать предприятиеләрен газ белән тәмин итү туктатылу;
- урам һәм юллардагы хәрабәләр аркасында транспорт элементәсенен кыенлыгы;
- көчле давылда биналар жимерелү һәм чыбыклар чорналу (ЛЭП массакуләм янгынарның тиз таралуына ярдәм итәргә мөмкин).

Метеорологик характердагы куркыныч күренешләрнең нәтижәләрен киметү чаралары

Метеорологик характердагы куркыныч күренешләр нәтижәләрен йомшарту өчен тәкъдим ителә:

- күренешләр барлыкка килү куркынычы турында халыкка алдан хәбәр итү;
- электр челтәрләре замыканиесен булдырмас өчен ЛЭПны сүндерү, кулланучыларны токтан өзү;
- газның агып чыгу нәтижәсе буларак янғын яисә шартлау мөмкин булудан качу өчен, газ белән тәмин итүне сүндерү;
- биналарны һәм корылмаларны көчәйтү, капитал корылмаларда, подвалларда һәм сыену урыннарында халыкны яшерү, витриналарны, тәрәзәләрне жил ягыннан саклау;
- су басуга каршы чаралар үткөрү.

Бураннарның мөмкин нәтижәләрен, экстремаль түбән һава температурасы янаган куркынычны киметү чаралары

- биналарның жылысын саклау, жылылык районнарын аеру, резервлау (салкын резервтагы котельныйлар) һәм, кирәк булганда, жылылык белән тәмин итүнең резерв чыганакларын тоташтыру;
- кышкы чорда аларның микроклиматын өстенлекле жилләрдән планировка ысуллары белән яисә яшел үсентеләр утырту ярдәмендә яхшырту өчен селитеб территорияләрен жилдән саклау.

Югары температураларның мөмкин булган нәтижәләрен киметү чаралары

- туклану һәм су куллану гигиенасы. Су куллануны су эчәсе килүне басуга житәрлек дәрәжәдә тәмин итү. Субъектив тойгылар һәм чагыштырмача тотрыклы масса суның житәрлек булуы критерийлары булып тора, шул ук вакытта сыеклыкны бүлеп кабул итү максатка ярашлы. Аппетитның эссе вакытта кимүе сәбәпле, туклануның рациональ режимы мөһим әһәмияткә ия була, бу вакытта азык кабул итү тәүлекнең салкынча вакытына туры килә;
- киём гигиенасы. Эссе шартларда куллану өчен билгеләнгән киёмнәргә төп таләп - аның житәрлек дәрәжәдә гигроскопик булуы, дым сөндөрүе, һава үткөрүчәнлегенә. Киём-салымда аның төсә мөһим роль уйный, радиация жылысын аксыл тукымалар кара тукымаларга караганда азрак йота;
- хезмәт һәм ял режимы. Төп принцип - киләсе хезмәт чоры башлануга физиологик функцияләренә торгызу кирәклегенә таянып эш итәргә кирәк. Ачык һавада эшләүчеләрне югары температураларның тискәре йогынтысыннан саклау өчен вакыт-вакыт кояшның туры нурларыннан сакланган урыннарда кыска вакытлы ял кирәк. Медицина күзәтүен билгеләү максатка ярашлы.

Куркыныч геологик һәм гидрогеологик процессларның һәм күренешләрнең характеристикалары

Эрозия процесслары характеристикалары, үзенчәлекле грунтлар таралу, су басу (су күтәрелү), сейсмиклык, кар бураннары һәм алар белән көрәш чаралары 4 бүлектә «Территориянең инженерлык эзерлегә» китерелде.

Табиғый янғыннар

Алат авыл жирлегә территориясендә «Ислайтар урманчылыгы» ДКУ Ашыт участок урманчылыгы урманнары урнашкан. «2018 елга кадәрге чорга Татарстан Республикасы урман хужалыгын үстерү стратегиясе» материаллары нигезендә (ТР Министрлар Кабинетының 2010 елның 10 февралендәге 61 номерлы карары белән рас.) авыл жирлегә урманнары III класслы янғын куркынычына карыйлар.

Жирлектә урманнар януның төп сәбәбе - туристлар, аучылар, балыкчылар, гөмбәчеләр һәм башка затлар ут белән саксыз эш итүне дә кертәп, янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен үтәмәү, урманнарда килгәндә, язгы һәм көзгә контрольсез авыл хужалыгы яндырулары, урман эзерләүчеләр тарафыннан янғын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен бозу, яшен сугулар. Урманнарда корыган агачлар булу корылыклы чорда урман янғыннары барлыкка килү ихтималын арттыра.

Авыл жирлегенә торак пунктларын төзү катгый рәвештә СП 4.130.2013 «Янғынга каршы торак системалары. Саклау объектларында янғын таралуны чикләү. Күләмле-планлаштыру һәм конструктив чишелешләргә таләпләр» 4.14 пункты нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш, шәһәр жирлекләрен төзү чикләреннән алып урман утыртмаларына кадәр янғынга каршы ераклыктар урманчылыктарда (урман паркларында) кимендә 50 м булырга тиеш, ә шәһәр һәм авыл жирлекләрен төзү чикләреннән бер-, ике катлы индивидуаль төзелеш белән, шулай ук бакча, дача һәм йорт янындагы жир кишәрлекләре территорияләрендәге йортлардан һәм хужалык корылмаларыннан алып урманчылыктардагы (урман паркларында) урман утыртмаларына кадәр - кимендә 30 м булырга тиеш.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2019 елның 29 апрелендәге 351 номерлы «2019 елда урманнарны һәм торак пунктларын табиғый янғыннардан саклау чаралары турында» Карары нигезендә янғын куркынычсызлыгы өлкәсендәге норматив документларга таянырга кирәк.

Авыл жирлегә халкы өчен табиғый янғыннарның куркынычы зур түгел, чөнки торак пунктларга урманнардан шактый ерак урнашкан. Шулай ук вакытта автомобиль транспортының хәрәкәте бозылу, экологик хәлнең һәм шуның нәтижәсендә, кешеләрнең сәламәтлегә начараю мөмкин.

Урман янғыннарын сүндерү, урман янғыннары аркасында килеп чыккан урманнарда гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү эшләре белән житәкчелек итүне оештыру, урман янғыннарын сүндерү эшләрен башкарганда ведомствора хезмәттәшлекне оештыру РФ Табиғат ресурслары һәм экология министрлыгының

2014 елның 8 июлендәге 313 номерлы «Урман янгыннарын сүндерү Кагыйдәләрен раслау турында» Боерыгы белән регламентлаштырыла.

Торак пункт территориясенә табигый янгыннар таралуны булдырмау чаралары

– табигый территорияләр һәм торак пункт территорияләре арасында янгынга каршы аермаларны һәм минераллаштырылган полосаларны төзекләндерү (Янгын куркынычсызлыгы турында Законның 1, 19, 38 статьялары, 2.07.2008 123-ФЗ номерлы «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» Федераль законның 63 статьясы нигезендә, территориядә янгын куркынычсызлыгы чаралары үтәлергә тиеш),

– янгын куркынычы булган объектлар тирәсендә минераллаштырылган полосаларны төзекләндерү.

Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2012 елның 25 апрелендәге 390 номерлы «Янгынга каршы режим турында (2019 елның 20 сентябрә үзгәрешләр белән)» карары белән расланган Россия Федерациясендә янгынга каршы режим кагыйдәләре, шулай ук Россия Федерациясе Хөкүмәтенә 2017 елның 30 июнендәге 417 номерлы «Урманнарда янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләрен раслау турында» (2019 елның 17 апреленә үзгәрешләр белән) карары белән расланган урманнарда янгын куркынычсызлыгы Кагыйдәләре нигезендә кар капламы беткән көннән башлап яңгырлы тотрыклы көзгә һава торышы урнашканчы яисә кар япмасы барлыкка килгәнчә, урманга якин территорияне биләүче, аңардан файдаланучы һәм (яисә) идарә итүче физик, юридик затлар, шулай ук чит ил гражданны һәм гражданныксыз затлар урманнан кимендә 10 метр киңлектәге полосада аны корыган үләннән, черегән калдыклардан, ауган калдыклардан, кисү калдыкларыннан, чүп-чардан һәм башка төрле янучан материаллардан чистарталар яисә урманнан кимендә 0,5 метр киңлектәге янгынга каршы минераллаштырылган полоса белән яисә янгынга каршы барьер белән урманны аерып алалар.

Урманнарда янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чаралары

Табигать территорияләрендә янгынга каршы профилактика янгын чыгуны кисәтүгә, аларның таралуын чикләүгә һәм янгын чыгуга каршы уңышлы көрәшү өчен шартлар тудыручы оештыру-техник һәм башка чараларга юнәлтелгән чаралар комплексын уздыруны күздә тоталар.

Табигый янгыннар килеп чыгуны кисәтү янгын куркынычсызлыгы кагыйдәләренә, янгын чыгу ихтималын киметә торган оештыру-техник чараларның үтәлешен контрольдә тоту максатларында пропаганда һәм агитация, халык тарафыннан табигать территорияләренә йөрүне көйләү, дәүләт янгын күзәтчелеге ярдәмендә гамәлгә ашырыла.

Янгыннар таралуны чикләү агачның составын җайга салу, аларны чүп-чардан чистарту, янгынга каршы киртэләр системасын, юллар һәм сулыклар челтәрен төзүне үз эченә алган территорияләрне янгынга каршы төзекләндерү исәбенә утыртмаларның (табигый һәм ясалма килеп чыккан) янгын тотрыклылыгын арттырудан, шулай ук территорияләрне яндыруны контрольдә тотудан гыйбарәт.

Табигать территорияләренең янгын тотрыклылыгын арттыра торган оештыру-техник һәм башка чаралар җирле халыкны җирлектә янгыннарны кисәтү, ачыклау, сүндерү эшләренә; янгынга каршы объектларны төзүгә һәм ремонтлауга; хакимият органнары, арендаторлар белән эшләүгә һ.б. эзерләүдән гыйбарәт.

5.4. Биологик-социаль характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаclarы исемлеге

Биологик калдыкларны күмү урыннары булып зиратлар, үлэт базлары тора. ТР Министрлар Кабинетының Баш ветеринария идарәсе һәм “Биектау РДВБ” ДБУ мәгълүматлары буенча, Алат авыл җирлеге территориясендә Кече Алат ав. төньяк-көнбатышка таба 770 м ераклыкта биотремик чокыр урнашкан.

Авыл җирлеге территориясенә себер язвасы үлэт базларының һәм биотермик чокырларның тискәре йогынтысын кисәтү чаралары, йогынты «Санитар-саклау зоналары» 2.2 бүлегендә җентекләп каралды.

5.5. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең мөмкин булган чыганаclarы исемлеге

Техноген характердагы гадәттән тыш хәл – билгеләнгән территориядә авария килеп чыгу нәтижәсендә кешеләрнең тормышы һәм эшчәнлеге нормаль шартлары бозыла торган, аларның тормышына һәм сәламәтлегенә куркыныч янаган, халык милкенә, халык хужалыгына һәм әйләнә-тирә мохиткә зыян салына торган вәзгыять. Барлыкка килү урыны һәм гадәттән тыш хәлнең төп җимергеч факторларының характеры буенча техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр аерыла. Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр шартлаулар, янгыннар, һәлакәтләр, химик һәм радиоактив матдәләр чыгу, техносфера объектларында җимерелүләр, авулар, ишелүләр белән барлыкка китерелә.

Потенциаль куркыныч объектлар исемлеге

Исәпкә алу мәгълүматлары һәм таләпләр нигезендә аларда аварияләр Биектау муниципаль районында гадәттән тыш хәлләр зоналары барлыкка килүгә китерергә мөмкин булган гамәлдәге потенциал куркыныч объектлар:

- «Газпром трансгаз Казан» ПАЖ объектлары (Константиновка ЛПУМГның Константиновка АГРС-3 газ бүлү станциясе (420099, ТР, Биектау районы, Константиновка ав., АГРС);
- АГРС-1/3 газ бүлү станциясе Крутушка. Константиновка ЛПУМГ ның Кадышево АГРС-1/3 (422705, ТР, Биектау районы, Кадышево ав., АГРС);
- Константиновка ЛПУМГның Озерный АГРС Ташкент-2 газ бүлү станциясе (420098, ТР, Биектау районы, Озерный н.п., АГРС);
- Константиновка ЛПУМГның Дөбяз АГРС Урожай-1 газ бүлү станциясе (422712, ТР, Биектау районы, Каенлык ав., АГРС);
- «Миннебай – Казан» магистраль газүткөргөч участогы Константиновка ЛПУМГ 285,4 шәр кмлы 80 отвод белән (Биектау районы).

Техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрнең потенциал чыганакалары

Техноген характердагы гадәттән тыш хәл барлыкка килү чыганакаларына куркыныч житештерү объектларын кертергә кирәк.

Алат авыл жирлегендә куркыныч житештерү объектлары турында мәгълүматлар юк.

Нәтижеләре авыл жирлеге инфраструктурасы эшчәнлеген бозуга һәм халыкның зыян күрүенә китерергә мөмкин булган юл-транспорт һәлакәтләре, тормыш белән тәэмин итү объектларындагы һәлакәтләр, террорчылык актлары булырга мөмкин.

Транспортта аварияләр, юл-транспорт һәлакәтләре

Алат авыл жирлегенә транспорт структурасы Биектау муниципаль районының транспорт структурасының бер өлеше булып тора, ул үз чиратында Татарстан Республикасының транспорт чөлтәренә интеграцияләнгән һәм автомобиль транспорты белән тәкъдим ителгән.

Авыл жирлегенә автомобиль юллары функциональ билгеләнеше буенча региональ һәм жирле әһәмияттәге юллар булып тора.

Автомобиль транспортына һәлакәтләрнең шактый күп төре хас: бәрелешү, бәрү, аудару, янгын, таулы урыннардан егылу, сулыкларга төшү һ.б.

Жирлектә юл-транспорт һәлакәтләре килеп чыгуның төп сәбәпләре булып тора:

- юл хәрәкәте кагыйдәләрен бозу;
- автомобиль юлларының тигезсез дефектлы өслеге, куркыныч участокларда горизонталь разметка һәм киртәләр булмау;
- автомобиль юлларының житезлек яктыртылмавы;
- өслекләрнең түбән сыйфаты – түбән тоташу, бигрәк тә кыш көне һ. б. факторлар.

Авыл жирлеге территориясе буйлап автомобиль транспортында куркыныч йөкләрне ташу һәм йөк ташыганда һәлакәт булу мөмкинлеген истән чыгарырга ярамый.

Мондый авариялар, цистерналарның жиимерелүе яки герметиклыгы бозылу очраklarында, әйләнә-тирә мохитне зарарлы матдәләр белән пычрата торган гадәттән тыш хәлләргә китерә, транспорт чарасын йөртүчеләрнең генә түгел, ә янәшдәге башка кешеләрнең тормышы куркыныч астына куела. Хәзерге автомобильләрдә еш кына үз эченә 30 м³ куркыныч йөкне сыйдыра торган цистерна кулланыла.

Аеруча еш йөртелә торган куркыныч матдәләр өчен жиимерү зоналары радиустары 5.5.1 таблицада китерелгән.

5.5.1 таблица

Матдәнең төре	Жиимерү зонасы радиусы, км	Жиимерү зонасы майданы, км ²	Жиимерү зонасы радиусы, м		Жиимерү зонасы майданы, м ²	
			үсемлек ләр	яну	үсемлек ләр	яну
<i>АХОВ</i>						
Аммиак	0,8	0,25	-	-	-	-
Хлор	1,6	1,00	-	-	-	-
<i>Шартлау янғын куркынычлы матдәләр</i>						
Бензин	-	-	10	40	320	5000
Диз. ягулыгы	-	-	45	140	6400	61600

Транспортта авария нәтижәләрен бетерү чаралары

Юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәләрен бетерү чаралары, ашыгыч хезмәтләрнең үзара хезмәттәшлеге, Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Россия субъектларында юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәсендә зыян күргән затларны коткару өлкәсендә территориаль органнары эшчәнлеген оештыру буенча житәкчелек Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының Территориаль органнарға юл-транспорт һәлакәтләре нәтижәләрен бетерүдә катнашучы ашыгыч хезмәтләрнең үзара эшчәнлек дәрәжәсен арттыру буенча методик тәкъдимнәр нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш (Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2015 елның 17 марты № 2-4-87-19-18 расл.).

Транспортта гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чаралары булып тора:

- транспорт чараларының торышын вакытында диагностикалау;
- транспортлау шартларын регламентлаштыра торган кагыйдәләрне һәм нормаларны үтәү.

Транспорт инфраструктурасы объектларының һәм транспорт чараларының законсыз тыкшыну актларыннан яклануын тәэмин итү чараларын эшләү зарур.

Законсыз тыкшыну акты дигәндә, транспорт комплексының куркынычсыз эшчәнлегенә янауы, кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә зыян китергән, матди зыян

салган яки мондый нәтижеләргә китерү куркынычы тудырган хокукка каршы гамәл (гамәл кылмау), шул исәптән террорчылык акты аңлашыла.

Терроризм

Кризис ситуацияләре барлыкка килүнең төп факторларының берсе буларак хәзерге шартларда террорчылык каралырга мөмкин.

Терроризм - социаль табигате һәм, кагыйдә буларак, сәяси юнәлеше булган катлаулы, күппланлы күренеш. Ул социаль каршылыklar белән тудырылган һәм аларны кискенләшкәндә көчәюгә тенденция күрсәтә.

Террорчылык актларын башкару өчен түбәндәге чаралар кулланылырга мөмкин: шартлаткыч һәм янучан матдәләр, атом-төш зарядлары, радиоактив матдәләр, агулаучы матдәләр, биологик агентлар, электр магнит импульсларын нурландыручылар.

Шул ук вакытта террорчылык актлары объектлары булып транспорт чаралары, транспорт объектлары (вокзаллар, диңгез, елга портлары һәм аэропортлар), кешеләр күпләп була торган урыннар (эре мегаполислар территорияләре, жәмәгать, сәүдә һәм торак биналары, спорт корылмалары, концерт һәм күргәзмә заллары, метро станцияләре), потенциал куркыныч сәнәгать объектлары, гидротехник корылмалар, су белән тәмин итү системалары, азык-төлек һәм ит-сөт продуктлары житештерү предприятиеләре, элемент һәм идарә системалары булырга мөмкин.

Террорчылык актларында халыкны яклау

Террористик актларда халыкны яклау буенча ГОЧС идарә органнарының төп бурычлары булып тора:

- террорчылыкка бәйлә хәвәф-хәтәрләренә даими анализлау һәм фаразлау, террорчылык эшчәнлегә китереп чыгара торган гадәттән тыш хәлләренә кисәтү буенча нәтижәле чаралар күрү;
- потенциал куркыныч объектларны һәм халыкны террорчылыктан яклау буенча оештыру һәм инженер-техник чаралар комплексын гамәлгә ашыру;
- террорчылык актлары нәтижеләрен локальләштерү һәм алардан килгән зыяннарны бетерү көчләренең һәм чараларының эзерлегенә ярдәм итү.

Террорчылык актлары вакытында халыкны химик яклауның төп чаралары химик куркыныч объектлардагы аварияләрдәге кебек үк. Аларның үзенчәлегә түбәндәгеләр кирәк булуда:

- хәлне ачыклау һәм бәяләүнең максималь оперативлыгы;
- халыкка куркыныч турында һәм химик яклауның кирәкле чаралары турында хәбәр итү;

– паникаларны булдырмау, барлык уздырыла торган чараларның тәртибен һәм контрольлеген тәмин итү.

*Террорчылык актлары булганда авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр
буенча гамәлләр*

Террорчылык актлары нәтижәләрен бетерү барышында зыян күрүчеләргә ярдәм күрсәтү, зарар китерә торган факторларның нәтижәләрен йомшарту мәсьәләләренә аерым игътибар бирелергә тиеш. Бу шартларда авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләрнең төп төрләре булып тора:

– гадәттән тыш хәл зонасын разведкалау (биналарның, территорияләрнең, көчләр һәм чаралар хәрәкәте маршрутларының торышы, гадәттән тыш хәл зонасы чикләрен билгеләү);

– авария-коткару хезмәтләре, авария-коткару формированиеләре көчләрен һәм чараларын гадәттән тыш хәл зонасына кергү;

– авария-коткару һәм башка кичектергесез эшләр башкару;

– зыян күрүчеләрне һәм матди кыйммәтләрне эвакуацияләү;

– хәбәр итү, идарә һәм элемтә оештыру;

– жәмәгать тәртибен тәмин итү;

– зыян күрүчеләрнең туганнары белән эшләр;

– жиммерекләренә сүтү, урынны чистарту, территорияне рекультивацияләү (кирәк булганда).

Тулаем алганда, террорчылык актларының зур масштаблы нәтижәләре вакытында һәлакәт-коткару эшләрен оештыру эре табигый һәм техноген гадәттән тыш хәлләрне бетерү вакытында мондый эшләрне оештыруга охшаш.

Террорчылык куркынычы дәрәжәләрен билгеләү тәртибе һәм шәхеснең, жәмгыять һәм дәүләт иминлеген тәмин итү чаралары Россия Федерациясе Президенты тарафыннан билгеләнә.

*Халык белән террористик актларга бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмау
буенча чаралар*

Халык белән террорчылык актлары белән бәйле гадәттән тыш хәлләрне булдырмауға һәм халыкны аларны бетерү бурычларын хәл итүгә жәлеп итүгә юнәлтелгән чаралар үткәру зарур.

Бу чаралар халыкны үз торақ йортларын саклауда катнашуын активлаштыруга, торақ-эксплуатация предприятиеләре, милиция терәк пунктлары, ГОЧС идарәсе органнары каршындагы вакытлы оператив штаблар житәкчелегендә постлар, терәк пунктлары эшен оештыруга юнәлтелгән. Хокук саклау органнары белән тыгыз

хезмәттәшлектә алар торак секторының биналары һәм корылмалары, жылылык, электр, су белән тәэмин итү системалары торышын контрольдә тотарга, кешеләр күпләп була торган урыннарда (юллар һәм транспорт коммуникацияләре янында) шартлау куркынычы булган предметларны һәм объектларны ачыкларга, торак булмаган биналарның бикләү жайланмаларының торышын тикшереп торырга, контрольдә тотыла торган территориядә гадәттән тыш хәлләр куркынычы булганда һәм килеп чыкканда жәмәгать тәртибен сакларга, экстремаль ситуациядә ярдәм күрсәтү кирәк булган мөстәкыйль хәрәкәт итү мөмкинлеге чикләнгән яшәүчеләрне исәпкә алырга тиеш.

Тормышны тәэмин итү объектларында һәм системаларында аварияләр

Тормышны тәэмин итү системаларында: газ белән тәэмин итү, жылылык, электр белән тәэмин итү, су белән тәэмин итү системаларында аварияләр халыкның тереклек эшчәнлеген бозуга китерә.

Газ бүлү системалары объектларында аварияләр сәбәпләре:

- жир асты газүткәргечләренең механик зарарланулары;
- жир өсте газүткәргечләренең механик зарарланулары;
- тышкы газүткәргечләренең коррозиядән зарарланулары;
- эретеп ябыштыру кушылмалары өзелү;
- табигать күренешләре нәтижәсендә газүткәргечләренең зарарлануы;
- ГРПтан соң басым күтәрелү;
- Башка сәбәпләр.

ГРП һәм ГРУ аварияләрендә газның бинага чыгуы шартлау һәм янғын куркынычы катнашмасы барлыкка килүгә китерә, аның ялкынлануы янғын яки шартлау китереп чыгара. Моннан тыш, бинаның газланудан башка газның факел ялкынсынуы мөмкин. ГРПда технологик процессны бозу аркасында түбән басымлы газүткәргечтә басым арту очраklары билгеле, бу куллану чыганакларында, шул исәптән торак йортларда яки котельныйларда, биналарның газлануына китерә, ә кабызу чыганаклары булганда газлар катнашмасы ялкынлануга яки шартлауга китерә.

Электр тапшыруның һава линияләрендә техноген гадәттән тыш хәлләр чыганаклары техник жайланмаларның һәм терәк конструкцияләренең төп элементлары жиңмерелүенә (ишелүенә) бәйле аварияләр булырга мөмкин. Аварияләр эчке сәбәпләр (төзелеш-монтаж эшләрдә брак, линияне эксплуатацияләү кагыйдәләрен бозу) белән дә, тышкы сәбәпләр белән дә аңлатылырга мөмкин. Тышкы сәбәпләр табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр чыганакларының, шул исәптән террорчылык актларының да йогынтысы булырга мөмкин.

Техник жайланмаларның, шулай ук һава линиясе терәкләре конструкциясенен жиимерелүенә (ишелүенә) бәйле аварияләрдә төп зарар китерә торган элементлары - жайланмаларның, корылмаларның конструкцияләренен механик йогынтысы. Шулай ук электр тогы йогынтысы да зарар салучы факторлар булырга мөмкин.

Кешеләрнең һәм техниканың механик зарарлану куркынычы булган куркыныч зоналарның чиге булып мөмкин булган ишелү зонасы торачак. Техник жайланманың яки корылманың бөтенлеге ауганда сакланган очракта (мәсәлән, ВЛ терәге), хәрабәләр булган зоналар күләмнәре корылмаларның үлчәмнәренә тигез булчак.

Электр үткәргечләре өзелгәндә һәм жиргә төшкәндә зарарланган электр жайланмасын сүндерә торган реле саклау системаларының эшләмәү очраklары булырга мөмкин. Жиргә элэккән үткәргеч тирәсендә ток таралу зонасы барлыкка килә. Бу үткәргеч төшү зонасында жир өслегендә электр потенциалы барлыкка килүгә китерә. Кеше хәрәкәт иткәндә чыбык төшү зонасында аның аяклары төрле электр потенциалларына эләгергә мөмкин, аларның аермасы “адым киеренкелеге” дип атала, һәм кешенең тәне аша электр тогы "аяк-аяк" чылбыры буйлап агачак.

Гамәлдәге һәм проектланган һава линияләрендә аварияләр очрагында мөмкин булган гадәттән тыш хәлләр чыганаklарының тәэсир итү зоналары локаль характерда. Электр тапшыруның һава линияләренә якин территориядәге халык арасынан мөмкин булган аварияләрдә кешеләрнең жиңелүе мөмкин түгел.

ВЛ трассалары линия үтү районындагы хужалык эшчәнлеге характерын исәпкә алып проектлана, шулай ук сак зонасы төзелә һәм һава электр линияләре янында хужалык эшчәнлеге чикләнә. ВЛнең янгын куркынычсызлыгы янмый торган конструкцияләр куллану, кыска ялганыш тоklарын автомат рәвештә өзү, терәкләрне жиргә тоташтыру, төрле фазалар үткәргечләре арасындагы чорналу өчен куркынычсыз араларны саклау белән тәмин ителә.

Инженерлык жиһазлары эшләвенең тотрыклылыгы. Авыл жиңрлегендә инженерлык системалары эшләвенең тотрыклылыгын тәмин итү чаралары

Авыл жиңрлегендә инженерлык системалары эшләвенең тотрыклылыгын арттыру өчен түбәндәге чараларны гамәлгә ашыру зарур:

1. Авыл жиңрлегенен инженерлык системалары белән идарә итү системаларының ышанычлылыгын тәмин итү буенча эшләр башкару;
2. Инженерлык системалары эшенен ышанычлылыгын арттыру буенча эшләр башкару;
3. Авыл жиңрлегенен инженерлык системалары объектларында зарарлануның икенчел факторларын (янгыннар, шартлаулар, электр тогы белән зарарлану һ.б.) бетерү яисә чикләү эшләр башкару;
4. Инженерлык системалары эшенен авария режимына күчерелүгә әзерлек;

5. Авыл жирлегенен инженерлык системаларын торгызуга эзерлек;

6. Эзлекле рәвештә заманча куркынычсыз технологик чишелешләргә күчү һәм бөтен жирдә контроль һәм инженерлык системалары белән идарә итү системаларын гамәлгә кертү.

Вақытның билгеле бер чоры үткәч яки нинди дә булса үзгәрешләр белән бәйле рәвештә, авыл жирлегенен инженерлык системаларының тотрыклы эшләвен арттыру чараларын үткәрүне күз алдында тотарга кирәк.

Инженерлык системалары эшләвенен тотрыклылыгын арттыру буенча инженер-техник чаралар санына керә:

- тузган коммуналь-энергетика челтәрләрен алмаштыру юлы белән, гадәттән тыш хәл барлыкка килү чыганагы буларак, инженерлык системаларының авариясез эшләвен тәмин итү;
- ике бәйсез чыганактан торак пунктларны энергия белән тәмин итү яисә төрле юнәлешләрдән ике электр челтәре урнаштыру;
- 10 һәм 6 кВ электр бүлү челтәрләрен божралау;
- трансформатор подстанцияләрен яклауны тәмин итү - өстәмә кирпеч яки тимер-бетон стеналар, козыреклар урнаштыру, грунт белән вал ясау һ.б.;
- торышы канәгатьләнелек булмаган трансформатор подстанцияләрен реконструкцияләү;
- “шәрә чыбыкны” электр челтәрләренен үзйөрешле изоляцияләнган чыбыкларына алмаштыру, кирәк булганда электр үткәргечләренен һава линияләрен кабельләргә күчерү;
- күчмә электр станцияләрен сатып алу һәм энергия системасына тоташтыру;
- су бирүне ике (яисә аннан да күбрәк) бәйсез чыганақлардан тәмин итү, өстенлек жир асты чыганақларына бирелергә тиеш;
- заманча технологияләр нигезендә су белән тәмин итү системасын төзү һәм реконструкцияләү;
- су жыю корылмаларында катгый режимлы зоналарның тоташ киртәләрен булдыру;
- су белән тәмин итү челтәрләрен божралауны тәмин итү;
- су үткәрү челтәрләре һәм эчәргә яраклы сулы резервуарларны грунтка күмү;
- артезиан скважиналарын герметизацияләү;
- резерв су белән тәмин итү;
- заманча технологияләр нигезендә су бүлеп бирү системасын төзү һәм реконструкцияләү;
- ташландык суларны аварияле чыгару урыннарын оештыру;
- ике бәйсез чыганактан газ бирүне тәмин итү;

- заманча технологияләр нигезендә газ челтәрләрен төзү һәм реконструкцияләү;
- газ челтәрләрен грунтка батыру;
- газ челтәрләрен божралауны тәэмин итү;
- басым үзгәрүдән эшли торган автоматик жайланмаларны газ челтәрләрендә, шулай ук дистанцион идарәле бикләү арматурасы урнаштыру;
- жылылык трассаларын котельныйдан үзара тоташтыру юлы белән жылылык белән тәэмин итүнең тотрыклы системасын булдыру яисә жылылык белән тәэмин итүнең индивидуаль системаларын куллану.

Әлеге барлык чаралар авыл жирлегенең яисә аның аерым участкаларының инженерлык инфраструктурасын реконструкцияләгәндә яисә яңа төзөгәндә башкарылырга тиеш.

Эре масштаблы гадәттән тыш хәлләр шартларында су белән тәэмин итү системасы эшләвенең тотрыклылыгын тәэмин итү чаралары

Алат авыл жирлеген су белән тәэмин итүнең төп чыганагы - жир асты сулары. Халык су жыю скважиналарынан, индивидуаль скважиналардан су куллана.

Эре масштаблы гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта, халыкны су белән тәэмин итәргә кирәк. ЧС чоры дәвамлылыгы тыныч вакытта жирле шартларны исәпкә алып билгеләнә.

Хужалык-эчә торган су белән тәэмин итү өчен жир асты суларының барлык кулдагы ресурсы кулланылырга тиеш. Өстенлек яхшы сакланган жир асты суларына бирелергә тиеш. Яхшы якланган суларның күләме житәрлек булмаганда, жир асты суларының азрак якланган класслары да файдаланылырга мөмкин.

ВСН ВК4-90 нигезендә, халыкка үзәкләштерелгән СХПВ буенча яки башка ихтыяжларга күчеп йөрү чаралары ярдәмендә бирелергә тиешле эчәргә яраклы суның минималь саны (категорияле шәһәрләрдән эвакуацияләнгән халыкны исәпкә алып) бер кешегә тәүлеккә 31 л (5.5.2 таблицасы) һәм, эчәргә кирәк булган ихтыяжларны да кертеп, стационар дөвалануга керә торган бер зарарланган кешегә тәүлеккә 75 л исәбеннән билгеләнә; зарарлану учагында эшләүче ГО формированиеләренең шәхси составын да кертеп, бер кешене юуга 45 л.

5.5.2 таблица

Алат авыл жирлегендә үзәкләштерелгән СХПВ буенча халыкка бирелә торган эчәргә яраклы суның тәүлеккә минималь күләме

Авыл жирлеге	Башлангыч ел (2019 ел), кеше		Беренче чират (2029 ел), кеше		Хисап срогы (2039 ел), кеше	
	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3	Халык саны, кеше	Тәүлеклек запас, м3
Алат авыл жирлеге	623	19,3	661	20,5	690	21,4
Алат ав.	219	6,8	214	6,6	208	6,4
Кече Алат ав.	66	2,0	85	2,6	105	3,3
Потаниха ав.	12	0,4	12	0,4	12	0,4
Урта Алат ав.	326	10,1	350	10,9	365	11,3

Су башняларындагы су күләме, шул исәптән, китерелгән исәп-хисап нигезендә гадәттән тыш хәл булган очракта, халыкның суга булган ихтыяжын канәгатьләндерергә тиеш.

Моннан тыш, гадәттән тыш хәл барлыкка килгәндә өстәмә рәвештә күчмә резервуарларда (автоцистерналарда) эчә торган су китерүне күздә тотарга кирәк. Күчмә тарага су таратуның һәр пункты 1,5 км радиуста торак пункт территориясенә хезмәт күрсәтергә тиеш.

Гадәттән тыш хәл шартларында аерым сәнәгать һәм коммуналь предприятиеләрне су белән тәэмин итү күләмнәрен кыскарту мөмкин, бу пычранган чыганактан суны махсус чистарту режимнары буенча эшләүче корылмаларга йөкләнешне киметү өчен кирәк.

Табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр мониторингы челтәрләрен колачлау пунктлары һәм зоналары

Гидрометеорологик характердагы вакыйгаларны мониторинглау һәм фаразлау «Татарстан Республикасы УГМС» ФДБУ тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Геологик процесслар мониторингы ТР МЭПР һәм «ТР Геоүзәге» ДУП тарафыннан тормышка ашырыла.

Социаль-гигиена мониторингын һәм фаразлауны Россия Сәламәтлек саклау һәм социаль үсеш министрлыгының санитар-эпидемиологик күзәтчелекнең территориаль органнары гамәлгә ашыра.

Техноген объектларның торышын мониторинглауны һәм авария хәлен фаразлауны республиканың профильле министрлыклары һәм ТР буенча Ростехнадзор идарәсе, шулай ук Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары составындагы күзәтчелек органнары, ә предприятиеләрдә һәм оешмаларда предприятиеләрнең һәм оешмаларның сәнәгать куркынычсызлыгы бүлекчәләре гамәлгә ашыра.

5.6. ГАДЭТТЭН ТЫШ ХЭЛ ТУРЫНДА ХЭБЭР ИТҮ

Алат авыл жирлеге халкына хэбэр итү өчен проектта 1 км га кадэр радиуслы, ике сөйләү сирена жайланмасы (PCY), Потаниха ав. СМС-хэбэр итү юлы белән урнаштыру тәкъдим ителә. Сөйләү сирена жайланмасын урнаштырганда, торак пунктлар территорияләрен тулысынча каплауны күздә тотарга кирәк.

Гадэттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы яисә килеп чыгу, мондый ситуацияләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм халыкны яклау ысуллары турында аудио-, аудиовизуаль һәм башка хэбэрләргә кабул итү, эшкәртү һәм тапшыруны гамәлгә ашыручы авыл жирлегенең техник жайланмаларын район ЕДДС белән тоташтыру мөмкинлеген карарга кирәк.

Гадэттән тыш хәлләр килеп чыгуга яисә килеп чыгуга янау турында, мондый ситуацияләрдә үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен һәм саклану ысулларын халыкка вакытында һәм гарантияле мәгълүмат житкерү өчен, заманча мәгълүмати технологияләр, электрон һәм басма массакүләм мәгълүмат чараларын файдалану максатка ярашлы.

Гадэттән тыш хәл турында халыкка хэбэр итү өчен телерадиотапшырулар каналлары жәлеп ителергә мөмкин: «Татарстан» ДТРК, «Эфир», «Татарстан - Яңа Гасыр» телерадиокомпаниясе, авыл жирлеге территориясенә сөйли торган радиостанцияләр.

Хэбэр итү системаларын активлаштырганда халыкны турыдан-туры яклау бурычы хәл ителә торган беренчел актив чараларга кертергә мөмкин. Нәкъ менә үз вакытында куркыныч янауның чын характеры турында хэбэр итү һәм мәгълүмат житкерү мөмкин булган югалтуларны кискен киметергә мөмкинлек бирә, паникалы имеш-мимешләр барлыкка килүгә комачаулый, алар теләсә нинди характердагы гадэттән тыш хәлгә караганда күбрәк тискәре нәтижеләргә китерергә сәләтле.

Халыкка хэбэр итү һәм мәгълүмат бирү чаралары сыйфатында түбәндәгеләргә куллануны оештыру максатка ярашлы:

- элементенең кәрәзле челтәрен;
- тавыш көчәйткечләр;
- ЧС турында ашыгыч хэбэрләр тапшыру программасына автомат рәвештә күчерелә торган транспорт чараларындагы автомагнитолалар;
- автономияле туклану белән югары тизлекле тавыш нурланышлары, алар шартлы сигналлар һәм кыска мәгълүмат хэбэрләргә тапшыруны тәэмин итә;
- телерадиотапшырулар челтәре (цифрлы тапшыруга күчүне исәпкә алып);
- Интернет челтәре буенча ТР Гадэттән тыш хәлләр министрлыгының рәсми сайтында, шулай ук республиканың төп Интернет-ресурсларының яңалыклар һәм эзләү порталларында ашыгыч мәгълүмат урнаштыру юлы белән хэбэр итү;

- мобиль мәгълүмат чаралары;
- оператив хезмәтләрнең тавышкөчәйткеч элементәле автомобильләре;
- тавышкөчәйткеч элементә модуле беркетелгән пилотсыз очу аппаратлары.

Тикшеренүләр күрсәткәнчә, көн дәвамында хәрәкәтләнүче кешеләрнең даими агымы халыкның күп өлешен тәшкил итә, ягъни көн дәвамында кешеләрнең күпчелеге өйләрендәге мәгълүмат кабул итү чараларыннан аерылган (телефон, радио, телевизор, компьютер, радионукта). Шул ук вакытта элементнең кәрәзле чөлтәрләре үсү халыкка массакүләм хәбәр итү бурычын шәһәрдә һәм шәһәр читендәге зонада урнашуга бәйсез рәвештә хәл итү мөмкинлеге турында әйтергә мөмкинлек бирә.

Кәрәзле телефон - элементә һәм цифрлы мәгълүмат алмашуның, радио һәм телевидение сигналлары кабул итүнең, Интернетка чыгуның универсаль чарасы. Боларның барысы да кәрәзле телефонны хәбәр итүнең төп индивидуаль чараларының берсе сыйфатында төрле характердагы гадәттән тыш хәлләрдә илнең күпчелек халкына мәгълүмат бирү мөмкинлеген бирә.

Барлык заманча автомагнитолалар RDS (Radio Data System) махсус режимына ия - яки мәгълүмат тапшыру системасы, аның буенча радиотапшырулар станцияләре мәгълүмати хәбәрләр тапшыра. RDS режимын Россиянең күпчелек радиостанцияләр файдалана.

Моннан тыш, РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы Татарстанда халыкка ЧС - Cell Broadcast (Широковещательная передача) турында хәбәр итү системасын кертү буенча сынау зонасын керттергә планлаштыра, ул билгеле бер географик өлкәдә кәрәзле телефонга нинди дә булса хәбәрләр китерү өчен билгеләнгән.

Татарстан Республикасында «112» коткару хезмәтенең бердәм номеры эшли.

Фаразлана торган һәм барлыкка килгән гадәттән тыш хәлләр һәм янгынар турында халыкка мәгълүмат бирү системасы 5.6.1 рәсемдә, РФ Гадәттән тыш хәлләр министрлыгының 2006 елның 29 июнендәге 386 номерлы боерыгы нигезендә тәкъдим ителгән.

5.6.1 рәсем – *Фаразлана торган һәм килеп чыккан гадәттән тыш хәлләр һәм янгыннар турында халыкка мәгълүмат бирүне оештыру схемасы.*

3.1. рәсемдә кабул ителгән кыскартылмалар: ОД - оператив дежурный; РВ - радиовещание; ТВ - телевидение; ПВ - проводное вещание; УГГ - уличные громкоговорители; ЦУКС - Центр управления в кризисных ситуациях; УИСО - Управление информации и связи с общественностью; ОИПСО - отделы информации, пропаганды и связи с общественностью.

5.7. Табигый һәм техноген гадәттән тыш хәл

Авыл жирлеге территориясе химик зарарлану, мөмкин булган жимерелүләр, радиоактив зарарлану, катастрофик су басу зоналарына эләкми. Авыл жирлегенең халкы тиз үсә торган куркыныч табигый күренешләр һәм техноген процесслар барлыкка килү куркынычы янаган территорияләргә экстрен хәбәр итү зоналарына эләкми.

Эвакуация һәм аны уздыру сроклары халыкның куркыныч зонасында калган ЧС масштабларына, транспорт һәм башка жирле шартларга бәйле.

Шунысын да билгеләп үтәргә кирәк, тыныч заманның кризислы хәлләре барышында, бигрәк тә сугыш вакытында, күп санлы халыкның куркынычсыз районнарда күчеше мөмкин. Сүз халыкның миграциясе һәм качакларның миграциясе

турында бара. Бу очракта качакларны теркәү һәм аларның тормышын тәэмин итү мәсьәләләрен оператив хәл итү дәүләт хакимияте органнары бурычы булып тора.

5.8. Янгын куркынычсызлыгын тәэмин итү чаралары исемлеге

РФ Президентының «2030 елга кадәр чорга янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында» 2018 елның 1 гыйнварындагы 2 нче номерлы Указы нигезендә янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру механизмнары булып тора:

а) янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә норматив-хокукый һәм икътисадый жайга салу;

б) янгыннарны сүндерү һәм авария-коткару эшләрен башкару өчен янгыннан саклау, янгыннан коткару гарнизоннары бүлекчәләре көчләрен һәм чараларын жәлеп итү планнарын, шулай ук мондый бүлекчәләрнең һәм гарнизоннарның чыгу расписаниеләрен гамәлгә ашыру;

в) янгыннарны профилактикалауга һәм сүндерүгә гражданның, ижтимагый берләшмәләрене һәм башка оешмаларны жәлеп итү;

г) максатчан билгеләнеш буенча файдаланылмый торган жир кишәрлекләрендә профилактик чаралар оештыру һәм уздыру;

д) янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә фәнни тикшеренүләр һәм эшләнмәләр оештыру һәм гамәлгә ашыру;

е) янгыннарга бәйле кризислы хәлләрне бетерү, шул исәптән җавап бирүнең оперативлыгын арттыруга юнәлдерелгән түбәндәге чараларны башкару:

эре янгыннарны сүндерү һәм авария-коткару эшләрен башкару чараларын этаплап гамәлгә ашырганда мондый бүлекчәләрнең мөмкинлекләрен арттырырга мөмкинлек бирүче Россия Гадәттән тыш хәлләр министрлыгы аэромобиль төркемнәре составында Янгынга каршы дәүләт хезмәтенең федераль янгынга каршы хезмәтенең сүндерү-коткару бүлекчәләренең стратегик мобилъеге принцибын бердәм дәүләт гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү системасы кысаларында гамәлгә ашыру;

барлыкка килә торган янгыннарга һәм башка гадәттән тыш хәлләргә оператив җавап бирә алырлык мобиль, күппрофильле, техник яктан жиһазландырылган һәм эзерлекле янгыннан саклау бүлекчәләре төзү һәм аларның эзерлеген арттыру;

биналарда һәм күп катлы биналарда, урманнарда һәм башка янгыннан саклау жир өсте бүлекчәләре өчен үтәргә кыен урыннарда янгын сүндерү чараларының нәтижәлелеген арттыру өчен авиация технологияләре, шул исәптән пилотсыз авиация системалары өлкәсендә өр-яңа казанышлардан файдалану;

янгын сүндерү чараларының резервларын янгын зонасына оператив китерү

мөмкинлеген тээмин итү;

янгын сүндерүнең мобилъ чараларын кертү һәм алардан файдалану;

янгын сүндерү-коткару гарнизоннары бүлекчэләре карарларын кабул итүгә һәм оператив идарә итүгә ярдәм итүнең автоматлаштырылган системасын кертү.

Янгын куркынычсызлыгын тээмин итү чаралары түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) авыл жирлегенең янгын куркынычсызлыгын оештыру-хокукый, финанс, матди-техник тээмин итү мәсьәләләрен хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

2) янгынга каршы су белән тээмин итү чыганаclarының тиешле торышын тээмин итү, муниципаль милектәге торак һәм ижтимагый биналарның янгын куркынычсызлыгын тээмин итү чараларын төзек хәлдә тоту;

3) янгын куркынычсызлыгын тээмин итү мәсьәләләре буенча муниципаль максатчан программалар әзерләүне һәм үтәүне оештыруны;

4) авыл жирлеге территориясендә янгыннарны сүндерү һәм һәлакәттән коткару эшләрен уздыру өчен көчләрне һәм чараларны жәлеп итү планын эшләү һәм аның үтәлешенә контроль;

5) авыл жирлеге территориясендә янгынга каршы махсус режим, шулай ук ул эшләгән вакытта янгын куркынычсызлыгы буенча өстәмә таләпләр билгеләү;

6) янгын урынына янгын сүндерү техникасының тоткарлыксыз үтеп керүен тээмин итү;

7) янгын турында халыкка элемтә һәм хәбәр итүне тээмин итү;

8) халыкны янгын куркынычсызлыгы чараларына өйрәтүне оештыру һәм янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә пропагандалау, янгын-техник белемнәрне таратуга ярдәм итү;

9) гражданның һәм оешмаларның янгыннан ирекле саклауда, шул исәптән янгыннарға каршы көрәштә катнашуын социаль һәм икътисадый стимуллаштыру.

Гражданның һәм юридик затларның тормышын, сәламәтлеген, мөлкәтен дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне янгыннан яклау максатларында 2008 елның 22 июлендәге 123-ФЗ номерлы «Янгын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» Федераль закон кабул ителде, ул янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә техник жайга салуның төп нигезләмәләрен билгели һәм саклау объектларына (продукциягә), шул исәптән биналарға, корылмаларға һәм төзелешләргә, сәнәгать объектларына, янгын-техник продукциягә һәм гомуми билгеләнештәге продукциягә карата янгын куркынычсызлыгының гомуми таләпләрен билгели.

Кешеләрне һәм мөлкәтне янгынның куркыныч факторлары йогынтысыннан саклау һәм (яисә) аларның йогынтысының нәтижәләрен чикләү түбәндәге бер яисә берничә ысул белән тээмин ителә:

1) янгынынң учактан читкә таралуын чикләүне тәмин итә торган күләм-планлаштыру чишелешләрен һәм чараларны куллану;

2) янғын вакытында кешеләрне имин эвакуацияләү таләпләрен канәгатьләндерә торган эвакуация юлларын урнаштыру;

3) янгынын ачыклау системаларын (янғын сигнализациясе жайланмаларын һәм системаларын), хәбәр итү һәм кешеләрне янғын вакытында эвакуацияләү белән идарә итү системасын урнаштыру;

4) янгынынң куркыныч факторлары йогынтысыннан күмәк яклау системаларын (шул исәптән төтенгә каршы) һәм кешеләрне индивидуаль яклау чараларын куллану;

5) янгынга чыдамлылык чикләре һәм янғын куркынычы класслары, биналарнынң, корылмаларнынң һәм төзелмәләренң таләп ителгән янғын куркынычы дәрәжәсенә һәм классына туры килә торган төп төзелеш конструкцияләрен куллану, шулай ук төзелеш корылмаларыннынң эвакуация юлларында өске катламнарнынң (бизәлешләре, облицовкалары һәм уттан саклау чараларыннынң) янғын куркынычын киметү белән куллану;

6) төзелеш корылмаларыннынң утка ныклыгы чикләрен арттыру өчен уттан саклау составларын (шул исәптән антипиреннарны һәм уттан саклау буяуларын) һәм төзелеш материалларын (облицовкаларны) куллану;

7) янғын куркынычлы сыеклыкларны агызу һәм апаратурадан янучан газларны аварияле чыгару жайланмасы;

8) шартлаудан саклау системаларын технологик жиһазлауда урнаштыру;

9) янғын сүндерүнең беренчел чараларын куллану;

10) автомат янғын сүндерү жайланмаларын куллану;

11) янгыннан саклау бүлекчәләре эшчәнлеген оештыру.

Янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорда тиешле территорияләрдә янғын куркынычсызлыгы буенча Россия Федерациясенә норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасыннынң норматив хокукый актлары һәм муниципаль хокукый актлар белән өстәмә таләпләр билгеләнә, шул исәптән торак пунктлар чикләреннән читтә янгыннарын локальләштерү өчен халыкны жәлеп итүне күздә тотан торган, гражданнырга урманнарга баруны тыю, торак пунктлар жирләренә торак пунктлар чикләреннән тыш урман һәм башка янгыннарын таралуга комачаулаучы өстәмә чаралар күрү (торак пунктлар чикләре буенча янгынга каршы өзеклекләренә арттыру, янгынга каршы минераллаштырылган полосалар булдыру һәм башка шундый чаралар) билгеләнә.

Биектау муниципаль районынынң Дөбъяз ав. саклау буенча «Татарстан Республикасыннынң янғын куркынычсызлыгы» Татарстан Республикасы ПСГКУ Казан отрядыннынң иң якин аерым ППС посты Дөбъяз авылы, Кооперативная ур., 2а адресы буенча урнашкан.

Урта Алат ав. ирекле янғын сагы оештырылган.

Авыл жирлегенең торак пунктлары янғын сүндерү машинасының норматив килеп житү вакыты чикләрендә урнашкан, ул 2008 елның 22 июлендәге 123 нче номерлы «Янғын куркынычсызлыгы таләпләре турында техник регламент» Федераль законның 76 статьясы нигезендә авыл жирлекләре өчен 20 мин тәшкит итә.

Янғынга каршы су белән тәмин итү чыганаclarы булган сулыкларга һәм янғынны сүндерү өчен файдаланылырга мөмкин булган башка корылмаларга янғын сүндерү автомобильләренә борылу, аларны урнаштыру һәм су алу өчен майданчыклары булган килү юлларын күз алдында тотарга кирәк. Мондый майданчыкларның күләме 22.07.2008 № 123-ФЗ «Янғын куркынычсызлыгы таләпләре турындагы техник регламент» Федераль законның 8 ст. 98 п. нигезендә 12x12 метрдан да ким булмаска тиеш,

Янғын сүндерү пирсы майданчыкларын урнаштыру тәкъдим ителгән график материалда күрсәтелгән.

5.9. Гомуми тәкъдимнәр (НӘТИЖӘЛӘР)

ГО ЧС буенча йогынтының билгеләнгән зоналарында төзелешне проектлаганда норматив таләпләрне үтәү гадәттән тыш хәл килеп чыгуын максималь рәвештә булдырмый калырга, ә гадәттән тыш хәл килеп чыккан очракта китерелгән зыянны максималь киметергә һәм кеше югалтуларын, гадәттән тыш хәлләрдән килгән зыяннарны бетерү чыгымнарын киметергә мөмкинлек бирәчәк.

6. Жирлек, шәһәр округы составына керүче торак пунктлар чикләренә кертелә торган яисә аларның чикләреннән чыгарыла торган жир кишәрлекләре исемлеге

Жир кодексы буенча жир фонды төп максатчан билгеләнеше буенча бүлеп бирелә торган һәм билгеле бер хокукый режимы булган жир фонды өлешләре буларак 7 категория белән бирелгән:

- авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр;
- торак пунктлар жирләре;
- сәнәгать, энергетика, транспорт, элементә, радиотапшырулар, телевидение, мәгълүмат жирләре, космик эшчәнлекне тәмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләре һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр;
- махсус сакланучы территорияләр жирләре һәм объектлар;
- урман фонды жирләре;
- су фонды жирләре;
- запас жирләр.

Алат авыл жирлегенең гомуми майданы 5314.91 га тәшкит итә (картографик материал буенча).

Торак пунктларның жирләрә 216.69 га майданны били (территориянең кадастр планнары мэгълүматлары буенча).

6.1 таблица

Торак пунктлар чикләреннән чыгарыла торган жир кишәрлекләре һәм жирләр

№	Кадастр номеры яки кишәрлекнең билгеләнеше	Майданы , кв.м	Жирләрнең категория	Аларны планлаштырып файдалануның максаты	Планлаштырылган категория
Алат ав.					
1	16:16:200101 Кадастр кварталы чикләрендә жирләрнең өлеше	193.65	Торак пунктлар жирләрә	Су объектлары	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
2	16:16:200505:2 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	944.86	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
3	16:16:200505 Кадастр кварталы чикләрендә жирләрнең өлеше	6.04	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
4	16:16:200505:69 ЖК өлеше	13952.50	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
5	16:16:200505:45 ЖК өлеше	26910.98	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
6	16:16:200505:16 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	5961.49	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
7	16:16:200504:2 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	348.37	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
8	16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	3575.26	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
9	16:16:200504:1 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	38531.53	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
10	16:16:000000:59 ЖК өлеше	823.10	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мэгълүмат жирләрә, космик эшчәнлекне тээмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләрә һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр	Автомобиль юлларын урнаштыру	Сәнэгать, энергетика, транспорт, элемтә, радиотапшырулар, телевидение, мэгълүмат жирләрә, космик эшчәнлекне тээмин итү өчен жирләр, оборона, куркынычсызлык жирләрә һәм башка махсус билгеләнештәге жирләр
Урта Алат ав.					
1	16:16:200504:4 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	97556.66	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
		1649.01	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Ритуаль эшчәнлек	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр
2	16:16:200504:7 (16:16:000000:277) ЖК өлеше	7446.40	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр

3	16:16:200504:6 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	1292.30	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
4	16:16:200301 Кадастр кварталы чикләрендә жирләрнең өлеше	176.92	Торак пунктлар жирләре	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
5	16:16:200505:3 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	46869.07	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
6	16:16:200505:18 (16:16:000000:278) ЖК өлеше	10663.02	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
7	16:16:200505:6 (16:16:000000:279) ЖК өлеше	2082.88	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
8	16:16:200505 Кадастр кварталы чикләрендә жирләрнең өлеше	9.08	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр	Авыл хужалыгы файдалануы	Авыл хужалыгы билгеленешендөге жирләр
Барлыгы:		258993.12			

ТЕХНИК-ИКЪТИСАДЫЙ КҮРСӘТКЕЧЛӘР

№ т/б	Күрсәткечнең исеме	Үлчәү берәмлеге	Гамәлдәге торыш	Хисап срогы
I	ТЕРРИТОРИЯ			
	Жирләрнең гомуми мәйданы	га	5314.91	5314.91
	Торак пунктлар чикләрендәге жирләрнең гомуми мәйданы (һәр торак пункт буенча)	га	216.69	190.80
	шул исәптән:			
	Потаниха ав.	га	49.24	49.24
	Урта Алат ав.	га	91.39	74.62
	Алат ав.	га	44.76	35.64
	Кече Алат ав.	га	31.30	31.30
	Функциональ зоналарның			
	Торак зоналар	га	44.60	44.40
		%	0.84	0.84
	Шәхси торак йортлар төзелеше зонасы	га	117.27	122.24
		%	2.21	2.30
	Ижтимагый-эшлекле зоналар	га	4.01	4.01
		%	0.08	0.08
	Житештерү зонасы	га	30.38	120.98
		%	0.57	2.28
	Инженерлык инфраструктурасы зонасы	га	1.01	1.02

		%	0.02	0.02
	Транспорт инфраструктурасы зонасы	га	32.58	32.58
		%	0.61	0.61
	Авыл хужалыгы файдалануы зоналары	га	80.28	79.42
		%	1.51	1.49
	Авыл хужалыгы жирлэре зонасы	га	3771.20	3745.82
		%	70.96	70.48
	Авыл хужалыгы предприятиелэренең житештерү зонасы	га	26.09	17,78
		%	0.49	0.33
	Авыл хужалыгы билгелэнешендәге башка зоналар	га	3.44	3.59
		%	0.06	0.07
	Урманнар зонасы	га	881.80	879.74
		%	16.59	16.55
	Зиратлар зонасы	га	8.11	8.11
		%	0.15	0.15
	Калдыкларны туплау һәм күмү зонасы	га	0.10	0.10
		%	0.00	0.00
	Махсус билгелэнештәге яшеллэндерелгән территорияләр	га	231.87	187.77
		%	4.36	3.53
	Сулыклар зонасы	га	82.18	67.33
		%	1.55	1.27
	Барлығы	га	5314.91	5314.91
II	ХАЛЫК			
2.1	Даими халыкның гомуми саны, шул исәптән:	кеше	623	690
2.1.1	Потаниха ав.	кеше	12	12
2.1.2	Урта Алат ав.	кеше	326	365
2.1.3	Алат ав.	кеше	219	208
2.1.4	Кече Алат ав.	кеше	66	105
III	ТОРАК ФОНД			
3.1	Торак фонд –барлығы, шул	мең кв.м.	20,10	38,75
3.1.1	Потаниха ав.	мең кв.м.	3,00	3,00
3.1.2	Урта Алат ав.	мең кв.м.	7,00	18,94
3.1.3	Алат ав.	мең кв.м.	7,30	11,05
3.1.4	Кече Алат ав.	мең кв.м.	2,80	5,76

IV	ХАЛЫККА СОЦИАЛЬ ҺӘМ МӘДӘНИ-КӨНКҮРЕШ ХЕЗМӘТЛӘРЕ КҮРСӘТҮ ОБЪЕКТЛАРЫ			
4.1	Уку-белем бирү билгеләнешендәге объектлар	урын	100	80
4.2	Мәктәптән тыш билгеләнешендәге объектлар	урын	-	96
4.3	Мәктәпкәчә билгеләнештәге объектлар	урын	20	40
4.4	Сәламәтлек саклау объектлары	сменага килү	12	12
4.5	Спорт һәм физкультура-сәламәтләндрү объектлары	идәннең кв.м.	742	1486,6
4.6	мәдәни-ял итү билгеләнешендәге объектлар	урын	200	250
4.7	Сәүдә билгеләнешендәге объектлар	сәүдә мөйд. кв.м.	120	207
4.8	Жәмәгать туклануы объектлары	урын	-	28
4.9	Көнкүреш хезмәте күрсәтү объектлары	эш урыны	-	5
4.10	Элемтә объектлары	объект	-	1
4.11	Банк объектлары, филиаллары	объект	-	1
V	ТРАНСПОРТ ИНФРАСТРУКТУРАСЫ			
5.1	автомобиль юлларының озынлыгы	км	17.80	25.58
5.2	торбаүткәргеч транспорты	км	8.88	8.88
VI	ИНЖЕНЕРЛЫК ИНФРАСТРУКТУРАСЫ ҺӘМ ТЕРРИТОРИЯНЕ ТӨЗЕКЛӘНДЕРҮ			
6.1	Су белән тәэмин итү			
	су куллану	куб. м./тәүл.	213,8	325,3
6.2	Канализация			
	су жибәрү	куб. м./ тәүл.	81,6	121,9
	чистарту корымаларының куәте	куб. м./ тәүл.	-	125
6.3	Санитар чистарту			
	ККК күләме	куб. м./ел	-	1853,3
	ККК контейнерлары	шт.	-	11
6.4	Жылылык белән тәэмин итү			
	котельныйларның гомуми саны (БМК)	шт.	-	3
6.5	Газ белән тәэмин итү			
	газның еллык чыгымы	мең м ³ /ел	-	151,8
6.6	Электр белән тәэмин итү			
	еллык электр кулланылышы	мең кВт.ч/ел	1351,8	1497,4
	исәп-хисап куәте	кВт	255,5	283,0

	трансформатор куәте	кВа	300,4	332,8
6.7	Элемтә			
	халыкның гомуми файдаланудагы телефон челтәре белән тәэмин ителүе	номер	-	-
VII	ГРАЖДАННАР ОБОРОНАСЫ БУЕНЧА ЧАРАЛАР, ТАБИГЫЙ ҺӘМ ТЕХНОГЕН ХАРАКТЕРДАГЫ ГАДӘТТӘН ТЫШ ХӘЛЛӘРНЕ КИСӘТҮ БУЕНЧА ЧАРАЛАР ИСЕМЛЕГЕ			
7.1	Хәбәр итү системасы	шт.	-	2
7.2	Янгын сүндерү депосы, янгыннан ирекле саклау	берәмлек	1	1
7.3	Янгынга каршы пирс	берәмлек	-	1

Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районы Алат авыл җирлегенең генераль планы буенча эшләр үтәү барышында авыл хужалыгы җирләренең майданы житештерү зонасы (карьер) файдасына һәм шәхси торак йортлар төзелеше зонасы файдасына кимеде.

Файдаланган әдәбият һәм норматив документлар исемлеге

1. «Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексы» 29.12.2004 N 190-ФЗ;
2. «Россия Федерациясе Жир кодексы» 25.10.2001 N 136-ФЗ;
3. «Россия Федерациясе Су кодексы» 03.06.2006 N 74-ФЗ;
4. «Россия Федерациясе Урман кодексы» 04.12.2006 N 200-ФЗ;
5. Гражданнар кодексы 30.11.1994 № 51-ФЗ (үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);
6. 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль закон (06.03.2018 үз көченә кәргән үзгәр. һәм өстәм. белән);
7. 2002 елның 25 июндәге 73-ФЗ номерлы «Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында» Федераль закон;
8. «Жирләрне яисә жир кишәрлекләрен бер категориядән икенчесенә күчерү турында» 2004 елның 21 декабрдәге 172-ФЗ номерлы Федераль закон;
9. «Дәүләт һәм муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру турында» 2001 елның 21 декабрдәге 178-ФЗ номерлы Федераль закон;
10. Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Социаль нормативлар һәм нормалар турында» 1996 елның 3 июлдәге 1063-р номерлы күрсәтмәсе;
11. Жир төзелеше, жирләрне һәм жир кадастрын дәүләт исәбенә алу максатларында, 1:10000 һәм 1:25000 масштабларында аэрофотосурәтләрне һәм фотопланнарны шифрсызлау инструкциясе 1978;
12. ТР Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 январьдагы 42 номерлы «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» карары.
13. Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Социаль инфраструктура объектларында Россия Федерациясе субъектларының норматив ихтыяжларын билгеләү методикасына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 декабрдәге 1767-р номерлы күрсәтмәсе;
14. Россия Икътисади үсеш министрлыгының «Федераль әһәмияттәге объектларны, региональ әһәмияттәге объектларны, жирле әһәмияттәге объектларны территориаль планлаштыру документларында тасвирлауга һәм чагылдыруга Таләпләрне раслау турында һәм Россия Икътисади үсеш министрлыгының 2016 елның 7 декабрдәге 793 номерлы боерыгының үз көчен югалтуын тану турында» 2018 елның 09.01. 10 номерлы боерыгы (Россия юстиция министр. 31.01.2018 N 49832 теркәлгән);
15. Россия Федерациясе Хөкүмәтенң «Социаль нормативлар һәм нормалар турында» 1996 елның 3 июлдәге 1063-р номерлы күрсәтмәсе (14.07.2001, 13.07.2007 үзгәрешләр һәм өстәмәләр белән);

16. ТР Министрлар Кабинетының 2009 елның 26 гыйнварындагы 42 номерлы «2019 елга кадәр жәмәгать инфраструктурасы, социаль хезмәт күрсәтүләр белән тәмин ителешнең социаль гарантияләре дәрәжәсен билгеләү турында» карары.
17. Россия Федерациясе Хөкүмәтенең «Социаль инфраструктура объектларына Россия Федерациясе субъектларының норматив ихтыяжларын билгеләү методикасына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 декабрдәге 1767-р номерлы күрсәтмәсе;
18. «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
19. «Биектау муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 20-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
20. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2018 елның 13 мартындагы 149 номерлы «Калдыклар, шул исәптән каты коммуналь калдыклар белән эш итү өлкәсендә, Татарстан Республикасының Территориаль схемасын раслау турында» карары;
21. «Татарстан Республикасы территориясендә каты коммуналь калдыкларны (шул исәптән аларны аерым туплау) туплау тәртибен раслау турында» 2018 елның 21 декабрдәге 1202 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары.
22. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Су чыгу чорында мөмкин булган су басу (су күтәрелү) зоналарына элэгүче Татарстан Республикасы Торак пунктларының исемлеген раслау турында» 2013 елның 29 августындагы 1625-р номерлы боерыгына үзгәрешләр кертү турында» 2019 елның 16 февралендәге 301-р номерлы күрсәтмәсе;
23. «2030 елга кадәр чорга янгын куркынычсызлыгы өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында» Россия Федерациясе Президентының 2018 елның 01 гыйнварындагы 2 номерлы Указы;
24. Россия Федерациясе Президентының 2018 елның 11 гыйнварындагы 12 номерлы «2030 елга кадәр чорга халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Россия Федерациясе дәүләт сәясәте нигезләрен раслау турында» Указы;
25. «Татарстан Республикасы Жир кодексына үзгәрешләр кертү турында» 2011 елның 18 ноябрдәге 90-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
26. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 3 июнендәге 358 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы төзелеш һәм объектлары исемлеге белән ижтимагый инфраструктурасын үстерүнең озак сроклы концепциясе;

27. 42.13330.2016 Кагыйдэлэр жыелмасы «Шәһәр төзелеше. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен планлаштыру һәм төзү» СНИП 2.07.01-89* Актуальләштерелгән редакциясе;
28. Татарстан Республикасының шәһәр төзелешен проектлауның республика нормативлары (Министрлар Кабинетының № 1071 27.12.2013 карары белән расл.);
29. СНИП 11-04-2003 «Шәһәр төзелеше документларын эшләү, килештерү, экспертиза һәм раслау тәртибе турында инструкция».
30. СНИП 42-01-2002 «Газ бүлү системалары»;
31. СП 42-101-2003 «Металл һәм полиэтилен торбалардан газ бүлү системаларын проектлау һәм төзү буенча гомуми нигезләмэләр».
32. СНИП 3.05.02-88 «Газ белән тәмин итү» (1995 ел. басма. үзгәр. белән.).
33. СНИП 23-01-99 «Төзелеш климатологиясе».
34. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-яклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе» (РФ Баш дәүләт санитария табибының 2007 елның 25 сентябрэндәге 74 номерлы карары белән расл.) (10.04.2008 6.10.2009, 9.09.2010 үзгәр. белән).
35. ГОСТ 153-39.3-051-2003 «Төп нигезләмэләр. Газ бүлү челтәрләре һәм биналарның газ жиһазлары».
36. ПБ 12-529-03 «Газ бүлү һәм газ куллану системаларының Куркынычсызлыгы Кагыйдэләре».
37. СНИП 2.04.02-84 «Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар».
38. СНИП 2.04.01-85 «Эчке суүткәргеч һәм биналарны канализацияләү».
39. СНИП 2.04.03-85 «Канализация. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар».
40. Шәһәр һәм авыл жирлекләрен су белән тәмин итү һәм канализацияләү буенча кулланма (СНИП 2.07.01-89 өчен).
41. СНИП 41-02-2003 «Жылылык челтәрләре».
42. РД 34.20.185-94 «Шәһәр электр челтәрләрен проектлау инструкциясе».
43. СО 153-34.48.519-2002 «0,4-35 кВ көчәнеше электр тапшыруының һава линияләрендә жепселле-оптик элементә линияләрен проектлау, төзү һәм эксплуатацияләү кагыйдэләре»;
44. Шәһәр һәм поселок электр челтәрләрен проектлау буенча кулланма (ВСН 97-83 өчен).
45. ТР Министрлар Кабинетының 23.12.2013 № 1023 Карары белән расланган 2014-2020 елларга «Татарстан Республикасы гражданнына социаль ярдәм» федераль программасы.
46. «2030 елга кадәр Татарстан Республикасын социаль-икътисадый үстерү Стратегиясен раслау турында» 2015 елның 17 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.
47. Татарстан Республикасы Биектау муниципаль районының территориаль планлаштыру схемасы.

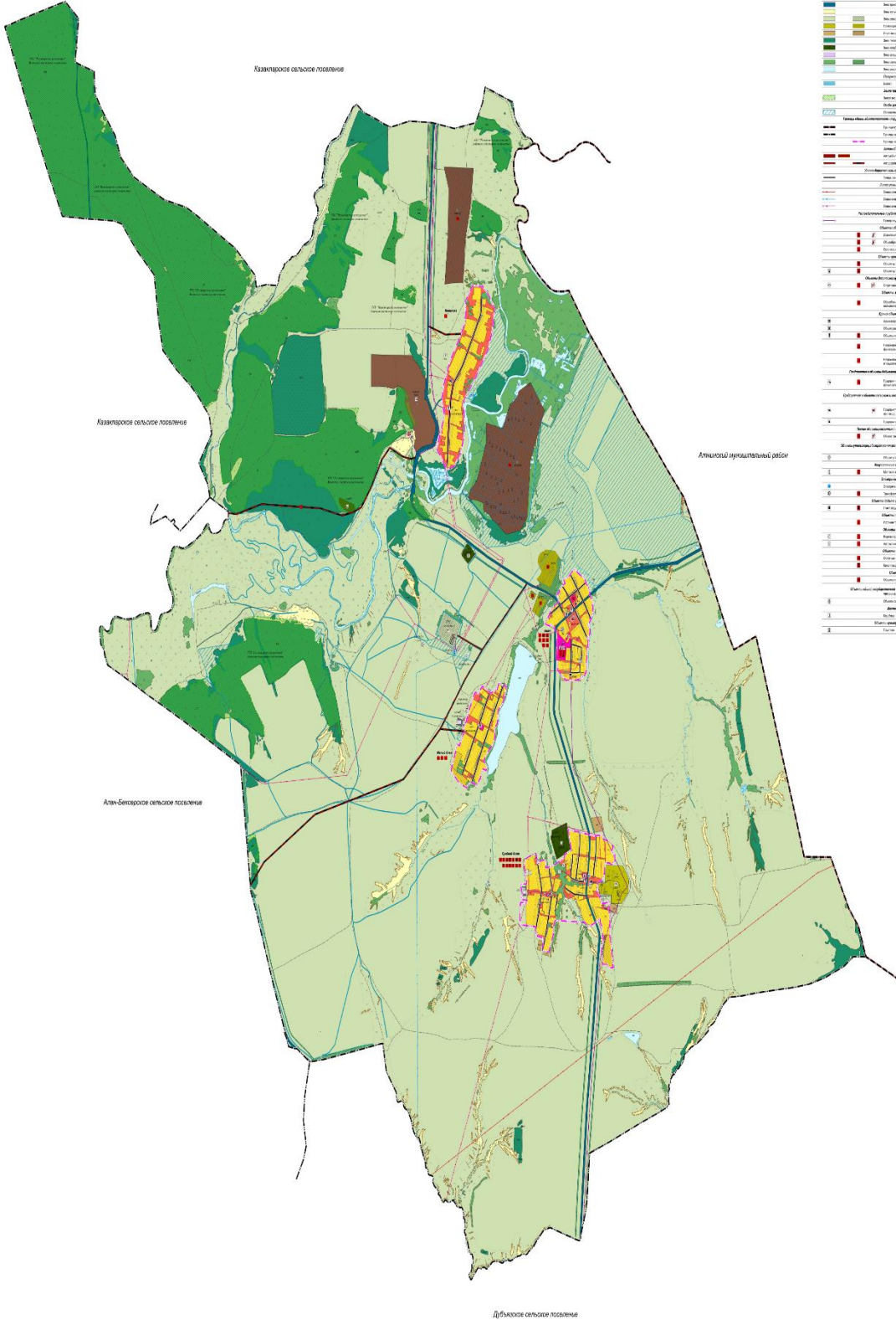
48. ТР Министрлар Кабинетының 2008 елның 22 октябрдәгә 763 номерлы Карары белән расланган «2020 елга кадәр һәм 2030 елга кадәр чорга кластер ысулы нигезендә Татарстан Республикасының житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру» программасы.
49. 2014 ел 12 апрелдә Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы тарафыннан бирелгән 2010-2030 еллар чорына «Мәдәният һәм сәнгать учреждениеләре» системасын үстерү чаралары исемлеге.
50. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2009 елның 31 августындагы 592 номерлы карары белән расланган «2009 - 2014 елларга һәм 2020 елга кадәр перспективада Татарстан Республикасында китапханә эшен үстерү» озак сроклы максатчан программасы.
51. Татарстан Республикасы торак пунктларында инженерлык челтәрләрен һәм корымаларны проектлау, төзү һәм капитал ремонтлау буенча 2016 елның 22 декабрдәгә 2703-р номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты күрсәтмәсе.
52. «Газ бүлү һәм газ куллану челтәрләренең куркынычсызлыгы кагыйдәләре» (2013 елның 15 ноябрдәгә № 542).
53. «Территориаль планлаштыру документларын эшлөгәндә табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү чараларын, гражданның оборонасы буенча чараларны нигезләү һәм исәпкә алу тәртибе» ГОСТ 22.2.10-2016 Россия Федерациясенең милли стандарты.

ГЕНЕРАЛЬНЫЙ ПЛАН СЕЛО-АЛАТСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ ВЫСОКОГОРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

Карта планируемого размещения объектов местного значения поселения

М 1:10 000

УСЛОВНЫЕ ОБОЗНАЧЕНИЯ

Земельно-имущественные объекты		
01	Генеральный план поселения	Контур
02	Зона планируемого размещения объектов местного значения поселения	Зеленый
03	Зона с/х назначения	Светло-зеленый
04	Зона рекреации	Желтый
05	Зона населенной территории	Оранжевый
06	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
07	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
08	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
09	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
10	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
11	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
12	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
13	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
14	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
15	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
16	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
17	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
18	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
19	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
20	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
21	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
22	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
23	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
24	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
25	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
26	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
27	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
28	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
29	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
30	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
31	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
32	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
33	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
34	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
35	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
36	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
37	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
38	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
39	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
40	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
41	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
42	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
43	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
44	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
45	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
46	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
47	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
48	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
49	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый
50	Зона территории с/х назначения	Светло-зеленый

ИСТОРИЯ

История территории в границах планируемой территории	
01	Исторический памятник (английский сад)
02	Исторический памятник (парк)
03	Исторический памятник (парк)
04	Исторический памятник (парк)
05	Исторический памятник (парк)
06	Исторический памятник (парк)
07	Исторический памятник (парк)
08	Исторический памятник (парк)
09	Исторический памятник (парк)
10	Исторический памятник (парк)
11	Исторический памятник (парк)
12	Исторический памятник (парк)
13	Исторический памятник (парк)
14	Исторический памятник (парк)
15	Исторический памятник (парк)
16	Исторический памятник (парк)
17	Исторический памятник (парк)
18	Исторический памятник (парк)
19	Исторический памятник (парк)

Политическая административная территория (муниципальный район)

01	Муниципальный район
02	Муниципальный район
03	Муниципальный район
04	Муниципальный район
05	Муниципальный район
06	Муниципальный район
07	Муниципальный район
08	Муниципальный район
09	Муниципальный район
10	Муниципальный район
11	Муниципальный район
12	Муниципальный район
13	Муниципальный район
14	Муниципальный район
15	Муниципальный район
16	Муниципальный район
17	Муниципальный район
18	Муниципальный район
19	Муниципальный район

1:10 000

Масштаб	
1:10 000	
Исполнитель: [Имя]	
Дата: [Дата]	
[Логотип]	